ԱԶԴԱԿ
ՕՐԱԹԵՐԹ

AZTAG QUOTIDIEN POLITIQUE ET LITTERAIRE أزتاك جريدة يومية سياسية وأدبية - الدورة المسؤولة، إيثا دروشيان

1500 Լ.Ո. 73ՐԴ ՏԱՐԻ, ԹԻՒ 272 (20734) ԵՐԿՈՒՇԱԲԹԻ, 5 ՓԵՏՐՈՒԱՐ 2001 10 ԷՋ

ՀԱՐԻՐԻ ՃԱՓՈՆ ՄԵԿՆԵՑԱՒ

Վարչապետ Ռաֆիք Հարիրի երէկ երեկոյեան պաշտօնական այցելութեան մը համար մեկնեցաւ Ճափոն, Ճափոնական իշխանութիւններուն հետ քննարկելու համար տնտեսական գործակցութեան զարգացման հեռանկարները, ինչպէս նաեւ Միջին Արեւելքի քաղաքականութեան գործընթացին վիճակը:

Հարիրիի կ'ընկերակցին արտաքին գործոց նախարար Մահմուտ Համմուտ, ելեւմուտքի նախարար Ֆուատ Սինիորա, տնտեսութեան նախարար Պասէլ Ֆլէյհան, պետական նախարար Պահիժ Թապպարա եւ կեդրոնական Դրամատան կառավարիչ Ռիատ Սալամէ:

Եռօրեայ այցելութեան ընթացքին Հարիրի հանդիպումներ պիտի ունենայ Ճափոնի վարչապետ Եոշիրօ Մորիի, նախկին վարչապետ Ռիոթարօ Հաշիմոթոյի, արտաքին գործոց նախարար Եոշի Քոնոյի եւ այլ պաշտօնատարներու եւ գործարարներու հետ:

ՀԱՄԱՇԽԱՐՀԱՅԻՆ ԴՐԱՄԱՏՈՒՆԸ 200 ՄԻԼԻՈՆ ՏՈԼԱՐԻ ՓՈԽԱՏՈՒՈՒԹԻԻՆ ՊԻՏԻ ԿԱՏԱՐԷ ԼԻԲԱՆԱՆԻ

Ելեւմուտքի նախարար Ֆուատ Սինիորա երէկ ըսաւ, որ միջազգային հաստատութիւնները Լիբանանի իրրեւ պարտական գնահատումը «ժխտական»էն բարձրացուցած են «կայուն» աստիճանի, բան մը, որ կ'ապացուցէ, թէ կառավարութեան վարած տնտեսական քաղաքականութիւնը վստահութիւն կը ներշնչէ եւ կը համապատասխանէ Համաշխարհային Դրամատան տեսակէտին:

Համաշխարհային Դրամատան նախագահ Ճէյմս Ուոլֆինսընի Պէյրութ տուած այցելութեան ընթացքին կատարուած յայտարարութիւններուն մասին՝ Սինիորա ըսաւ. «Պէտք է հասկնանք, թէ կան հարցեր, որոնց պէտք է անդրադառնանք եւ դարմանենք. ինչպէս նաեւ հարկաւոր է բարելաւել մեր տնտեսութեան տուած արդիւնքները. ա՛յս է Համաշխարհային Դրամատան նախագահին մեզի ուղղած պատգամը»:

Պետութեան պարտքերուն ու պիւտճէական բացին մասին հարցումի մը պատասխանելով՝ Սինիորա ըսաւ, որ պէտք է այս հարցը լուծել տնտեսական աճի յաւելումով, պետական հաստատութեանց հարցերը լուծելով, գանձումներն ու հասոյթները բարելաւելով, յաւելեալ արժէքի տուրքի որդեգրումով եւ այս տարի սկսելով ապաւետականացումը:

Սինիորա նկատել տուաւ, որ Համաշխարհային Դրամատան փոխատուութիւնները առեւտրական ընոյթ չունին եւ կը տրուին աւելի քան 17 տարուան համար, եւ այդ Դրամատունը մօտ օրէն 200 միլիոն տոլար արժողութեամբ եօթը նոր փոխատուութիւն պիտի կատարէ Լիբանանի:

ՍՈՒՐԻԱ

ԺԸՊՐԱՆ ՔՈՒՐԻԷ ԵԻ ԵՐԵՔ ՆԱՀԱՆԳԱՊԵՏՆԵՐ ՓՈԽԱՐԻՆՈՒԵՑԱՆ

Սուրիոյ նախագահ Պաշշար Ասատ, որ թափ կու տայ նաեւ վարչական բարեկարգումներուն, Շաբաթ օր պաշտօնանկ ըրաւ Դամասկոսի նահանգապետը եւ երկու այլ նահանգներու նահանգապետներ: Երեքն ալ նշանակուած էին Պաշշարի հօր՝ Հաֆէզ Ասատի իշխանութեան ընթացքին:

Պաշտօնատարներ յայտնեցին, որ Դամասկոսի նահանգապետը փոխարինած է Ղասսան Լահամը՝ Սուրիոյ համակարգիչներու ընկերութեան տնօրէնը:

Թարթուսի նոր նահանգապետ նշանակուեցաւ Արամ Սալիպա, իսկ Հասաքէի նահանգապետ Ալի Մուալա:

Երեք նահանգապետներուն պաշտօնանկ ըլլալուն եւ փոխարինուելուն մասին պատճառներ չյայտարարուեցան:

Նախագահ Ասատ նաեւ հանգստեան կոչեց նախագահական ապարանքի բանբեր Ժըպրան Քուրիէն, որ 20 տարիէ ի վեր կը վարէր այդ պաշտօնը:

(ՌՈՅԹԸՐՋ)

ԿԱԶԱՅԻ ԵՒ ԱՅՍՐՅՈՐԴԱՆԱՆԻ ՄԷՋ ԲԱԽՈՒՄՆԵՐԸ ՇԱՐՈՒՆԱԿՈՒԵՑԱՆ

ԻՍՐԱՅԷԼԱՑԻՔ ՎԱՂԸ ՊԻՏԻ ԿԱՏԱՐԵՆ ԸՆՏՐՈՒԹԻՒՆ ՄԸ՝ ՊԱՐԱՔԻ ԵՒ ՇԱՐՈՆԻ ՄԻՋԵՒ

Իսրայէլացիք վաղը քուէարկութեան կեդրոնները կ'ուղղուին ընտրելու համար նոր վարչապետ մը, որ ըստ հարցախոյզերու արդիւնքներուն, Լիքուտի ղեկավար Արիէլ Շարոնը կրնայ ըլլալ, նկատի ունենալով անոր արձանագրած աւելի քան քսան կէտերու առաւելութիւնը: Ասիկա չի նշանակեր սակայն, որ վարչապետ Էհուտ Պարաք յուսալքուած է: Ան կը շարունակէ ընտրապայքարը եւ կը հաւատայ, որ պիտի կարենայ պարտութեան մատնել աջակողմեան Շարոնը:

Պարաք, որ կարիքը ունի բոլոր իսրայէլացիներուն քուէներուն, երէկ կոչ ուղղեց արաբ իսրայէլացիներուն, որոնք կը սպառնան *պոյքոթի* ենթարկել ընտրութիւնները: Պարաք ըսաւ, որ կը ցաւի արաբ քաղաքացիներուն սպանութեան համար: Ան աւելցուց, որ նոյնիսկ եթէ անոնք կը մասնակցէին ապօրինի ցոյցերու, դարձեալ պէտք չէ սպանուէին: Իսրայէլի արաբները, որոնք քուէարկողներուն 12,3 առ հարիւրը կը կազմեն, ի նպաստ Պարաքի քուէարկած էին Մայիս 1999ի ընտրութիւններուն, ուր Աշխատաւորական Կուսակցութեան ղեկավարը ջախջախիչ յաղթանակ մը ապահոված էր: Այսօր, սակայն անոնք որոշած են *պոյքոթի* ենթարկել ընտրութիւնները, իբրեւ բողոք իսրայէլեան ուժերուն

Շարոն [illegible] է. որ ընտրութիւններէն յաղթական դուրս պիտի գայ:

Պարաք կը մնայ լաւատես.

կողմէ 13 արաբներու սպանութեան դէմ: Իր խօսքին մէջ, Պարաք գլխի, հրապարակաւ ներողութիւն խնդրեց սպանութիւններուն համար: 13 արաբ իսրայէլացիները սպանուած էին Աքսայի *ինթիֆատային* առաջին քանի մը օրերուն:

Պարաք հարուած մը եւս ստացաւ երէկ, երբ ծայրայեղ կրօնական Թորա շարժումին Գերագոյն Խորհուրդը կոչ ուղղեց իր հետեւորդներուն՝ կօրավիգ կանգնելու Շարոնի, որովհետեւ ան այն թեկնածուն է, որ պիտի չկործանէ Սուրբ Հողերու կրօնական կարգավիճակը:

Կրօնական այլ կուսակցութիւն մը՝ Շաս, արդէն իսկ յայտարարած է իր կօրակցութիւնը Շարոնի: Կրօնական շարժումներուն ենթակայ են իսրայէլացի 4,1 միլիոն քուէարկողներու աւելի քան եօթը առ հարիւրը: Շաս, որ 17 աթոռ ունի Քնեսէթի մէջ, Պարաքի կառավարութենէն հրաժարեցաւ Քէմփ Տէյվիտի բանակցութիւններուն լոյսին տակ, որովհետեւ (ըստ Շասի) Պարաք վտանգաւոր վիճումներ կատարած է պաղեստինցիներուն:

Միւս կողմէ, *«Եւիտիոթ Ահրոնոթ»*ի կողմէ կազմակերպուած հարցախոյզի մը արդիւնքները ցոյց տուին, որ հարցախոյզին մասնակցած իսրայէլացիներուն 58,67 առ հարիւրը ի նպաստ Շարոնի պիտի քուէարկէ, իսկ 33,8 առ հարիւրը՝ Պարաքի: Սակայն Պարաք տակաւին կը յուսայ, որ իսրայէլացի արաբները վերատեսութեան պիտի ենթարկեն իրենց կեցուածքը եւ ի նպաստ իրեն քուէարկեն:

Պարաք, որուն հաւանական պարտութիւնը կը վերագրուի պաղեստինցիներուն հետ խաղաղութեան գործընթացին ձախողութեան, շաբաթավերջին վերստին շեշտեց, որ Իսրայէլ պիտի չընդունի երբեք պաղեստինցի գաղթականներուն տունդարձը, բայցեւայնպէս խոստացաւ լուծում մը գտնել այս հարցին, եթէ վերընտրուի:

Պաղեստինցիները կը պահանջեն, որ Իսրայէլ վերադարձի իրաւունք եւ հատուցում տայ աւելի քան 3,5 միլիոն գաղթականներու: Սակայն Իսրայէլ կ'առաջարկէ միայն հատուցումը: Անիկա կ'ըսէ, որ գաղթականները կրնան վերահաստատուիլ ապագայի հոչակուելիք պաղեստինեան պետութեան սահմաններէն ներս եւ ոչ թէ Իսրայէլի հողերուն վրայ, ուրկէ հեռացած էին 1948ին:

Շար.ը՝ էջ 9

ՊՈՒՇ ԿԸ ՆԱԽԱՏԵՍԷ ԽՈՉԸՆԴՈՏՆԵՐ ԹՈՒՐՔԵԱՄԵՐԻԿԵԱՆ ՅԱՐԱԲԵՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐՈՒՆ ՄԷՋ

Միացեալ Նահանգներու նախագահ Ճորճ Պուշ յայտնեց, որ Ուաշինկթըն-Անգարա յարաբերութիւններուն մէջ կը նախատեսէ խոչընդոտներ, ըսելով, որ անոնք յաղթահարելի են: Ան չյստակացուց, որ խոչընդոտները ի՞նչ հարցերու հետեւանքը պիտի ըլլան:

Թուրքիոյ վարչապետ Պիւլէնթ Էճեւիտի յղած շնորհաւորական նամակին պատասխանելով՝ Պուշ նկատել տուաւ, որ ապագան կը խոստանայ «մեծ առիթներ» ՕԹԱՆի անդամ Թուրքիոյ հետ Միացեալ Նահանգներու գործակցութեան: «Անկասկած յառաջիկայ տարիներուն պիտի հանդիպինք որոշ խոչընդոտներու մեր յարաբերութիւններուն մէջ», կը գրէր Պուշ:

Երկու երկիրներուն միջեւ յարաբերութիւնները կարճ ժամանակ մը վատթարացում ապրեցան, երբ Քոնկրէսին մէջ Օսմանեան կայսրութիւնը ամբաստանուեցաւ 1915ին Հայկական Ցեղասպանութիւն գործադրած ըլլալու յանցանքով:

Քոնկրէսը ի վերջոյ որոշեց օրակարգի վրայ չդնել Հայկական Ցեղասպանութեան ճանաչման բանաձեւը, որովհետեւ այդ օրերու նախագահ Պիլ Քլինթըն կգուշացուց, որ բանաձեւին քննարկումը եւ վաւերացումը կրնան Թուրքիոյ հետ կապերուն վնասել եւ Կովկասի եւ Միջին Արեւելքի մէջ ամերիկեան ապահովական շահերը վտանգել:

Թուրքիա կը մերժէ Հայկական Ցեղասպանութեան ամբաստանութիւնները, եւ կ'ըսէ, թէ Ա. Աշխարհամարտին երկու ժողովուրդներն ալ՝ հայ եւ թուրք, մարդկային վնասներ կրեցին:

Միացեալ Նահանգներ եւ Թուրքիա սերտօրէն կը գործակցին ուժանիւթի, պաշտպանութեան եւ արտաքին քաղաքականութեան մարզերուն մէջ: Սակայն Անգարայի եւ Ուաշինկթընի միջեւ կան որոշ տարակարծութիւններ, յատկապէս Իրաքի հարցով, որովհետեւ Թուրքիա կ'ուզէ, որ Իրաքի դէմ հաստատուած առեւտրական պատժամիջոցները ջնջուին:

Պուշի վարչակազմը անցեալ ամիս վերահաստատեց, որ Ուաշինկթըն կօրավիգ կը կանգնի 3 միլիառ տոլար արժող Պաքու-Ճէյհան քարիւղատարին, որ կը նպատակադրէ կասպեան քարիւղը Թուրքիոյ ճամբով արեւմտեան շուկաներ հասցնել:

(ՌՈՅԹԸՐՋ)

ՀԱՅԱՍՏԱՆ - ԻՐԱՆ ՅԱՐԱԲԵՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐՈՒ ԱՄՐԱՊՆԴՈՒՄ

ՕՍԿԱՆԵԱՆ ԻՐԱՆՑԻ ՊԱՏԱՍԽԱՆԱՏՈՒՆԵՐՈՒ ՀԵՏ ՔՆՆԱՐԿԵՑ ԵՐԿՈՒ ԵՐԿԻՐՆԵՐԸ ՇԱՀԱԳՐԳՌՈՂ ՀԱՐՑԵՐ

Հայաստանի արտաքին գործոց նախարար Վարդան Օսկանեան Շաբաթ օր երկօրեայ այցելութեան համար Թեհրան ժամանեց:

Նախարար Օսկանեանի գլխաւորած պատուիրակութիւնը հանդիպումներ ունեցաւ Իրանի նախագահ Մոհամմէտ Խաթեմիի, խորհրդարանի նախագահ Մեհտի Քառուպիի, արտաքին գործոց նախարար Քամալ Խարազիի եւ Ազգային Ապահովութեան Գերագոյն Խորհուրդի քարտուղար Հասան Ռոհանիի հետ: Պատուիրակութիւնը այցելեց նաեւ Ազգային առաջնորդարան եւ Հայ Մշակութային Արարատ կազմակերպութեան «Արարատ» մարզական աւան:

Նախարար Օսկանեանի այցելութիւնը տեղի ունեցաւ երկու երկիրներու արտաքին գործոց նախարարութիւններու միջեւ կնքուած յուշագիրին ծիրին մէջ՝ քաղաքական հերթական խորհրդակցութիւններ կատարելու նպատակով:

ՆԱԽԱԳԱՀ ԽԱԹԵՄԻԻ ՀԵՏ

Նախարար Օսկանեանի հետ հանդիպումի ընթացքին նախագահ Խաթեմի ըսաւ, որ Հայաստան Ասիոյ եւ Եւրոպայի միջեւ կապն է եւ Հայաստանի հետ փոխադարձութեան, ուժանիւթի եւ կազի մարզերու մէջ գործակցութիւնը կը նպաստէ երկկողմանի, ինչպէս նաեւ չրջանային շահերուն:

Նախագահ Խաթեմի ըսաւ, որ Հայաստան – Իրան կազատարի կառուցումը նոր էջ մը կը բանայ Թեհրան – Երեւան յարաբերութիւններուն մէջ եւ չրջանային կայունութեան գործօն մը կրնայ հանդիսանալ:

Ողջունելով Հայաստանի եւ Ազրպէյճանի նախագահներուն միջեւ ուղղակի երկխօսութիւնը Լեռնային Ղարաբաղի հարցին լուծման ուղղութեամբ, նախագահ Խաթեմի յայտնեց, որ Իրան պատրաստ է միջնորդութիւն կատարելու երկու երկիրներուն միջեւ: Ան չրջանային գործակցութեան եւ առանց օտար ուժերու վրայ յենելու միջոցով անհամաձայնութիւններու վերացման կոչ ուղղեց եւ ըսաւ, որ չրջանի բոլոր պետութիւնները, ներառեալ Ռուսիա, պէտք է նպատակայարմար ծրագիր մը որդեգրեն չրջանային ապահովութեան համար:

Գնահատելով Իրանի չրջանային քաղաքականութիւնը՝ նախարար Օսկանեան ըսաւ, որ Իրան կը նպաստէ չրջանային կայունութեան: Ան նախագահ Խաթեմիին տեղեկութիւններ փոխանցեց Լեռնային Ղարաբաղի հարցին լուծման գործընթացի վերաբերեալ եւ յոյս յայտնեց, որ Հայաստան եւ Ազրպէյճան լուծումի մը պիտի յանգին այս տարուան ընթացքին:

Նախարար Օսկանեան ըսաւ, որ Իրան – Հայաստան կազատարը խաղաղութեան եւ ապահովութեան ճամբայ մը պիտի ըլլայ. ան տնտեսական գործակցութեան աչխուժացման կոչ ուղղեց: Այս իմաստով ան կարեւոր նկատեց փոխադրութեան եւ ֆոլարանի փապուղիի կառուցման ուղղութեամբ գործակցութիւնը:

Նախարար Օսկանեան Հայաստանի նախագահ Ռոպէրթ Քոչարեանի չնորհաւորական խօսքը փոխանցեց

Շար.ը՝ էջ 9

ԹՈՒՐՔԻՈՅ ՄԷՋ

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՈՒՍՈՒՄՆԱՍԻՐՈՒԹԵԱՆ ՀԻՄՆԱՐԿ

Թուրքիոյ մէջ այս ամիս իր աշխատանքներուն պիտի սկսի Հայկական Ուսումնասիրութեան Հիմնարկը, որ իր տեսակին մէջ առաջինն է: Հիմնարկը, որ կապեր պիտի հաստատէ հայ պատմաբաններու եւ հայկական հաստատութիւններու հետ, պիտի նպաստէ Հայաստանի եւ Թուրքիոյ միջեւ յարաբերութիւններուն:

Հիմնարկը, որ հաստատուած է Եւրասիա Մէկ Ընկերակցութեան կողմէ, կը գլխաւորուի հանգստեան կոչուած թուրք դեսպան Օմէր Էնկին Լութեմի կողմէ:

Իբրեւ առաջին քայլ, տասը ակադեմականներ պիտի գործեն հիմնարկին մէջ՝ Եւրասիա Ռազմավարական Ուսումնասիրութիւններու Կեդրոնին հետ գործակցաբար:

Թրքական *«Ձումհուրիէթ»* օրաթերթը, որ կը հաղորդէ այս լուրը, կը գրէ, որ ակադեմականները ոչ միայն ուսումնասիրութիւններ պիտի կատարեն «ենթադրեալ» Հայկական Ցեղասպանութեան, այլեւ հայկական Սփիւռքին, ժամանակակից հայկական ընկերութեան, հայկական քաղաքականութեան եւ տնտեսութեան մասին:

Թուրքիոյ Հայկական Ուսումնասիրութեան Հիմնարկը նաեւ պիտի հրատարակէ «Հայկական Ուսումնասիրութիւն»ը՝ անգլերէնով, որ պիտի բաժնուի տարբեր երկիրներու մէջ:

Կեդրոնին *ուէպսայթին* վրայ կարելի պիտի ըլլայ կարդալ Օսմանեան արխիւներ եւ կեդրոնին ուսումնասիրութիւնները:

ԱՆՀՐԱԺԵՇՏ Է ԱՄՐԱՊՆԴԵԼ ԺՈՂՈՎՐԴԱՎԱՐՈՒԹԻՒՆԸ

Կ'ԸՍԷ ԺՈՄՊԼԱԹ

Ընկերվար Ցառաջդիմական կուսակցութեան դեկավար երեսփոխան Ուալիտ Ժոմպլաթ երէկ չեշտեց ներքին երկխօսութիւնը չարունակելու, ժողովրդավարութիւնը ամրապնդելու եւ այլոց կարծիքը յարգելու անհրաժեշտութիւնը։

Ան ժողովրդային պատուիրակութիւններ ընդունած ատեն հաստատեց երկրապործութիւնը պաշտպանելու, մաքսանենգումին դէմ պայքարելու եւ աղքատներուն օժանդակելու կարեւորութիւնը, որպէսզի բոլորը գաղթի դիմումներ չներկայացնեն։

«Մենք կողմնակից ենք Մագարէհ Շրպաայի եւ Կոլանի ագատագրումին ու պաղեստինցիներու տունդարձին, բայց այս նպատակներուն հասնելու համար անհրաժեշտ են քաղաքական եւ տնտեսական տուեալներ, որովհետեւ բաւարար չէ հրանօթներ եւ հրթիռներ կտեղել սահմանին մօտ։ Մեր ժողովուրդը ապրիլ կ'ուզէ», ըսաւ ան։

ՖԱՐԷՍ Կ'ԸՆԴԳԾԷ ՄԻԱՍՆԱԿԱՆՈՒԹԵԱՆ ԱՆՀՐԱԺԵՇՏՈՒԹԻՒՆԸ

Փոխ վարչապետ Իսամ Ֆարէս երէկ ընդգծեց անհրաժեշտութիւնը բոլոր կողմերու միասնականութեան, կօրակցութեան եւ այս դժուար հանգրուանին հայրենիքը փրկելու համար հանրապետութեան նախագահին ու կառավարութեան շուրջ համախմբուածութեան։

«Երկրին տնտեսական եւ ընկերային դժուարութիւնները յաղթահարելու, պետական վարչամեքենան արդիականացնելու, հաստատութենական առողջ կառոյցներու համար անհրաժեշտ է բոլորիս աշխատանքը», նշեց ան։

Ֆարէս ըսաւ, որ Լիբանանի սպառնացող ամէնէն վտանգաւոր ախտը համայնքայնութիւնն է եւ բոլոր անկեղծ քաղաքացիները պարտաւոր են պայքարելու անոր դէմ, որովհետեւ երկրի փորձանքներուն պատճառը եղած է։

ԼԻԲԱՆԱՆ - ՔՈՒՊԱ ՏՆՏԵՍԱԿԱՆ ՅԱՐԱԲԵՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐՈՒ ՔՆՆԱՐԿՈՒՄ

Վարչապետ Ռաֆիք Հարիրի երէկ յետմէջօրէին Քրայթէմի իր ապարանքին մէջ ընդունեց քուպական տնտեսական պատուիրակութիւնը, վոր կը գլխաւորէ Քուպայի տնտեսական յարաբերութեանց հարցերու պետական նախարար Ռիքարտօ Քապրէսաս։

Պատուիրակութիւնը վարչապետին հետ քննարկեց երկկողմանի տնտեսական յարաբերութիւններն ու նախարար Սինհորայի հետ ստորագրուած կրկնակի տուրքերու կանխարգիլման համաձայնագիրի մանրամասնութիւնները։

ՀԱՅ ԱՒԵՏԱՐԱՆԱԿԱՆ ՔՈՒԼԵԳ
ՏԻԿՆԱՆՑ ՕԺԱՆԴԱԿ ՄԱՐՄԻՆ
Դասախօսութիւն
ՏԻԿԻՆ ՍՈՆԻԱ ԶԱԻԶԱԻԱԹՃԵԱՆ
(Post Mastectomy Certified Fitter
and Oncology Educational Coordinator)
Նիւթ՝
Կրծքաքաղցկեղի նախապգուշութիւններ եւ խնամք գործողութենէ ետք
Տեղի կ'ունենայ Չորեքշաբթի, 7 Փետրուար 2001, առաւօտեան ժամը 10:00ին, Հայկակեան համալսարանի սրահին մէջ, «Մեքսիք» փողոց։
ՄՈՒՏՔԸ ԱԶԱՏ

ՄԱՀԱԶԴ

Տիկին Նուրիձա Եսայեան եւ զաւակը՝ Խոսրով
Տէր եւ տիկին Հրաչ Ահարոնեան եւ զաւակունք
Տէր եւ տիկին Կարպիս Եսայեան եւ զաւակունք
Տէր եւ տիկին Արա Եսայեան եւ զաւակունք
Տէր եւ տիկին Յովհաննէս Եսայեան եւ զաւակունք
Տիկին Մայրենի Կիւրիւնեան եւ զաւակունք
Տէր եւ տիկին Գրիգոր Եսայեան
եւ համայն ազգականներ կը գուժեն իրենց ամուսնոյն, եղբօր, հօրեղբօր եւ հարազատին՝

ՍԱՐԳԻՍ ԵՍԱՅԵԱՆԻ

մահը, որ պատահեցաւ Շաբաթ, 3 Փետրուար 2001ին։

Յուղարկաւորութեան արարողութիւնը կատարուեցաւ Կիրակի, 4 Փետրուարին, Էշրեֆիէի Մ. Յակոբ եկեղեցւոյ մէջ, ուրկէ հանդուցեալին մարմինը փոխադրուեցաւ Պուրճ Համուտի Ազգային գերեզմանատուն։

●Ներկայս ընդունիլ իբրեւ մահագդ։

●Յաւակցութիւնները կ'ընդունուին հանգուցեալին բնակարանը, Էշրեֆիէ։

ՄԱՀԱԶԴ

Տէր եւ տիկին Անդրանիկ Եագուպեան եւ զաւակունք
Տէր եւ տիկին Սահակ Եագուպեան եւ զաւակունք
Տէր եւ տիկին Մաղաք Մաղաքեան եւ զաւակունք
Տէր եւ տիկին Նուպար Արրահամեան եւ զաւակունք
Տէր եւ տիկին Յարութ Եագուպեան եւ զաւակունք
Տէր եւ տիկին Ֆուատ Արսլանեան եւ զաւակունք
եւ համայն ազգականներ կը գուժեն իրենց մօր, մեծ մօր, գոքանչին եւ քրոջ՝

ԱԼԻՍ ԵԱԳՈՒՊԵԱՆԻ
(Ծնեալ՝ ԱՐՍԼԱՆԵԱՆ)

մահը, որ պատահեցաւ Ուրբաթ, 2 Փետրուար 2001ին, յետ կարճատեւ հիւանդութեան։

Յուղարկաւորութիւնը կատարուեցաւ Շաբաթ, 3 Փետրուար 2001, առաւօտեան ժամը 11:00ին Ֆըրն Շըպկէի Ազգային գերեզմանատան մատրան մէջ։

●Ներկայս ընդունիլ իբրեւ մահագդ։

ԱՋԱՏԱԳՐՈՒԱԾ ՇՐՋԱՆՆԵՐՈՒՆ ԲԱՐԳԱՒԱՃՄԱՆ ԾՐԱԳԻՐԸ ՊԷՏՔ Է ԳՈՐԾԱԴՐՈՒԻ

Կ'ԸՍԷ ՊԸՐՐԻ

Խորհրդարանի նախագահ Նեպիհ Պըրրի Շաբաթ օր Մասայէհի մէջ ընդունեց երեսփոխան Ալի Պապին, որուն կ'ընկերակցէր Պընթըժպէյլի երեւելիներու պատուիրակութիւն մը։

Հանդիպումին Պըրրի հարց տուաւ, թէ ո՞ւր մնացին հարաւի համար Պէյրութի մէջ գումարուած արաբ արտաքին գործոց նախարարներու ժողովին որոշուած օժանդակութիւնները։ «Լիբանանի վիճակը կը բարելաւուի միայն, երբ սկսի գործադրութիւնը ապատագրուած շրջաններու բարգաւաճման ծրագիրին, որովհետեւ այդ շրջաններու վիճակը անտանելի դարձած է», ըսաւ Պըրրի, վերահաստատելով կարեւորութիւնը Լիբանանի նուիրատու երկիրներու ժողովի գումարումին։

Խորհրդարանի նախագահը հաւաստեց, որ Լիթանի գետի օգտագործման ծրագիրին հետ առնչուող ուսումնասիրութիւնները պիտի ամբողջանան այս տարուան կիսուն, եւ այն ատեն պիտի սկսի այս ծրագիրին գործադրութիւնը։

«Զարմանալի է, որ կարգ մը հաստատութիւններ եւ պետութիւններ իրենց ուշադրութիւնը կեդրոնացուցած են հարաւային Լիբանանի մէջ ապահովութեան վրայ, անտեսելով բարգաւաճման կարիքները», ըսաւ ան։

Ռէժիի պաշտօնեաներու սենտիքային պատուիրակութեան հետ հանդիպումին ընթացքին Պըրրի քննադատեց ծխախոտի տուրքերու յաւելումը, որ կը ծառայէ միայն ծխախոտի մաքսանենգներուն։

ԳԱՂԹԸ ՄՏԱՀՈԳԻՉ ԴԱՐՁԱԾ Է

Կ'ԸՍԷ ՍՖԷՅՐ

Մարոնիներու Նասրալլա Սֆէյր պատրիարքը երէկ արտասանած իր քարոզին մէջ ընդգծեց անհրաժեշտութիւնը սերունդները դաստիարակելու, որպէսզի անոնք անկեղծ եւ ճշմարտախօս ըլլան, որքան ալ դառն ըլլայ ճշմարտութիւնը։

«Կը շարունակենք մենք մեզ խաբել ըսելով, թէ հաշտութիւն տեղի ունեցած է եւ ամէն բան լաւ կ'ընթանայ, մինչ յոռետեսը իր հիւանդութիւնը չընդունողն է. Աստուած թող փրկէ մեզի այս ախտէն», ըսաւ ան։

Պատուիրակութիւններ ընդունած ատեն Սֆէյր մաղթեց, որ վերջ գտնէ գաղթը, որ մտահոգիչ դարձած է։ «Լիբանան կը մնայ համակեցութեան եւ սիրոյ հայրենիք, եւ լիբանանցիք կը կգան, թէ իրենց հայրենիքը կը պահպանէ կիրենք, եւ իրենք կը պահպանեն կայն իրարու կօրակցելով», աւելցուց ան։

ՃԱՇԿԵՐՈՅԹ՝ Ի ՊԱՏԻՒ ՔԼԵՐԻՏԷՍԻ

Նախագահ կօր. Էմիլ Լահուտ երէկ գիշեր ընդունելութիւն մը տուաւ ի պատիւ Կիպրոսի նախագահ Կլաւքոս Քլերիտէսի, որ Լիբանան կ'այցելէ մասնակցելու համար Մար Մարունի տօնին առիթով հանդիսութիւններուն։

Քլերիտէս երէկ այցելեց «Լիբանանի մէջ կիպրացիներու եւ մարոնիներու տուն»ը, ուր կինք դիմաւորեց Կիպրոսի մարոնիներու առաջնորդ Պութրոս Ժրմայէլ եպիսկոպոս։

ԱՖԻԼ
կը ստանձնէ
⇨Ինքնաշարժի
⇨Կրակի
⇨Գողութեան
⇨Կեանքի
⇨Ճամբորդութեան
⇨Աշխատանքային արկածի
⇨Սպասուհիի
⇨Հիւանդանոցի
ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԹԵԱՆ ԱՇԽԱՏԱՆՔՆԵՐԸ
ԱՖԻԼ - ԱՖԷՏԻ ՇԷՆՔ, Բ. ՅԱՐԿ ՀԵՌ. 01/262231 - 01/242556-7

English Languages
Beginner - Intermediate - Advanced Courses
New
Cambridge University Certificate
Foreign Languages
French - Italian - Spanish - German - Arabic - Armenian - Russian
1982
Mesrobian Technical College
The Pioneer In Technical Education
Arax Street, Bourj Hamoud
Tel: 01 / 260 504 - 254 938/9
Fax: 01 / 262 955
E-mail:mesrobca.net.lb
Web Site:www.merobian.com
Monday
5th of February 2001
3rd Session

ՇՆՈՐՀԱԿԱԼԻՔ

Չոգագլեան, Տեմիրճեան եւ Գապանճեան ընտանիքներ շնորհակալութիւն կը յայտնեն բոլոր անոնց, որոնք անձամբ, ծաղկեպսակով, նուիրատուութեամբ եւ հեռաձայնային հաղորդակցութեամբ մասնակից եղան իրենց հօր՝ ՅԱԿՈԲ ՉՈԳԱԳԼԵԱՆի մահուան սուգին։

ԿԸ ՆՈՒԻՐԵՆ

●Ալիս Եագուպեանի մահուան առիթով,

Տիկին Վերժին Մինասեան 20.000 լ. ո. ԼՕԽի «Աստղիկ» մասնաճիւղին։

STUDIO Lantern
●Կը ստանձնէ ուրախ առիթներու video նկարահանումներ
Հեռ. 01-266866 եւ 03-695399

ՕԱԽՈՒ ՅԱՐԿԱԲԱԺԻՆ

●Ժտէյտէի մայրուղիին վրայ, 160 քառ. մեթր տարածութեամբ, 3 ննջասենեակ, հիւրասրահ, ճաշասրահ, կոյգ բաղնիք, սեփական ջեռուցիչ, ընդարձակ կառատուն։ Դիմել՝ հեռ. 03–899300 թիւին։

ԾԱԽՈՒ ՇԱԼԷ

●Aquamarina IIի մէջ, *կայռնով*, 75 քառ. մեթր տարածութեամբ, կահաւորուած։ Դիմել՝ հեռ. 03–899300։

ԳՐԱՒՈՒԱԾ ՕՐ

ՉԱԹԱԼՊԱՇԵԱՆ-ԹՈՐԳՈՄԵԱՆ ՎԱՐԺԱՐԱՆ

ՇԱԲԱԹ, 5 ՄԱՅԻՍ 2001

ՊԱՐԱՀԱՆԴԷՍ

ԹԵԼԷ ԼԻՊԱՆԻ ԿԱՑՈՒԹԻՒՆԸ՝ ՔՆՆԱՐԿՈՒՄԻ ԱՌԱՐԿԱՅ

Թելէ Լիպանի պաշտօնեաներու սենտիքան երէկ գումարեց անդամական ընդհանուր ժողով մը, որուն ընթացքին քննարկեց կայանին ու անոր պաշտօնէութեան ճակատագիրը, նախարարաց խորհուրդի այս գծով տուած վերջին որոշումներուն լոյսին տակ։

Սենտիքան հաղորդագրութեամբ մը նկատել տուաւ, որ հաշուետուութեան պէտք է կանչուի ան, որ կայանը այս վիճակին հասցուց, մինչ տեղեկատուութեան նախարարին կայանին դէմ շղթայազերծուած արշաւը՝ անձիշդ գումարներու նշում պաշտօնեաներու հատուցումներուն մասին, այդ պաշտօնեաներու արժանապատուութեան եւ բարոյական ու նիւթական իրաւունքներուն վնաս հասցուցած է։

Հաղորդագրութիւնը նաեւ կարմանք յայտնեց, որ տեղեկատուութեան նախարարը կ'աշխատի առանձինն գտնելու լուծում մը, առանց խորհրդակցելու այն կողմին հետ, որ պիտի կրէ այդ լուծումին հետեւանքները։ Կառավարութեան կողմէ *Թելէ Լիպանի* հարցերուն համար պատրաստուող լուծումը պէտք է արմատական ըլլայ, պայմանաւ որ այդ լուծումը պաշտօնեաներուն եւ անոնց իրաւունքներուն հաշուոյն չըլլայ։

Անդամական ընդհանուր ժողովը միաձայնութեամբ լիապօրեց սենտիքայի գործադիր խորհուրդը կատարելու բոլոր հաղորդակցութիւնները կատարելու եւ օրինական եւ դատական թիւններն ու դիմելու օրինական եւ դատական թիւններն ու դիմելու, իսկ ի պահանջեալ բոլոր միջոցառումներուն, իսկ ի պահանջեալ հարկին, վգուշացման կամ բաց գործադուլի, այդ իրաւունքներու պաշտպանութեան համար։

ԹԱՐԻՔ ԺԸՏԻՏԻ ՄԷՋ ՊԻԹԱԿԱԶԻ ՇԻՇԻ ՊԱՅԹՈՒՄԸ ԵՐԿՈՒ ՊԱՏԱՆԻ ՁՈՒՅ ԽԼԵՑ

Թարիք Ժըտիտէ չրջանին մէջ Շաբաթ օր պիւթակագի չիչի մը պայթումին զոհ գացին 9 տարեկան Մոհամէտ Շուման եւ իր եղբայրը՝ Սամի, 12 տարեկան։

Արդարեւ, Շաբաթ առաւօտեան ժամը 6:30ին, անուշադաճառի մը խանութին մէջ պիւթակագի հին չիչէ կագի «փախուստ»ը պատճառեց պայթում մը, մինչ երկու պատանիները, որոնք նոյն չէնքին մէջ կը բնակին, վերելակին մէջ էին։ Անոնք ծանրօրէն վիրաւորուեցան եւ փոխադրուեցան Մաքասէտ հիւանդանոց, ուր մահացան։

Պայթումը նիւթական վնասներ պատճառեց յիշեալ խանութին, ինքնաշարժներու եւ մերձակայ վաճառատուներուն։ Անիկա նաեւ պատճառեց հրդեհ մը, զոր մարեցին քաղաքային պաշտպանութեան ուժերն ու հրշէջները, որոնք նաեւ չատպ օգնութիւն տուին թեթեւօրէն վիրաւորուած անցորդներու։

ՏԻՆ ՔԵՎԼԻՒՆ ՀՐԱԺԱՐԵՑԱՒ

Պէյրութի Ամերիկեան Համալսարանի նախագահ ճոն Ուոթըրպըրի Շաբաթ օր հրապարակուած հաղորդագրութեամբ մը յայտարարեց, թէ համալսարանի ուսանողական հարցերու պատասխանատու Տին Քեվլինի հրաժարականը ընդունուած է եւ ան պիտի վերադառնայ Միացեալ Նահանգներ իր ընտանիքին հետ ըլլալու համար։

Քեվլին անհետացած էր Ուրբաթ օր, ապա գտնուած՝ Համրայի մէկ յարկաբաժինին մէջ։ Յաւելեալ մանրամասնութիւններ չհաղորդուեցան։

ՅԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹԻՒՆ

Այս տարի Սուրբ Սարգիսի տօնը կը զուգադիպի Կիրակի, 11 Փետրուարին, ինչպէս նախորդ տարիներուն՝ այս տարի եւս պիտի կատարուի մատաղօրհնութիւն։

Բոլոր այն հայրենակիցները, որոնք Ս. Սարգիսի առիթով ուխտ ունին եւ կը փափաքին մատաղցու ոչխար նուիրել, թող հաճին կապ պահել Ս. Սարգիս եկեղեցւոյ թաղականութեան անդամներուն հետ, հեռաձայնելով 01 - 259861 թիւին եւ կամ անձամբ ներկայանալ գրասենեակ, ամէն օր, բացի Շաբաթ օրերէն, ժամը 9:00էն 12:00։

ԹԱՂԱԿԱՆ ԽՈՐՀՈՒՐԴ
Ս. ՍԱՐԳԻՍ ԵԿԵՂԵՑԻՈՅ

ՅՈԲԵԼԵՆԱԿԱՆ ՏԱՐԻ ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՔՐԻՍՏՈՆԷԱՅՄԱՆ

Հայաստանի քրիստոնէացման 1700ամեայ յոբելեանին առիթով,

Հանդիսապետութեամբ Ն. Ս. ՅՈՎՀԱՆՆԷՍ ՊՕՂՈՍ Բ.ի,

Ամեն. եւ գերերջ. Տ. Տ. ՆԵՐՍԷՍ - ՊԵՏՐՈՍ ԺԹ., կաթողիկոս - պատրիարք Տանն Կիլիկիոյ Կաթողիկէ Հայոց,

Մասնակցութեամբ հայ կաթողիկէ եպիսկոպոսական դասուն,

Կը մատուցանէ՝

ՀԱՅՐԱՊԵՏԱԿԱՆ Ս. ՊԱՏԱՐԱԳ
ՍՈՒՐԲ ՊԵՏՐՈՍԻ ՄԱՅՐ ՏԱՃԱՐԻՆ ՄԷՋ
Կիրակի, 18 Փետրուար 2001

* * *

Այս առիթով կը կազմակերպուի
ՀԱՄԱՀԱՍԱՅՆՔԱՅԻՆ
ՈՒԽՏԱԳՆԱՑՈՒԹԻՒՆ ԴԷՊԻ ՀՌՈՄ
16էն 21 Փետրուար 2001։

Տեղեկութիւններու համար դիմել Հայ Կաթողիկէ Ժողովրդապետութեանց։

Էֆ. Փէ. Էլ. Փէ. ԿԸ ՕՐԱԳՐԷ ԴԱՏԱԿԱՆ ՀԵՏԱՊՆԴՈՒՄԻ ԵՆԹԱՐԿԵԼ ՈՒԱՇԻՆԿԹԸՆԸ

ՏՈՒՊԱՅ, 4 (ՌՈՅԹԸՐ).- Պաղեստինեան արմատական շարժումի մը ղեկավարը՝ Ահմէտ Ժըպրիլ, յայտնեց, որ իր կազմակերպութիւնը մտադիր է դատական հետապնդումի ենթարկել Միացեալ Նահանգները:

Էֆ. Փէ. Էլ. Փէ. Ընդհանուր Հրամանատարութիւն կազմակերպութիւնը Միացեալ Նահանգներու կողմէ ամբաստանուած էր Լոքըրպիի պայթումին մեղսակցած ըլլալու յանցանքով: Ժըպրիլ ըսաւ, որ տարիներէ ի վեր, պաղեստինեան շարժումը թիրախ կը դառնայ սխալ ամբաստանութիւններու ու կրպարտութիւններու՝ պատճառ դառնալով, որ բարեկամ նկատուող երկիրներ չգործակցին շարժումին հետ: Ժըպրիլ վերստին շեշտեց, որ իր կազմակերպութիւնը որեւէ կապ չունի Լոքըրպիի գործողութեան հետ:

Միւս կողմէ, երեք լիպիացիներ անձնասպանութեան դիմեցին, իբրեւ բողոք Ապտել Պասէթ Մեկրահիի բանտարկութեան վճիռին դէմ: Անոնք մաս կը կազմէին հապարաւոր լիպիացի ցուցարարներու, որոնք բողոքի ցոյցի մը կը մասնակցէին Թրիփոլիի մէջ: Ականատեսներ յայտնեցին, որ երեք լիպիացիները կմելիով պատռած են իրենց վիզերը եւ արիւնլուայ հիւանդանոց փոխադրուած: Անոնց վիճակին մասին որեւէ լուր չհրապարակուեցաւ:

Լիպիոյ մզկիթներուն մէջ, քարոզիչները դատապարտեցին Մեկրահիի դէմ արձակուած վճիռը, դիտել տալով, որ անիկա Միացեալ Նահանգներուն եւ Բրիտանիոյ կողմէ ծրագրուած քաղաքական որոշում մըն է, եւ ոչ թէ դատական վճիռ: Լիպիոյ տարածքին շաբաթավերջին կազմակերպուած ցոյցերը պահանջեցին վերացումը ափրիկեան երկիրին դէմ հաստատուած պատժամիջոցներուն:

ԹՈՒՐՔԻԱ

ԵՐԿՈՒ ԵՐԵՍՓՈԽԱՆԵՐՈՒ ԴԷՄ՝ ԱՄԲԱՍՏԱՆՈՒԹԻՒՆ

Թրքական ատեան մը շաբաթավերջին ամբաստանութիւն ուղղած է երկու երեսփոխաններու՝ ընդդիմադիր երեսփոխանի մը մահուան հարցով՝ խորհրդարանին մէջ տեղի ունեցած բռնցքամարտի մը ընթացքին:

Անգարայի ատեանը ապատ արձակած է երկու երեսփոխանները՝ սպասելով դատավարութեան սկսման, հաղորդած է *«Անատոլու»* լրատու գործակալութիւնը:

Յստակ չէ եղած, թէ որեւէ փոփոխութիւն տեղի ունեցա՞ծ է ոչ դիտումնաւոր սպանութեան ամբաստանութեան մէջ, վոր ատեանը նկատի ուներ:

Եթէ այդ յանցանքով ամբաստանուին, երեսփոխանները 5 տարուան բանտարկութեան կրնան ենթարկուիլ:

Ըստ *«Անատոլու»*ի, երկու երեսփոխանները, որոնք կառավարական ընկերակցութեան Ազգայնական Գործի կուսակցութեան անդամներ են, հերքած են, թէ պատասխանատու են ձիշդ Ուղի կուսակցութեան անդամ Ֆաուկի Սիհանլիօղլուի մահուան:

ՀՐԱՏԱՐԱԿԻՉԻ ՄԸ ԴԷՄ ՀԵՏԱՊՆԴՈՒՄ

Միւս կողմէ, թրքական ատեան մը ընթացքի մէջ դրած է քիւրտ ըմբոստ ղեկավար Ապտիւլլա Օճալանի մէկ գիրքին հրատարակիչին դէմ դատական հետապնդումի պարագայ մը, «անջատողական քարոզչութիւն» հրատարակած ըլլալու յանցանքով: Գիրքը բավմաթիւ անգամներ «Քիւրտիստան» բառը գործածած է:

Օճալան գիրքը գրած է Իմրալիի իր կղզիբանտին մէջ, ուր միակ արգելափակեալն է:

(ՌՈՅԹԸՐ)

ՔՈՒԷՅԹ

ԳԱՀԱԺԱՌԱՆԳ ԻՇԽԱՆ ՇԷՅԽ ՍԱՊԱՀ ՎԱՐՉԱՊԵՏ ՆՇԱՆԱԿՈՒԵՑԱՒ

ՔՈՒԷՅԹ, 4 (ՌՈՅԹԸՐ).— Քուէյթի Էմիրը՝ շէյխ Ժապէր Ահմէտ Սապահ, կիրակի օր վերստին վարչապետ նշանակեց գահաժառանգ իշխան շէյխ Սաատ Ապտալլա Սապահը՝ պահանջելով, որ կազմէ նոր կառավարութիւնը:

Շէյխ Սաատ (72 տարեկան) վարչապետի պաշտօնը կը վարէ 1978էն ի վեր, երբ գահաժառանգ իշխան յայտարարուեցաւ: Քաղաքական շրջանակներ յաճախ կը պահանջեն, որ վարչապետի ու գահաժառանգի պաշտօնները իրարմէ անջատուին:

Շէյխ Սաատ նախկին կառավարութեան հրաժարականը ներկայացուցած էր անցեալ Երկուշաբթի օր:

ԿԱՐՃ ԼՈՒՐԵՐ

●ԱՂԵՔՍԱՆԴՐԻԱ.– Եգիպտական դատարան մը ռուս նաւապի մը դէմ 25 տարուան բանտարկութեան վճիռ արձակեց՝ թմրեցուցիչի մաքսանենգութեան յանցանքով:

Ռուս նաւապը Եգիպտոս մաքսանենգած էր 3,5 քիլոկրամ *քոքային*. ան ձերբակալուած էր, երբ կը փորձէր վաճառել թմրեցուցիչը: Ռուսը Աղեքսանդրիա հասած էր ռուսական նաւով մը, որ ճամբայ ելած էր Փերուէն:

●*ԱՒՍՏՐԱԼԻԱ.– Աւստրալիացի մը, որ կը լողար Նիւ Սաութ Ուէյլզի հիւսիսային ափի ջուրերուն մէջ, կոհր դարձաւ շանաձուկի մը, որ խածաւ աւստրալիացիին սրունքը:*

40 տարեկան Մարք Պաթլըր բարեբախտաբար յաջողեցաւ լողալով ցամաք հասնիլ:

●ՋՈՒԻՑԵՐԻԱ.– Զիւնամրրիկները շաբաթավերջին խլեցին 3 կոհ. ոստիկանութիւնը կգուշացուց լեռնագնացները՝ ձիւնասահանքներէ:

(ՌՈՅԹԸՐ)

Միւնիխի մէջ

ՄՈՍԿՈՒԱ ԿԸ ՔՆՆԱԴԱՏԷ ՀԱԿԱՀՐԹԻՌԱՅԻՆ ԴՐՈՒԹԻՒՆ ՄԸ ՀԱՍՏԱՏԵԼՈՒ ՈՒԱՇԻՆԿԹԸՆԻ ԾՐԱԳԻՐԸ

Ապահովութեան մարզի ռուս բարձրաստիճան պաշտօնատար մը երէկ յայտնած է, թէ հակահրթիռային դրութիւն մը հաստատելու ամերիկեան ծրագիրները աշխարհի կայունութեան պիտի վնասեն եւ երկրագունդէն դուրս նոր զինարշաւի մը պիտի յանգին:

Միւնիխի մէջ կայացող պաշտպանութեան առնչուող խորհրդաժողովի մը ընթացքին խօսք առնելով՝ Ռուսիոյ ապահովութեան խորհուրդի քարտուղարը՝ Սերգէյ Իվանով, առաջարկած է բանակցութիւններու ձեռնարկել կորիպային վէնքերը մեծ կրճատումներու ենթարկելու հարցով, եթէ Ուաշինկթըն իր ծրագիրէն հրաժարի:

Պաշտպանութեան մարզի մեկնաբաններ կ'ըսեն, թէ 1972ի հակամիջցամաքամասային հրթիռներու համաձայնագիրը (Էյ. Պի. Էմ.), որ կնքուած էր Մ. Նահանգներու եւ այդ օրերու Խորհրդային Միութեան միջեւ, պիտի բռնաբարուի ամերիկեան նոր դրութեան կողմէ, եթէ անիկա գործադրութեան դրուի:

Իվանով կը խօսէր Մ. Նահանգներու պաշտպանութեան նոր նախարար Տոնըլտ Ռամսֆիլտէն օր մը ետք: Ռամսֆիլտ Միւնիխի խորհրդաժողովին Շաբաթ օր վերյահաստատած է հրթիռային վահան մը կառուցելու Ուաշինկթընի առաջադրանքը, հակառակ անոր գծով եւրոպացի դաշնակիցներուն, Ռուսիոյ եւ այլ երկիրներու առարկութիւններուն:

Ս. Իվանով՝ աջին, կը խօսակցի հանգստեան կոչուած ամերիկացի զօր. Ուեսլի Քլարքի հետ:

Ամերիկացի պաշտօնատարներ նշած են հրթիռային յարձակումներու սպառնալիքը Հիւսիսային Քորէայի նման երկիրներէ, իբրեւ պատճառ պաշտպանողական բնոյթի վահանին հաստատման:

Ռամսֆիլտ խոստացած է, որ Ուաշինկթըն առանձինն քայլերու պիտի չդիմէ նշեալ վահանի կառուցման ծրագիրին գծով եւ իր դաշնակիցներուն պիտի օժանդակէ, որ պաշտպանութեան նման միջոցներ հաստատեն:

Ան ժամանակացոյց չէ տուած ամերիկեան դրութեան հաստատման համար: Վերջին 3 փորձարկումներէն երկուքը ձախողած են եւ քննադատներու համաձայն, նման ծրագիր մը աւելի քան 60 միլիառ տոլար պիտի արժէ:

Եւրոպացի քանի մը ղեկավարներ կը յայտնեն, թէ Էյ. Պի. Էմ. համաձայնագիրը, վոր Ռամսֆիլտ Դեկտեմբերին «հին պատմութիւն» որակած էր, կորիպային վէնքերը հակակշռելու հիմնաքարը կը կազմէ: Անոնք մտահոգ են, թէ Ուաշինկթըն պիտի հրաժարի այդ համաձայնագիրէն:

Գերմանիոյ վարչապետը՝ Կերհարտ Շրէօտըր, խորհրդաժողովին ընթացքին իր ուժեղ վերապահութիւնը արտայայտած է ամերիկեան ծրագիրին գծով, կոչ ուղղելով, որ Ուաշինկթըն եւ անոր դաշնակիցները «միացեալ պատասխաններ փնտռեն գոյութիւն ունեցող եւ նոր սպառնալիքներուն»՝ վէնքերը հակակշիռի տակ պահելու համար ներկայ կացութեան ծիրը գործածելով:

Գերմանիոյ պաշտպանութեան նախարար Ռուտոլֆ Շարփինկ Ռամսֆիլտի հետ տեսակցութեան մը ընթացքին նոյնպէս շեշտած է, թէ հրթիռային պաշտպանութեան հարցը պէտք է քննարկուի 19 անդամնոց ՕԹԱՆի ծիրէն ներս:

(ՌՈՅԹԸՐ)

ՀԻՒՍԻՍԱՅԻՆ ԻՐԼԱՆՏԱՅԻ ՄԷՋ՝ ՌՄԲԱՅԻՆ ԽԱՓԱՆԱՐԱՐՈՒԹԻՒՆ

Հիւսիսային Իրլանտայի մէջ պայթումի մը պատճառով վիրաւորուեցան կին մը եւ տղամարդ մը:

Բրիտանական բանակի ականներու մասնագէտներ ուղղուեցան Պելֆասթի հարաւը գտնուող չրջանը, ճչդելու համար պայթումին պատճառները: Կասկածներ կան, որ ականը պատրաստուած է բողոքական գինեալներու կողմէ:

Կաթոլիկ քաղաքագէտ մը՝ Իմըն Օ'Նիլ քննադատեց ռմբահարումը:

(ՌՈՅԹԸՐ)

ԱՊՕՐԻՆԻ ԳԱՂԹԱԿԱՆՆԵՐ ԿԸ ԳՐԱՒԵՆ ԵԿԵՂԵՑԻ ՄԸ ՓԱՐԻԶԻ ՄԷՋ

Տասնեակներով ապօրինի գաղթականներ երէկ խաղաղօրէն գրաւեցին եկեղեցի մը Փարիզի մէջ՝ պահանջելով, որ իրենց իրաւունք տրուի Ֆրանսա մնալու:

Ապօրինի Գաղթականներու Ագգային Ընկերակցութեան բանբերը ըսաւ, որ 101 անձեր գրաւած են Ս. Պեռնար եկեղեցին: «Անոնք կը պահանջեն վարչապետ Լիոնէլ Ժոսփէնէն յարգել երեք տարի առաջ տուած խոստումը եւ իրենց տալ օրինաւոր գաղթականի կարգավիճակ», աւելցուց ան:

Եկեղեցին գրաւողներուն մէջ կան 31 կիներ եւ վեց երեխաներ:

(ՌՈՅԹԸՐ)

ՀԱՐԱՒԱՅԻՆ ԲԵԻՐՈՒԹԻ ՄԷՋ

ՍԱՌՅԱԼԵՌ ՄԸ ԱՐԱԳՕՐԷՆ ԿԸ ՀԱԼԻ

Հարաւային բեւեռի հսկայ, սակայն հեռաւոր մէկ սառցալեռը կը հալի այնպիսի համեմատութիւններով, որոնք բաւարար են ծովու ընդհանրական մակարդակները բարձրացնելու համար, ըսած են բրիտանացի հետազօտողներ Հինգշաբթի օր:

«Փայն Այլընտ» սառցալեռը ամբողջութեամբ կրնայ 600 տարիէն շարժման մէջ ըլլալ, եթէ անիկա շարունակէ ներկայ համեմատութիւններով հալիլ, յայտնած են անոնք:

Սակայն մինչ ընդհանրական ջերմացումը յաճախ կ'այպանուի նման դէպքերու համար, հետազօտողները յստակ դարձուցած են, թէ տակաւին պատճառը չեն գիտեր:

Անոնց համաձայն, Հարաւային բեւեռէն մեծ բեկորներ կը խլուին բազմաթիւ պատճառներով, որոնց մէկ քանին ընդհանրական ջերմացումի կապուած է:

*«Փայն Այլընտ»*ը արեւմտեան Անթարքթիքայի մեծագոյն սառցալեռն է:

(ՌՈՅԹԸՐ)

ԲՐԻՏԱՆԻԱ - ՄԻԱՑԵԱԼ ՆԱՀԱՆԳՆԵՐ ԿԱՊԵՐԸ Կ'ԱՄՐԱՊՆԴՈՒԻՆ

Բրիտանիոյ արտաքին գործոց նախարար Ռոպին Քուք կը յուսայ ամրապնդել իբրեւ Ուաշինկթընի «ամէնէն սերտ դաշնակիցը» Լոնտոնի դերը, այս շաբաթ, երբ տեսակցութիւններ պիտի ունենայ ամերիկեան նոր կառավարութեան պաշտօնատարներու հետ:

Քուք, որ եւրոպացի առաջին արտաքին գործոց նախարարն է, որ Ուաշինկթընի պիտի այցելէ Ճորճ Պուշի պաշտօնի ստանձնումէն ետք, պիտի փորձէ անդրատլանտեան լարուածութեան հաւանական որեւէ աղբիւրի գծով մտահոգութիւնները փարատել:

Ան Լոնտոնի մէջ թղթակիցներու յայտնած է, թէ արտաքին գործոց նախարար Քոլին Փաուըլի հետ Երեքշաբթի օրուան (վաղը) իր տեսակցութեան, կը նպատակադրէ «հաստատել Բրիտանիան իբրեւ Մ. Նահանգներու ամէնէն սերտ դաշնակիցը»:

Ան շեշտած է, որ երկու երկիրները պաշտպանութեան գծով նոյն արժէքները կը հետապնդեն:

Վարչապետ Թոնի Պլէր այս ամսուան վերջը, իր կարգին, Ուաշինկթընն պիտի այցելէ:

(ՌՈՅԹԸՐ)

ԱՖՂԱՆԻՍՏԱՆ ՋՕՐԱՎԻԳ ԿԸ ԿԱՆԳՆԻ ՇՈՒՐՋ 30 ԱՀԱԲԵԿՉԱԿԱՆ ԿԵԴՐՈՆՆԵՐՈՒԻ

Կ'ԸՍԷ Ս. ԻՎԱՆՈՎ

ՄԻՒՆԻԽ, 4 (ՌՈՅԹԸՐ).– Ռուսիոյ Ապահովութեան Խորհուրդին քարտուղարը՝ Սերգէյ Իվանով, կիրակի օր յայտնած է, թէ Աֆղանիստան ջօրավիգ կը կանգնի երկրին մէջ հաստատուած շուրջ 30 «ահաբեկչական» կեդրոններու, որոնք «քոմանտոներ» , կը մարզեն, ինչպէս նաեւ թմրեցուցիչի եւ վէնքերու մաքսանենգութեամբ կը զբաղին:

Իվանով, որ Միւնիխի մէջ պաշտպանութեան մարզի պաշտօնատարներու համագումարին կը խօսէր, ըսած է, որ միջազգային ահաբեկչութեան եւ կազմակերպուած ոճիրներու միջեւ սերտ կապերու փաստ մըն է այն տուեալը, որ 2000ին ռուս սահմանապահ վինուորներ աւելի քան 3 թոն թմրեցուցիչ գրաւած են Աֆղանիստան – Տաճիկիստան սահմանին վրայ:

ԳԵՐՄԱՆԻԱ ԱՅՍՕՐ ԿՐՆԱՅ ՍԻՐՎԷՆԸ ՓԱՐԻԶԻ ՅԱՆՁՆԵԼ

Սիրվէճ կը ձերբակալուի:

Ֆրանսական իշխանութիւնները երէկ յայտնած են, թէ ինքնավստահ են, որ Գերմանիա արագօրէն իրենց պիտի յանձնէ ֆրանսացի փախստական գործարար Ալֆրէտ Սիրվէնը (74 տարեկան), որ կը հետապնդուի կաշառակերութեան մեծ գայթակղութեան մը հարցով, Ֆրանքֆորթի մէջ անոր անակնկալ ձերբակալութենէն ետք:

Ֆրանսացի պաշտօնատարներուն համար անակնկալ քայլով մը գերմանական ոստիկանութիւնը Շաբաթ օր ձերբակալած է Սիրվէնը, մինչ ան Ֆիլիփեաններէն եկած օդանաւէ մը կ'իջնէր: Ան Ֆիլիփեաններու մէջ ձերբակալուած էր կաշառակերութեան հարցով մը լայնածիր հետաքննութեանց կապակցութեամբ:

Ֆրանսայի արդարութեան նախարար Մարիլիվ Լէօպրանշիւ երէկ շեշտած է, որ գերմանական իշխանութիւնները իրենք կիրենք յանձնառութեան տակ դրած են կարելի ամէն քայլի դիմելու մինչեւ Երկուշաբթի օր (այսօր) հարցը լուծելու համար:

Սիրվէն, որ Ֆրանսայի պետական քարիւղի հսկայ *Էլֆ* ընկերութեան նախկին փոխ նախագահն է, ամբաստանուած է *Էլֆ*ի պատկանող ֆոնտերէ միլիոնաւոր տոլարներ բաշխած ըլլալու յանցանքով:

Ֆրանսական օդանաւ մը Ֆրանքֆորթի մէջ կը սպասէր Սիրվէնը Փարիզ փոխադրելու համար, սակայն դատաւոր մը յայտնած է, թէ Գերմանիա կառչած պիտի մնայ միջազգային օրէնքներու, ինչ որ կը նշանակէ, թէ բանտարկեալներու փոխանցման եւ արտայանձնումի պաշտօնական գործողութիւններու պիտի ձեռնարկէ:

Սիրվէն, որ ֆրանսական լրատու աղբիւրներու կողմէ կը նկատուի «այն անձը», որ կրնայ հանրապետութիւնը տապալել», իր գիտցած տեղեկութիւններուն պատճառով՝ բարձր մակարդակի փտածութեան գծով, ի բացակայութեան կը դատուէր հարցի մը կապակցութեամբ, որ կը վերաբերի նաեւ արտաքին գործոց նախկին նախարար Ռոլան Տիւմային, այս վերջինին նախկին հոմանուհիին եւ չորս այլ անձերու:

(ՌՈՅԹԸՐ)

ՉԵՉԵՆԻՈՅ ՄԷՋ

ԱՄԵՐԻԿԱՑԻ ԿԼԱՔ ԱԶԱՏ ԱՐՁԱԿՈՒԵՑԱՒ

ՄՈՍԿՈՒԱ, 4 (ՌՈՅԹԸՐ).– Ռուսիա Կիրակի օր յայտնած է, թէ իր ուժերը ապատ արձակած են ամերիկացի ընկերային ծառայող Քենըթ Կլաքը, որ անցեալ ամիս պատանդ բռնուած էր Չեչենիոյ մէջ՝ դիմակաւոր մարդոց կողմէ:

Կլաք, որ «Առանց Սահմաններու Բժիշկներ» կազմակերպութեան շրջանային պատասխանատու է, Յունուար 9ին, մայրաքաղաք Կրոզնիի մօտ պատանդ բռնուած է:

Չեչենիոյ հարցերու Կրեմլինի բանբեր Սերգէյ Եասթրժեմպսքի յայտնած է, որ Ապահովութեան Դաշնակցային Սպասարկութիւնը Կլաքը ապատած է յատուկ գործողութեան մը ընթացքին:

Անոր մէկ խորհրդականը շեշտած է, որ փրկագին չէ վճարուած եւ թէ Կլաք լաւ վիճակի մէջ կը գտնուի:

ԱՂՈՒԱՆ ՎԱՐԴԱՆԵԱՆ՝ Հ. Յ. Դ. ՊԱՏԳԱՄԱՒՈՐԱԿԱՆ ԽՄԲԱԿՑՈՒԹԵԱՆ ՆԵՐԿԱՅԱՑՈՒՑԻՉ

Հայաստանի Ազգային ժողովի Հ. Յ. Դ. խմբակցութեան անդամ կիմ Բալայեան «ՍՆԱՐՁ» լրատու գործակալութեան յայտնեց, որ 30 Յունուարին տեղի ունեցած խմբակցութեան ժողովին ընթացքին Աղուան Վարդանեան Հ. Յ. Դ. պատգամաւորական խմբակցութեան ներկայացուցիչ ընտրուած է։

Յայտնենք, որ նախագահ Ռոպէրթ Քոչարեանի 8 Յունուարին ստորագրած հրամանագիրով խմբակցութեան ներկայացուցիչ Դաւիթ Լոքեան կը նշանակուէր Հայաստանի քաղաքաշինութեան նախարար եւ Ազգային Ժողովի Հ. Յ. Դ. պատգամաւորական խմբակցութիւնը կը մնար առանց ներկայացուցիչի։

Հ. Յ. Դ. - ԱՇԽԱՏԱՒՈՐԱԿԱՆ ԿՈՒՍԱԿՑՈՒԹԻՒՆ ԿԱՊԵՐԸ ՍԵՐՏԱՑՆԵԼՈՒ ՆԱԽՆԱԿԱՆ ՔԱՅԼԵՐ

Հայ Յեղափոխական Դաշնակցութեան Բիւրոյի հրաւէրով 29 Յունուարին Երեւան ժամանեց բրիտանական իշխող Աշխատաւորական կուսակցութեան միջազգային հարցերու քարտուղար Նիք Սիկլըր։ Այցելութեան նպատակն էր որոնել ընկերվարական երկու կուսակցութիւններուն միջեւ գործակցութեան մարգերն ու կարելիութիւնները։

Երեքշաբթի, 30 Յունուարին, Ն. Սիկլըր, ընկերակցութեամբ Հ. Յ. Դ. Բիւրոյի անդամ եւ ընկերվար միջազգայնականի մէջ Հ. Յ. Դաշնակցութեան ներկայացուցիչ Մարիօ Նալպանտեանի, Հ. Յ. Դ. «Սիմոն Վրացեան» կեդրոնին մէջ հանդիպում մը ունեցաւ Հ. Յ. Դ. Հայաստանի Գերագոյն Մարմինի եւ Հ. Յ. Դ. պատգամաւորական խմբակցութեան անդամներուն հետ։

Հանդիպման ներկայ էին Հ. Յ. Դ. Հայաստանի Գերագոյն Մարմինի ներկայացուցիչ Արմէն Ռուստամեան եւ Գերագոյն Մարմինի անդամներ Էդիկ Ղազարեան եւ Գեղամ Մանուկեան, իսկ պատգամաւորական խմբակցութենէն՝ անոր ներկայացուցիչ Աղուան Վարդանեան եւ Ալվարդ Պետրոսեան։

Ն. Սիկլըրի երկրորդ հանդիպումը կայացաւ Հ. Յ. Դ. «Նիկոլ Աղբալեան» Ուսանողական Միութեան եւ Հ. Յ. Դ. Հայաստանի Երիտասարդական Միութեան պատասխանատուներուն հետ։

Երկու հանդիպումներուն ընթացքին արծարծուեցան Հայաստանի մէջ տիրող ընկերային, տնտեսական եւ քաղաքական իրավիճակը, առկայ հարցերուն նկատմամբ Հ. Յ. Դաշնակցութեան մօտեցումները եւ երկու կուսակցութիւններուն միջեւ գործակցութեան կարելիութիւնները։

Մարիօ Նալպանտեանի ընկերակցութեամբ, Ն. Սիկլըր այցելեց Հայկական Յեղասպանութեան Միջոցառումներու Կեդրոնի յուշահամալիրն ու թանգարանը։

Բրիտանական Աշխատաւորական Կուսակցութեան ներկայացուցիչը նաեւ հանդիպում ունեցաւ Հ. Յ. Դ. Բիւրոյի ներկայացուցիչ Հրանդ Մարգարեանի եւ Բիւրոյի անդամ Մարիօ Նալպանտեանի հետ։ Հանդիպումին ընթացքին արծարծուեցան Հայաստանի քաղաքական եւ շրջանին վերաբերող հարցեր, եւ քննարկուեցան երկու կուսակցութեանց գործակցութեան կարելիութիւնները։

Ն. Սիկլըրի երկօրեայ այցելութեան ժամանակացոյցին մաս կը կազմէին նաեւ հայրենի հասարակական կազմակերպութիւններու, արհեստակցական միութիւններու եւ պատգամաւորական այլ խմբակցութիւններու հետ հանդիպումներ։

«ԳՐԱԿԱՆ ԿՌՈՒՆԿ»

«Կռունկ» համացանցային լրատուական ծառայութիւնը տարեսկիզբէն ի վեր, ամսական դրութեամբ, լոյս կ՚ընծայէ «Գրական Կռունկ» սիւնակը, որ գրասէր հանրութեան կը ներկայացնէ անգլերէնով գրուած բանաստեղծութիւն մը՝ հայութեան հետ առնչուող եւ կամ հայ բանաստեղծի մը կողմէ գրուած։ Այսպիսով, «Կռունկ»ը կը միտի «ստեղծել վայր մը, ուր այս բանաստեղծները կրնան հանդիպիլ, հաղորդակցիլ եւ բարգաւաճիլ»։

«Կռունկ»ի բաժանորդներ իւրաքանչիւր ամսու մէկին ե- նամակով (e- mail) կը ստանան «Գրական Կռունկ»ը։ Գրասէրներ կրնան այցելել նաեւ «Գրական Կռունկ»ի կայքէջը՝ http://groong.usc.edu/tlg/

Հետաքրքրուողներ կրնան իրենց բանաստեղծութիւնը ղրկել հետեւեալ հասցէին՝

groong@usc.edu

Այս էջը կը խմբագրէ բանաստեղծ Գրիչ Դաւթեան «Կռունկ»ի ուղարկուած բանաստեղծութիւններէն մէկը կ՚ընտրէ իւրաքանչիւր ամսուան գրական էջին համար։

ԿԱԶՄԱԿԵՐՊՈՒԹԵԱՄԲ ՀԱՄԱԶԳԱՅԻՆ ԼԻԲԱՆԱՆԻ ՇՐՋԱՆԱՅԻՆ ՎԱՐՉՈՒԹԵԱՆ

ԴԱՍԱԽՕՍԱԿԱՆ ԵՐԵԿՈՅ՝ ՆՈՒԻՐՈՒԱԾ ԱԶԳԱՅԻՆ ԱԿԱԴԵՄԱԿԱՆ ՕՓԵՐԱՅԻՆ ԹԱՏՐՈՆԻ ՊԱՏՄՈՒԹԵԱՆ

Հայաստանի Ազգային Ակադեմական Օփերային եւ Պալէի Թատրոնի լիբանանեան հիւրահամերգներուն նախօրեակին, ծանօթացնելու համար թատրոնի ծագման եւ զարգացման հոլովոյթը, Համազգայինի Լիբանանի Շրջանային վարչութեան կազմակերպութեամբ, Յորեքշաբթի, 31 Յունուարի երեկոյեան ժամը 8:30ին, «Վասպուրական» սրահին մէջ տեղի ունեցաւ դասախօսութիւն մը, որուն ներկայ գտնուեցան երաժշտասէրներ, ներկայ էր նաեւ Հայաստանի դեսպան Արման Նաւասարդեան։

Օրուան դասախօսն էր հայրենի երաժիշտ, Համազգայինի «Բարսեղ Կանաչեան» Երաժշտական Քոլէճի տնօրէն Երուանդ Երկանեան, որ հանդամանօրէն ներկայացուց հայրենի Օփերայի եւ Պալէի Թատրոնի ստեղծագործական եւ կազմակերպական երեսները։

Երուանդ Երկանեան յայտնեց, որ օփերային թատրոնի ծննդեան թուական կը համարուի 1930ը, իսկ փարիզի մէջ մրցոյթի «Կրանտ Փրի» չահած ճարտարապետ Ալեքսանդր Թամանեանի նախագծած չքեղ կառոյցը իր աւարտին հասած է 1940ին։ Անդրանիկ սերունդի ստեղծագործական հիմնադիրներէն նշուեցան՝ բեմադրիչներ Գուլակեանն ու Վարդանեանը, նկարիչ Մարտիրոս Սարեան նուագավարներ՝ Գէորգ Պուտաչեան, Կոնստանդին Սարաջեւ, մեներգիչներ՝ Հայկանուշ Դանիէլեան, Շարա Տալեան եւ ուրիշներ։ Երկար տարիներ թատրոնը ղեկավարած են նաեւ երաժշտահան Ալեքսանդր Սպենդիարեան եւ նուագավար Միքայէլ Թաւրիզեանը։ Օփերային թատրոնին զուգահեռ 1935էն սկսեալ Հայաստանի մէջ սկսած է գործել նաեւ պալէն, որուն անդրանիկ ներկայացումը եղած է Զայքովսքիի «Կարապի Լիճ»ը։ Առաջին օփերային ներկայացումներէն եղած է նաեւ «Անուշ»ը, որ նախապէս (1912ին) կատարուած էր Ալեքսանդրապոլի (այժմ՝ Գիւմրի)։

Երուանդ Երկանեան նշեց, որ բազմաթիւ երաժշտահաններ, ոգեւորուած թատրոնի գոյութեամբ, նորանուն օփերաներ յօրինած եւ կատարած են այնտեղ, ինչպէս Հարօ Ստեփանեան («Քաջ Նազար»), Անուշաւան Տէր Ղեւոնդեան («Անահիտ»), Արամ Խաչատրեան («Երջանկութիւն» անունով ապագայ «Գայիանէ» պալէն), Խոջա Այնթապլեան («Նամուս») եւ Արմէն Տիգրանեան («Արշակ Բ.»)։ Օփերայի թատրոնի գեղարուեստական որակին նպաստած են Երեւան հաստատուած չարք մը օտարազգի երաժիշտներ, որոնք կատարողականին հետ ծաւալած են նաեւ մանկավարժական լայն ու հիմնարար գործունէութիւն։ Մեծ նպաստ բերած են նաեւ հայրենադարձ երաժիշտներ, ինչպէս՝ Միհրան Երկաթ, Գոհար Գասպարեան եւ ուրիշներ։

Երուանդ Երկանեան իր խօսքի աւարտին ընդգծեց, որ Օփերայի եւ Պալէի ազգային ակադեմական թատրոն ունենալը ազգային մեծ հարստութիւն է, մանաւանդ որ ան նախկին Խորհրդային Միութեան նշանաւոր Մոսկուայի, Լենինկրատի, Օտեսայի եւ Քիեւի թատրոններուն հետ առաջին հնգեակը կազմած է որակական իմաստով։

Դասախօսութեան աւարտին խօսքի հրաւիրուեցաւ նաեւ դեսպան Արման Նաւասարդեան, որ նշելէ ետք, թէ մշակութային քաղաքականութիւնն ու համապատասխան գործունէութիւնը դեսպանութեան գործունէութեան կարեւոր բաժինը կը կազմեն, անդրադարձաւ Հայաստանի քրիստոնէութեան ընդունման 1700ամեակի առիթով Քազինօ Տիւ Լիպանի մէջ ներկայացուելիք Վերտիի «Լա Թրաւիաթա» օփերայի ներկայացումին լաւ կազմակերպութեան կարեւորութեան, ան ըսաւ, որ անհրաժեշտ է քաջալերել հայրենիքէն ժամանող աւելի քան հարիւր յիսուն արուեստագէտները՝ խուռներամ մասնակցութիւն ունենալով ներկայացումներուն, որոնք տեղի պիտի ունենան Փետրուար 8ին, 9ին եւ 10ին։

ԹՂԹԱԿԻՑ

22 ՄԱՐՏԻ ՄԱՀԱՓՈՐՁ

ՄԵՂԱԴՐԱԿԱՆ ՃԱԽԻ ԸՆԹԵՐՑՈՒՄ

30 Յունուարին Լեռնային Ղարաբաղի Հանրապետութեան Գերագոյն դատարանին մէջ վերսկսաւ դատավարութիւնը Լեռնային Ղարաբաղի Հանրապետութեան նախագահ Արկադի Ղուկասեանի դէմ մահափորձի գործով։

Մեղադրական ճառով ելոյթ ունենալէ առաջ դատախազ Վահրամ Աւագեան նշած է, որ աւելի քան չորս ամիս տեւած նախաքննութեան ընթացքին 22 Մարտի գործին վերաբերեալ հաւաքուած են բաւական փաստեր, եւ դատական լսումներու ընթացքին ապացոյցներուն մեծ մասը հաստատուած է։

Մեղադրական ճառին մէջ Վահրամ Աւագեան նշած է տասնվեց ամբաստանեալներէն իւրաքանչիւրին դերն ու յանցանքը ահաբեկչութեան մէջ։

Սամուէլ Բաբայեան կը մեղադրուի անոր համար, որ 2 Օգոստոս 1999 թուականին, նախագահին հրամանագիրով նախարարի պաշտօնէն հեռացուելէ ետք, կազմակերպուած գործունէութիւն տարած է Ղարաբաղի մէջ իր նախկին դիրքը վերականգնելու համար՝ Լեռնային Ղարաբաղի նախագահին դէմ մահափորձ կազմակերպելու եւ հանրապետութեան օրինական իշխանութիւնները քայքայելու միջոցով։ Այդ նպատակով Սամուէլ Բաբայեան իրեն հաւատարիմ մարդոցմէ կազմած է խումբ մը, որ Փետրուար 2000ին նախագահը սպանելու երկու անյաջող փորձերու ձեռնարկած է։ Ան կը մեղադրուի նաեւ որոշ քանակութեամբ զէնքի յափշտակութեամբ։

Ըստ մեղադրական ճառին, Սասուն Աղաջանեան եւ Լեւոն Միրզոյեան կը մեղադրուին իրրեւ մահափորձի անմիջական կատարողներ, Էրիք Փարամազեան եւ Դաւիթ Ղուլեան՝ իրրեւ ահաբեկչութեան նախապատրաստման եւ կազմակերպման մասնակիցներ։

Միւս ամբաստանեալները կը մեղադրուին զէնքի եւ զինամթերքի գողութեան եւ զանոնք անօրինականօրէն պահելու պատճառով, եւ նախապատրաստուող ահաբեկչութեան մասին գիտնալ - չյայտնելու յանցանքով։

Անդրադառնալով Վարդան Թաչճեանին, դատախազը նշած է, թէ ինչպէս նախաքննութեան ընթացքին, այնպէս ալ դատարանին մէջ Վարդան Թաչճեան հաստատած է, որ Սամուէլ Բաբայեան անձամբ իրեն հաղորդած է յատուկ դաժանութեամբ, նախագահը սպաննելու մտադրութեան մասին։

Ան նաեւ առաջարկած է Վարուժան Մելքումեանին հանդէպ դատավճիռ կայացնելու ատեն նկատի առնել, թէ ամբաստանեալը յանցաւոր խումբի քանի մը հաւաքներէն ետք հրաժարած է ահաբեկչութեան նախապատրաստութեան մասնակցելէ։ դատախազը առաջարկած է փոխել Մելքումեանի նկատմամբ մեղադրանքի յօդուածը, պատիժ սահմանել նախապատրաստուող ոճիրին մասին իմանալ - չյայտնելու յօդուածով։

Վահրամ Աւագեան առաջարկած է ամբաստանեալներ Արմէն Անտոնեանի, Արարատ Մուսայէլեանի, Գառնիկ Մատեւոսեանի, Գագիկ Ահարոնեանի նկատմամբ պատիժ սահմանել զէնքի, զինամթերքի եւ ռազմական հանդերձանքի գողութեան մասին յօդուածով, Վալերի եւ Հենրիկ Մատեւոսեաններու նկատմամբ՝ զէնք, զինամթերք եւ ռազմական հանդերձանք պահելու, Արմէն Մուսայէլեանի նկատմամբ՝ զէնքի յափշտակման օժանդակելու մասին յօդուածներով, իսկ Խաչատուր Պետրոսեանի նկատմամբ պատիժ սահմանել յանցագործութեան մասին իմանալ - չյայտնելու համար։

Թաչճեան հաստատած է, որ Սամուէլ Բաբայեան անձամբ իրեն հաղորդած է յատուկ դաժանութեամբ, նախագահը սպաննելու մտադրութեան մասին։

Ան նաեւ առաջարկած է Վարուժան Մելքումեանին հանդէպ դատավճիռ կայացնելու ատեն նկատի առնել, թէ ամբաստանեալը յանցաւոր խումբի քանի մը հաւաքներէն ետք հրաժարած է ահաբեկչութեան նախապատրաստութեան մասնակցելէ։ դատախազը առաջարկած է փոխել Մելքումեանի նկատմամբ մեղադրանքի յօդուածը, պատիժ սահմանել նախապատրաստուող ոճիրին մասին իմանալ - չյայտնելու յօդուածով։

Վահրամ Աւագեան առաջարկած է ամբաստանեալներ Արմէն Անտոնեանի, Արարատ Մուսայէլեանի, Գառնիկ Մատեւոսեանի, Գագիկ Ահարոնեանի նկատմամբ պատիժ սահմանել զէնքի, զինամթերքի եւ ռազմական հանդերձանքի գողութեան մասին յօդուածով, Վալերի եւ Հենրիկ Մատեւոսեաններու նկատմամբ՝ զէնք, զինամթերք եւ ռազմական հանդերձանք պահելու, Արմէն Մուսայէլեանի նկատմամբ՝ զէնքի յափշտակման օժանդակելու մասին յօդուածներով, իսկ Խաչատուր Պետրոսեանի նկատմամբ պատիժ սահմանել յանցագործութեան մասին իմանալ - չյայտնելու համար։

Շար.ը՝ էջ 8

ԱՐԱՄ Ա. ԿԱԹՈՂԻԿՈՍ ԿԸ ՀԱՆԴԻՊԻ ԳԵՐՄԱՆԻՈՅ ՆԱԽԱԳԱՀԻՆ

Հինգշաբթի, 1 Փետրուարին, Գերմանիոյ նախագահ Եոհաննէս Ռաու Պերլինի մէջ այցելեց Եկեղեցիներու Համաշխարհային Խորհուրդի կեդրոնական վարչութեան եւ իր խօսքը ուղղեց վարչութեան ժողովին։

Նախագահը անդրադարձաւ Խորհուրդին հետ իր ունեցած բարեկամական կապերուն եւ ընդգծեց եկեղեցւոյ դերը այսօրուան ընկերութեան կեանքին մէջ։ Անոր խօսքին առանցքը կը կազմէր Եւրոպական Միութիւնը, եւ զայն իրագործելու միջոցները՝ քաղաքական, մշակութային, տնտեսական եւ ընկերային մարգերուն մէջ։

Արամ Ա. կաթողիկոս նաեւ իր գնահատանքն ու շնորհակալութիւնը յայտնեց նախագահին, որ անձամբ եկած էր Կեդրոնական վարչութեան ժողովին։ Վեհափառը շեշտեց եկեղեցւոյ դերը ժողովուրդի կեանքին մէջ՝ իբրեւ բարոյական եւ մարդկային արժէքներու պաշտպան։ Այս շրջագիծին մէջ ան ակնարկեց Հայ եկեղեցւոյ ունեցած կեդրոնական դերակատարութեան։ «Դէպի ամբողջական միութիւն ընթացող Եւրոպայի մէջ վճռական է եկեղեցւոյ առաքելութիւնը», ըսաւ ան։

Ապա Արամ Ա. կաթողիկոս եւ Եկեղեցիներու Համաշխարհային Խորհուրդի ընդհանուր քարտուղարը առանձին հանդիպում մը ունեցան նախագահին հետ։ Հանդիպման ընթացքին, այլ հարցերու կարգին, վեհափառը արծարծեց 1700ամեակին, Հայկական Յեղասպանութեան, Ղարաբաղի եւ Լիբանանի վերաբերեալ շարք մը հարցեր։

Յաջորդ օրը ի պատիւ Կեդրոնական վարչութեան պաշտօնական ընդունելութիւն մը տեղի ունեցաւ Պերլինի քաղաքապետարանին մէջ։ Պատասխանելով քաղաքապետի բարի գալուստի խօսքին՝ վեհափառը վեր առաւ եկեղեցւոյ դերը դէպի համաշխարհայնացում ընթացող ներկայ աշխարհին մէջ։

Արամ Ա. կաթողիկոս ներկայ եղաւ նաեւ Պերլինի եկեղեցիներուն կողմէ կազմակերպուած դասախօսական երեկոյին՝ «Եկեղեցիները եւ Եւրոպան» նիւթին շուրջ։ Իր փակման խօսքին մէջ վեհափառը անդրադարձաւ պատմութիւնը չմոռնալու, հաւաքական յիշողութիւնը չանտեսելու, իրաւունքի ու արդարութեան համար պայքարելու եւ ազգերու միջեւ գործակցութիւն հաստատելու անհրաժեշտութեան։

1700ԱՄԵԱԿԻ ՅԱՏՈՒԿ ՀԱՆԴԻՍՈՒԹԻՒՆՆԵՐ

ՈՒԽՏԱԳՆԱՑՈՒԹԻՒՆ ԴԷՊԻ ԱՆԹԻԼԻԱՍ

Մեծի Տանն Կիլիկիոյ կաթողիկոսութեան 1700ամեակի յանձնախումբը հրապարակեց հաղորդագրութիւն մը, որուն համաձայն, Արամ Ա. կաթողիկոսի հովանաւորութեամբ, Հայաստանի մէջ քրիստոնէութեան պետական կրօն հռչակման 1700ամեակի հանդիսութիւնները տեղի պիտի ունենան 23էն 30 Մայիս, հետեւեալ ժամանակացոյցին համաձայն.

ՉՈՐԵՔՇԱԲԹԻ, 23 ՄԱՅԻՍԷՆ ՈՒՐԲԱԹ, 25 ՄԱՅԻՍ

Պատյտ՝ Պաալպէք, Այնճար եւ Ձիպէյլ
Այցելութիւն՝ Դպրեվանք եւ Թռչնոց Բոյն
Համերգ՝ «Շնորհալի» երգչախումբի

ՈՒՐԲԱԹ- 25 ՄԱՅԻՍԷՆ ՇԱԲԱԹ, 26 ՄԱՅԻՍ

Միջազգային համագումար՝ «Հայ եկեղեցւոյ նպաստը քրիստոնէական վկայութեան Միջին Արեւելքի մէջ»

ԿԻՐԱԿԻ, 27 ՄԱՅԻՍ

Ս. պատարագ եւ միջեկեղեցական արարողութիւն

ՄԱՅԻՍԵԱՆ ՓԱՌԱՏՕՆ

ԵՐԿՈՒՇԱԲԹԻ, 28 ՄԱՅԻՍԷՆ
ԵՐԵՔՇԱԲԹԻ, 29 ՄԱՅԻՍ

Տէր Զօր ուխտագնացութիւն

ՉՈՐԵՔՇԱԲԹԻ, 30 ՄԱՅԻՍ

Այցելութիւն Անթիլիասի մայրավանք եւ հանդիպում վեհափառին հետ

Յաւելեալ տեղեկութիւններու համար կապ պահել Նարեկ Ծ. վրդ. Ալեքսէկմեանի հետ.
հեռաձայն (+961-4) 410001, 410003
Ի- մէյլ՝
nareg@inco.com.lb *կամ* cathcil@inco.com.lb

ՄԻՋԱԶԳԱՅԻՆ ՈՒԽՏԱԳՆԱՑՈՒԹԻՒՆ՝ ԳՈՐԻՍԷՆ ԴԷՊԻ ԳԱՆՁԱՍԱՐ

Հայաստանի մէջ քրիստոնէութեան պետական կրօն հռչակման 1700ամեակին առիթով Հայաստանեայց առաքելական եկեղեցւոյ Արցախի թեմը ամրան պիտի իրականացնէ միջազգային ուխտագնացութիւն՝ Գորիս քաղաքէն դէպի Գանձասար։ Ուխտագնացութեան իրենց մասնակցութիւնը պիտի բերեն հայաստանցիներ եւ սփիւռքահայեր, ինչպէս նաեւ՝ Անգլիոյ Խորհրդարանի փոխ խօսնակ Քարոլայն Քոքս։

Այս առնչութեամբ Արցախի թեմի առաջնորդ Պարգեւ արք. Մարտիրոսեան տեղեկացուց, թէ ըստ որոշուած ժամանակացոյցին, ուխտագնացները Գանձասար կը հասնին 16 Յունիսին պիտի ուղեւորուին Խոր Վիրապ, այնտեղէն ալ 17 Յունիսին՝ Էջմիածին, ինչ որ կը համընկնի քաղաքի հիմնադրման տարեդարձին։

Պարգեւ արք. Մարտիրոսեան աւելցուց, որ 1700ամեակի տօնակատարութիւններուն չրջագիծին մէջ ընթացիկ տարուան ընթացքին Արցախի տարածքին պիտի սկսին գործել եւ պիտի օծուին կարգ մը եկեղեցիներ, որոնց չարքին Լաչինի ենթաշրջանին մէջ՝ Ծիծեռնավանքը, Մարտունիի ենթաշրջանին մէջ՝ Ս. Ներսէս Մեծը, Սրբոց Նահատակացը եւ ուրիշներ։

Ան նշեց նաեւ, որ հրատարակութեան կը պատրաստուի հայ եկեղեցւոյ եւ աստուածաչնչական թեմաներով մեծաքանակ գրականութիւն մը, իսկ ուշնան Ստեփանակերտի մէջ տեղի պիտի ունենայ գիտաժողով մը՝ «Հայաստանի մէջ քրիստոնէութեան 1700ամեակը եւ Արցախը» թեմայով։

ՄԽԻԹԱՐԵԱՆ ՄԻԱԲԱՆՈՒԹԻՒՆԸ ԿԸ ՀՐԱՊԱՐԱԿԷ «ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՄԱՆՐԱՆԿԱՐՉՈՒԹԵԱՆ» Բ. ՀԱՏՈՐԸ

Հայաստանի մէջ քրիստոնէութեան պետական կրօն հռչակման 1700ամեակին առիթով, 2000 թուականի Սեպտեմբերին Վենետիկի Մխիթարեան մայրավանքի հրատարակչատունէն լոյս տեսաւ «Հայկական Մանրանկարչութիւն» աշխատութեան երկրորդ հատորը։ Առաջինը հրատարակուած էր նոյն հրատարակչատունէն, 1965ին Մեծ Եղեռնի 50ամեակին առիթով։

Հատորը կը պահէ նախորդ հրատարակութեան չափը, եւ անոր մէջ ամփոփուած մանրանկարները, նախորդին նման, կը պատկանին Վենետիկի Մխիթարեաններու ձեռագրական հաւաքածոյին։ Ան կը բաղկանայ 117 մանրանկարներու վերարտադրութիւններէն։

Գիրքին նախաբանը գրուած է չորս լեզուներով՝ հայերէն, անգլերէն, ֆրանսերէն եւ իտալերէն։ Ձեռագիրներու քննական ու գիտական ուսումնասիրութիւնը եւ մանրանկարներուն նկարագրութիւնը արդիւնք են բանասէր եւ հայ եկեղեցական պատմական նիւթերու մասնագէտ Պօղոս Ծ. վրդ. Անանեանի աշխատանքին։

«Հայկական մանրանկարչութիւն» հատորը հրատարակուած է սահմանափակ տպաքանակով։

Հետաքրքրուողները կրնան դիմել՝

CASA EDITRICE ARMENA
Armenian Miniature Paintings
Isola di San Lazzaro
30126 Venezia - Lido (Italia)

Հեռաձայն՝ (041) 526 - 0104

Հեռապատճէն՝ (041) 526 - 8690։

կամ՝

ՄԽԻԹԱՐԵԱՆ ԿՐԹԱԿԱՆ ՀԻՄՆԱՐԿ
MEKHITARIAN EDUCATIONAL FOUNDATION

Հեռաձայն՝ (818) 546 - 1967։

«ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹԻՒՆ» ՊԱՇՏՕՆԱԹԵՐԹԸ ԿԸ ՓԱԿՈՒԻ

Հինգշաբթի, 1 փետրուարին, Հայաստանի կառավարութիւնը որոշեց փակել «Հայաստանի Հանրապետութիւն» օրաթերթը, որուն պարտատէրերուն պարտքերը վճարելէ ետք, մնացեալ գոյքերը պիտի նուիրուին «Հանրապետութիւն» ընկերութեան:

Ըստ Հայաստանի կառավարութեան հրապարակած հաղորդագրութեան, նոր քաղաքացիական օրէնքին համաձայն, մինչեւ 31 Դեկտեմբեր 2000 օրաթերթը պաշտօնապէս չէր արձանագրուած պետութեան մօտ: Օրաթերթին հիմնադիրներն են խմբագրական կազմը եւ Ազգային Ժողովը:

կառավարութեան որոշումով նոր ստեղծուած «Հանրապետութիւն» ընկերութեան հիմնադիր լիազօր ներկայացուցիչներու կարգին են Հայաստանի նախագահը, Ազգային Ժողովի եւ կառավարութեան աշխատակազմերուն տեղեկատուութեան եւ հասարակութեան հետ կապերու, ինչպէս նաեւ կառավարութեան տեղեկատուութեան եւ գրահրատարակչութեան վարչութիւններուն պետերը:

ԼԵՌՆԱՅԻՆ ՂԱՐԱԲԱՂԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹԵԱՆ ԲՆԱԿԱՎԱՅՐԵՐՈՒ ԲԱՐԵԿԱՐԳՄԱՆ ՄՐՑՈՒՄԸ ԿԸ ՇԱՐՈՒՆԱԿՈՒԻ

2001 թուականի ընթացքին Լեռնային Ղարաբաղի Հանրապետութեան մէջ պիտի շարունակուի գիւղական բնակավայրերու վերականգնման եւ բարեկարգման ստուգատես - մրցումը: Մասնաւորապէս գիւղական ճամբաներու բարեկարգման մրցումի յաղթողներուն համար սահմանուած է 22 դրամական մրցանակ՝ 194 միլիոն դրամ ընդհանուր գումարով:

Դրամական պարգեւներ նախատեսուած են նաեւ աղբիւրներու, մարգագաշտերու եւ խաղավայրերու կառուցման ու բարեկարգման, ինչպէս նաեւ բնակավայրերու կանաչապատման համար:

Յայտնեք, որ մինչեւ 20 փետրուար Հանրապետական յանձնախումբը պիտի յայտարարէ եւ Լեռնային Ղարաբաղի Հանրապետութեան կառավարութեան քննարկման պիտի ներկայացնէ 2000 թուականին տեղի ունեցած մրցումին արդիւնքները:

ԺԱՄԿԷՏԸ ԱՆՑԱԾ ԱՊՐԱՆՔՆԵՐ՝ ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՇՈՒԿԱՅԻՆ ՄԷՋ

Հայաստանի սպառողներու ազգային ընկերակցութեան Լոռիի մարզային կառոյցը, մեկնելով այլագան վայրերէ եկած ահազանգներէն, վերջերս քննութիւն բացած եւ այցելած էր Վանաձոր, Սպիտակ, Ալավերդի, Մտեփանաւան եւ Տաշիր քաղաքներու մեծաքանակ եւ փոքրաքանակ առեւտուրի կեդրոնները:

Ստուգումներէն ի յայտ եկած է, որ հաց, կաթնամթերք, միս եւ լայն սպառման այլ ապրանքներ արտադրողները չեն մտահոգուիր իրենց արտադրութեան միջազգային չափանիշներուն համապատասխանութեան հարցով: Պարզուած է նաեւ, որ վաճառքի ընթացքին քիչ չեն պահպանման ժամկէտները անցած, երբեմն ալ չլրացած, բայց ո՛չ պիտանի ապրանքներ եւ մթերքներ:

Անոնցմէ չատերուն գինի պիտակին վրայ նշուած չեն բաղադրութեան տուեալները, պիտանիութեան ժամկէտը, պահպանման պայմանները, իսկ դեղատուներուն եւ խանութներուն մէջ օգտագործուող չափող սարքերը մեծ մասամբ ճիշդ չեն աշխատիր:

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՄԷՋ

17 ՏԱՐԻՔԸ ԱՄՈՒՄՆՈՒԹԵԱՆ ԹՈՅԼԱՏՐԵԼԻ ՏԱՐԻՔ՝ ԵՐԿՈՒ ՍԵՌԵՐՈՒՆ ՀԱՄԱՐ

1 Յունուարի Հայաստանի կառավարութեան նիստին ընթացքին հաստատուեցաւ «Հայաստանի ընտանեկան օրէնսգիրք»ի նոր նախագիծը:

Ի չարս կանոնակարգուած բազմաթիւ օրէնքներու, նոր օրէնսգիրքով Հայաստանի մէջ կը սահմանուի ամուսնութեան տարիքային թոյլատրելի նոր տարիքը, որով երկու սեռերուն համար ամուսնութեան թոյլատրելի տարիք կը համարուի 17ը:

Յայտնենք, որ նախկին օրէնսգիրքով արական սեռի ներկայացուցիչներու համար ամուսնութեան թոյլատրելի տարիքը 18ն էր:

«ԱԶԴԱԿ»Ի ՀԵՌԱՁԱՅՆԻ ԹԻԻԵՐԸ

«ԱԶԴԱԿ»Ի հետ կապուելու համար հեռաձայնել հետեւեալ թիւերուն.- 258526, 260115 եւ 241274:

Ս. ՍԱՐԳԻՍԻ ՏՕՆԻՆ ԱՌԻԹՈՎ ԱՒԱՆԴԱԿԱՆ ՀԷԼՎԱ

ԱՆՈՒՇԱՎԱՃԱՌ ՍԱՐԳԻՍԻ ՄՕՏ

Արաքս փողոց, հեռ.- 01-261475

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ԳՈՐԾՕՆԸ ԵՒՐՈՊԱԿԱՆ ՔԱՂԱՔԱԿԱՆՈՒԹԵԱՆ ՄԷՋ

Ֆրանսայի նախագահ Ժաք Շիրաքի կողմից Հայոց Ցեղասպանութիւնը ճանաչող բանաձեւի ստորագրումը չրջադարձային պահ է ոչ միայն Ֆրանսայի, այլեւ ողջ Եւրոպայի ու Հայաստանի Յարաբերութիւններուն:

Միայն մարդասիրական նկատառումներից կամ էլ սեփական երկրի հայ քաղաքացիների հանդէպ տածած յարգանքից դրդուած որեւէ եւրոպական տէրութեան ղեկավար չէր գնայ նման քայլի, եթէ վստահ չլինէր, որ իր թիկունքում կանգնած է ողջ եւրոպական ընկերակցութիւնը: Ուստի պատահական չէ, որ Ֆրանսայի նախագահի կողմից ձեռնարկուած այս քայլի նախօրէին Հայաստանը դարձաւ Եւրոպական Խորհրդի անդամ, իսկ Հայոց Ցեղասպանութեան ճանաչման գործընթացը սկսեց մեծ թափ հաւաքել շատ աւելի զգուշաւոր ու պահպանողական Անգլիայում եւ անգամ մարդասիրութեան ու հայասիրութեան աւանդոյթներով Ֆրանսային մեծապէս գիջող Գերմանիայում:

Եթէ դրան աւելացնենք նաեւ այն փաստը, որ եւրոպական երկրներից իր մեծութեամբ ու կշռով չորրորդը՝ Իտալիան արդէն իսկ ճանաչել է Հայոց Ցեղասպանութիւնը, որին գումարուել է նաեւ ամենաազդեցիկ հոգեւոր գործօնի՝ Վատիկանի քայլը, ապա ակնյայտ է դառնում, որ մենք գործ ունենք ոչ թէ առանձին վերցրած եւրոպական խոշոր տէրութեան՝ տուեալ դէպքում Ֆրանսայի նախաձեռնութեան, այլ Ֆրանսայի միջոցով իրականացուող Միացեալ Եւրոպայի քաղաքական ինքնուրոյն քայլի հետ: Ինքնուրոյն այն առումով, որ թէեւ այս քայլը տեղաւորուում է ողջ Արեւմուտքի, այդ թւում եւ Միացեալ Նահանգների ընդհանուր ռազմավարութեան մէջ, բայց միաժամանակ նկատելիօրէն առաջ է անցնում անդրովկիանոսեան դաշնակցի նախանշած սահմանագծից, հայ - թուրքական երկխօսութեան պարտադրանք՝ միաժամանակեայ ճնշումներ գործադրելով ե՛ւ Թուրքիայի, ե՛ւ Հայաստանի նկատմամբ (առաջինին սպառնալով Հայոց Ցեղասպանութեան ճանաչման հեռանկարով, իսկ երկրորդի վրայ նեռազդելով ֆինանսատնտեսական լծակների օգնութեամբ):

Ֆրանսան ձեռնարկում է մի քայլ, որի հետեւանքով երկխօսութեան այդ պարտադրանքը փոխարինւում է Թուրքիայի առջեւ դրուող յստակ երկընտրանքով: Թուրքիան պէտք է ընտրութիւն կատարի ոչ թէ ողջ Արեւմուտքի եւ Արեւելքի, այլ աւելի որոշակի՝ Միացեալ Եւրոպայի եւ մահմետական Ասիայի միջեւ: Իսկ սա նշանակում է, որ Ֆրանսան ատլանտեան համերաշխութեան խնդիրը բացայայտօրէն ստորադասում է եւրոպական ընտանիքի շահերին, որի համար Թուրքիան այլեւս որեւէ հետաքրքրութիւն չի ներկայացնում: Եւրոպական ընտանիքում նա անկոչ հիւր է եւ միաժամանակ աւելորդ բեռ՝ Միացեալ Նահանգների հետ յարաբերութիւններում, որը ցանկանում է Եւրոպական Միութեան գծով իր դաշնակիցներին ու Թուրքիային պահել արդէն իր դարն ապրած ռազմավարական դաշինքների չրջագծում:

Սրանով Հայոց Ցեղասպանութեան ճանաչման խնդիրը դառնում է աշխարհաքաղաքական նոր նախապատուութիւնների յստակացման արագացուցիչներից մէկը: Ֆրանսայի միջոցով Միացեալ Եւրոպան ճեղքեր է բացում ընդհանուր Ատլանտեան ռազմավարութեան կճեպի մէջ եւ փորձում վերածուել քաղաքակրթական առումով միատարր, իսկ քաղաքական առումով ինքնուրոյն բեւեռի, որն իր լուրջ չահերն ունի երկբեւեռ աշխարհակարգի փլուզումից յետոյ անորոշութեան մէջ յայտնուած Անդրկովկասում:

Այսպիսով, եթէ նախկինում Հայաստանի առանցքային դերն Անդրկովկասում գնահատւում էր սոսկ Միացեալ Նահանգներ - Ռուսաստան դիմակայութեան մէջ կողմերից մէկն ու մէկի յաղթութեան հասնելու տեսանկիւնից, ապա այժմ այն սկսում է արժեւորուել նաեւ հաւանական նոր բեւեռի՝ Միացեալ Եւրոպայի կողմից՝ որպէս միաբեւեռ աշխարհակարգը պահպանելու կամ երկբեւեռ աշխարհակարգը վերականգնելու փորձերի չեզոքացման եւ բազմաբեւեռ աշխարհակարգի հաստատման վճռորոշ պայմաններից մէկը:

Ճանաչելով Հայոց Ցեղասպանութիւնը եւ փորձելով Եւրոպայի մէջ համարկել Հայաստանը, Ֆրանսան ստեղծում է նախադրեալներ եւրոպական - քրիստոնէական քաղաքակրթութեան վրայ հիմնուած ընդհանուր արժէքներ ունեցող նոր բեւեռի ձեւաւորման համար, որը կարող է կանխել աւելի հզօր ուժերի համընդհանուր թելադրանքը եւ դրա քողի տակ դանդաղօրէն ծաւալուող Եւրոպայի մահմետականացումը ու ձեւաւորել քաղաքակրթական առումով համասեռ ընդհանուր տուն՝ Եւրոպական տուն:

Իսկ՝ դա նշանակում է, որ եւրոպական քաղաքականութեան մէջ հայկական գործօնը գնահատւում է ոչ թէ նրա ուժի հաշուառման կամ նեղ չահախնդրութեան դիտանկիւնից, այլ հանդէս է գալիս որպէս համաեւրոպական - քրիստոնէական համերաշխութեան համար անհրաժեշտ միաւորող, համարկող, չաղախող նախասկիզբ:

ԳԷՈՐԳ ԽՈՒԴԻՆԵԱՆ

«Հայոց Աշխարհ»

Պ. ՀԱՅՐԻԿԵԱՆ. ՊԵՏՈՒԹԻՒՆԸ ՊԵՏՈՒԹԵԱՆ Ի՞ՆՉ ԵՆՔ ԱՆՈՒՄ ՄԵՆՔ

Խորհրդային ժամանակներում տարածուած զաւեշտապատում կար՝ եթէ սահմանը բացեն, ի՞նչ կ՚անես: Պատասխան՝ կը բարձրանամ ծառը: Ինչո՞ւ: Որպէսզի արտասահման փախչողների ոտքերի տակ չընկնեմ:

Այսպէս սկսեց Պարոյր Հայրիկեանը ԱԻՄ գրասենեակում հրաւիրած իր ասուլիսը: Թեման՝ արտագաղթն էր: Երեւոյթը Պ. Հայրիկեանին յատկապէս մտահոգել էր վերջերս Ամերիկա արտագաղթած հայերի հետ առնչուելուց յետոյ: Տխուր խորհրդածութիւնները նրան ստիպել էին դիմել վիճակագրութեանը:

Պարզւում է, Ն. Ք. առաջին դարում, երբ աշխարհում ապրում էր 240-260 միլիոն մարդ, դրանցից 5 - 6 միլիոնը հայեր էին: 10րդ դարում՝ աշխարհի չուրջ 300 միլիոն մարդկանցից 6 - 7 միլիոնն էին մեր նախնիները: Այսինքն՝ աշխարհի բնակչութեան 2 տոկոսը: Եթէ չլինէր Մեծ Եղեռնը, ապա հայութեան թիւը 20րդ դարի 70ականներին՝ 12 եւ այժմ՝ աւելի քան 20 միլիոն պէտք է լինէր: Մինչդեռ, այսօր իրենց հայկական ծագումը յիշում են 10 միլիոնից աւելի մարդիկ, որոնցից՝ հայկական պետութեան գաղափարով ապրում է 5 միլիոնը: Այսպիսով, հայերն այսօր աշխարհի չուրջ 5 միլիառ բնակչութեան ընդամէնը 0,1 տոկոսն են:

«Այսօր արտագաղթը մեր հասարակութեան առաւել յուզող երեւոյթներից է: Նրա մասին խօսում են բոլորը, սակայն յաճախ ոչ թէ մտահոգութիւն արտայայտելու կամ ելք առաջարկելու, այլ իշխանութիւններին քննադատելու, աւելի ճիշդ՝ «սխալ հանելու» համար: Այս մօտեցումը անհիմն համարել չի կարելի, որովհետեւ ընդունուած է, որ որեւէ բացասական երեւոյթի մեղաւորը նա է, ումից լուծում կարելի է պահանջել: Այն է՝ օրուայ իշխանութիւնը»: Ապա՝ «Մինչ իշխանութիւնները միջոցներ կը ձեռնարկեն, հարկ է, որ իւրաքանչիւրս անենք այն ամէնը, ինչ հնարաւոր է: Չէ՞ որ դժգոհելով, քննադատելով ոչինչ չես փոխի»:

Արտագաղթողներին նա չի մեղադրում: Եթէ մեղադրում է, ապա նրանց, ովքեր գնալուց յետոյ իրենց կապերը խզում են հայրենիքի հետ: Աւելի՛ն. իրենց խնդիրն են համարում փնովել հայրենիքը: Այդպիսի մարդկանց հետ նա վերջերս առիթ է ունեցել առնչուելու եւ քիչ է մնացել հաւատայ, որ ամենահաւատարիմ երկիրն է Հայաստանը, ուր ոչ միայն որեւէ առաջընթաց չկայ, այլեւ օր օրի վատանում է ամէն ինչ: Պ. Հայրիկեանի կարծիքով, այսպէս խօսող ամէն ոք փորձում է ինքն իրեն արդարացնել:

Ինչպէս շատ դէպքերում, արտագաղթի հարցում եւս Հայրիկեանն առաջարկում է ազգային փորձառութեամբ առաջնորդուել՝ բերելով նժդեհի օրինակը: Որը պետական աջակցութիւնից զրկուած էր, բայց դիմադրում էր, Զանգեզուրը չէր յանձնում պոլշեւիկներին:

ԱՆԱՀԻՏ ԵՍԱՅԵԱՆ

Շար.ը՝ էջ 8

«ՎԵՐԱԲՆԱԿԵՑՈՒՄԸ ԶՈՒՏ ՀԱՅԿԱԿԱՆ ԽՆԴԻՐ Է»

Ղարաբաղի ազատագրուած տարածքների, այսպէս կոչուած, «կանաչ գօտու» վերաբնակեցմանը, ինչպէս յայտնի է, միջազգային կազմակերպութիւնները ոչ մի կերպ չեն աջակցում՝ համարելով տէ՛ժ իւրե՛ւ չճանաչուած երկիր: Նման պարագայում յոյսը պէտք է դնել միայն հայկական աղբիւրների վրայ, ասել է թէ՝ ողջ բեռն ու պատասխանատուութիւնը նախ եւ առաջ պէտք է ընկնի պետութեան ուսերին:

2001 թուականին Շահումեանի չրջանի վարչակազմը Լեռնային Ղարաբաղի Հանրապետութեան կառավարութեանն առաջարկել է վերաբնակեցման ծրագրին պիւտճէով յատկացնել 600 միլիոն դրամ, որի դիմաց, սակայն, յատկացուել է 250 միլիոն, այսինքն՝ նախորդ տարուան գումարի չափ: «Հայկական ժամանակ»ի թղթակցին հաղորդելով այս մասին՝ Շահումեանի չրջանի վարչակազմի ղեկավարի տեղակալ Սերժ Ամիրխանեանն այնուհետեւ աւելացրեց՝ իսկ դա նշանակում է, որ աշխատանքներն իրականացուելու են հնարաւորութիւնների մօտ մէկ երրորդի չափ:

Նրա խօսքերով՝ բռնագաղթածների համար նուազագոյն կենսական պայմաններ ապահովելու դէպքում, անշուշտ, ներհոսքը կ՚աշխուժանայ: «Ընդհանրապէս, ժողովուրդների տեղաշարժը կատարւում է տնտեսական գարգացման հողի վրայ, ընկերային պայմանների բարելաւման դէպքում: Եթէ մենք կարողանանք Հայաստանի հանրակացարանային պայմաններից աւելի լաւ պայմաններ ստեղծել,- չարունակեց Ս. Ամիրխանեանը,- ապա հաստատ կը գան: Սակայն չրջանի պիւտճէն այսօր այդ հնարաւորութիւնը չի ընձեռում»: Նրա վկայութեամբ, անցած երկու տարիների ընթացքում 13 նոր գիւղեր են վերաբնակեցուել, այդ թւում՝ Ակնաբերդը, Ջարեքտարը, Դադի վանքը, Եղէգնուտը, Նոր Գետաշէնը եւ այլն:

Շրջանի վարչակազմի ղեկավարի տեղակալը ափսոսանք յայտնեց այն փաստի կապակցութեամբ, որ միջազգային մարդասիրական կազմակերպութիւնները, մասնաւորապէս, «Կարմիր Խաչ»ը, ձգտում են Հայաստանում հանգրուանած բռնագաղթածներին պահել իրենց տեղերում: Միջազգային վարկերը միտումնաւոր յատկացւում են Հայաստանին՝ դրանով իսկ խոչընդոտելով բռնագաղթածների ներհոսքը Արցախ, ինչը, անշուշտ, զուրկ չէ քաղաքական ենթաթեքսթից: Նոյնիսկ Ղարաբաղում վերականգնողական աշխատանքներ իրականացնող կաթողիկէ օգնութեան ծառայութիւնը, որը չուրջ 1000 բնակարան է վերանորոգել, ոչ մի ծրագիր չունի ազատագրուած տարածքների համար, չի ցանկանում անգամ Շուշիում վերականգնողական աշխատանքներ իրականացնել: Ոչ մէկի համար գաղտնիք չէ նրանց որդեգրած սկզբունքը՝ ոչինչ չանել նախկինում ազրպէյճանցիներով բնակեցուած տարածքներում:

Անցած տարուան կտրուածքով նախատեսուած 250 միլիոն դրամը, ըստ Ս. Ամիրխանեանից ստացուած տեղեկութիւնների, նպատակաուղղուել է առանձնատների վերականգնմանն ու ջրատարների կառուցմանը: Եթէ 1994 թուականից յետոյ չահումեանցիների վերաբերնակեցումը տեղի է ունեցել հիմնականում Ակնաբերդում, ապա 98ից այս կողմ սկսել են վերաբնակեցնել Քարվաճառում եւ յարակից գիւղերում: Վերաբնակիներին տրւում է միանուագ օգնութիւն, ապահովւում են նուազագոյն կենսական պայմաններ, ձգտում են ընտանիքի անդամներից գոնէ մէկին ապահովել աշխատանքով: Վերոյիշեալ գիւղերում հանգրուանած մարդիկ հիմնականում զբաղւում են անասնապահութեամբ եւ այգեգործութեամբ: Շահումեանցի վերաբնակները ջրի խնդիր, մեծ հաշուով, արդէն չունեն, սակայն ելեկտրական հոսանքի հարցը, որից կախուած է տնտեսական նշանակութեան մի չարք հիմնահարցերի լուծումը, դեռեւս մնում է օրակարգում: Որոշ գիւղերում, մարդկանց յուսադրելու նպատակով, օրական 3-4 ժամ հոսանք է տրւում: Ըստ տրուած խոստումների, 2001 թուականին պէտք է լուծուի ելեկտրականութեան մատակարարման խնդիրը:

Ներկայ դրութեամբ՝ չրջանի վարչակազմում կայ 1200 դիմում՝ վերաբնակուելու խնդրանքով, ըստ որում, ցանկացողները միայն չահումեանցիներ չեն: Կան Հայաստանի ծայրամասերից, նաեւ՝ Զանգեզուրի ու Մեղրիի չրջաններից, որոնց աջակցելը, Ս. Ամիրխանեանի խօսքերով, այնքան էլ ճիշդ չէր լինի: Որոշակի թիւ են կազմում բազմազաւակ ընտանիքների ներկայացրած դիմումները՝ Հայաստանի տարբեր չրջաններից:

Ի յաւելումն զրոյցի, չրջանի վարչակազմի ներկայացուչիչը նորից չեչտեց, որ Արցախի համար ռազմավարական եւ կենսական նշանակութիւն ունեցող այս հիմնահարցը պէտք է հետաքրքրի միայն հայ ժողովրդին, ասել է թէ՝ ներդրումները պէտք է արուեն պետական մակարդակով, ու նաեւ՝ հարկ է այդ ուղղութեամբ կենտրոնացնել հայ բարերարների հնարաւորութիւնները:

ՌՈՒԶԱՆ ԻՇԽԱՆԵԱՆ

«Հայկական ժամանակ»

al-mashrek
INSURANCE & REINSURANCE S.A.L.
Պուրճ Համուտի մասնաճիւղի հեռաձայնի թիւերն են.
(01)258228 – (01)268808
Fax: (01) 258223

Գրականութիւն եւ Արուեստ

ՀԱՅՐ ՅԱՐՈՒԹԻԻՆ ՎՐԴ. ՊԶՏԻԿԵԱՆԻ ՄԷԿ ՆՈՐ ՅԱՋՈՂՈՒԹԻՒՆԸ ՊՈԼՈՆԻԱՅԻ ՄԷՋ

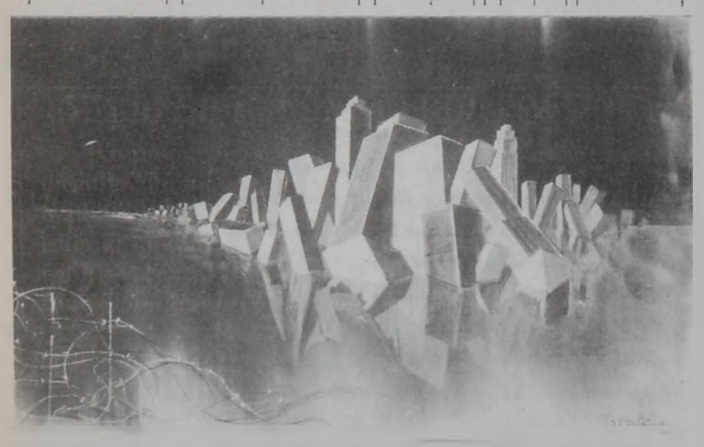

«Վերածնունդ», գործ՝ հայր Յարութիւն Պզտիկեանի

Պոլոնիա եւս, Հռոմի, Վենետիկի եւ կամ Ֆլորանսի նման, Իտալիոյ արուեստի կեդրոններէն մէկը կը համարուի: Այս օրերուն հոն տեղի կ'ունենայ աշխարհի մեծագոյն կերպարուեստի ցուցահանդէսներէն մէկը, ուր գլուխ - գործոցներու կողքին կարելի է հանդիպիլ նաեւ թոյլ գործերու: Այս օրերու արուեստի եռեւեփումին մէջ հայր Յարութիւն Պզտիկեանի յիսուն ստեղծագործութիւնները կը ցուցադրուին «կալերիա էմելիանայի» մէջ: Այս ցուցահանդէսը ոչ միայն ջերմօրէն դիմաւորուեցաւ Պոլոնիա քաղաքի դժուարահաճ արուեստասէրներուն կողմէ, այլեւ արժանացաւ նաեւ մամուլի եւ լսատեսողական լրատուական միջոցներու խանդավառ ու բարձր գնահատանքին:

Մեր ընթերցողներուն քաջածանօթ գեղանկարիչ եւ Մխիթարեան միաբանութեան կարկառուն դէմքերէն հայր Յարութիւն վրդ. Պզտիկեանի այս ցուցահանդէսին մասին, Տէ Ռօսսի Փ. (իտալացի արուեստաբան) «Իլ Ռեսթօ Տէլ Քարլինօ» Իտալիոյ մեծազդեցիկ թերթերէն, մէկուն մէջ, հետեւեալը կը գրէ.

«Պզտիկեան գոյները եւ ձեւոյթները համադրելու արտասովոր ու մոգական ուժ մը ունի: Արտաքնապէս պարզ եւ հանճարի յարադրութիւններ կը թուին անոր պատառները. սակայն, երբ ուշադիր կերպրնանար

«Աղետ», գործ հայր Յարութիւն Պզտիկեանի

անոնց վրայ, պիտի ըմբռնենք, թէ որքան խորութիւն կը պարունակեն եւ որքան հասուն գործեր են անոնք:

«- Չե՞ք կարծեր, թէ ան մեծ մասամբ իր ուժգնութիւնը կը պարտի իր ծագումին: Ան հայ ժողովուրդին, որուն զաւակն է («Հպարտօրէն» կ'աւելցնէ արուեստագէտը), որ կու գայ դարերու խորերէն, տառապանքներու բովէն անցնելով, որուն կրած անմարդկային ցեղասպանութիւնը օսմանեան թուրքերէն տակաւին բոլորովին վերջերս ճանչցուեցաւ մեր խորհրդարանին կողմէ եւս: Ընթերցողներ, կը թելադրեմ բոլորիդ, որ անպայման այցելէք այս սովորականէն դուրս ելլող ցուցահանդէսը, ուրկէ վստահաբար տպաւորուած դուրս պիտի գաք»:

Պզտիկեան իր յարափովփոխ խառնուածքին նման, արտասովոր ու արտակերպ արուեստագէտ է: Ան դասականութեամբ սկսած է իր գեղանկարչական ասպարէզը ու հասած՝ կիսավերացական գերիրապաշտութեան:

Անոր արուեստը ինքնատիպ է ու արտայայտիչ: Ան ո՛չ իր նախորդները ունի եւ ոչ ալ յաջորդները, այլ ուրոյն երանգ մը կը կազմէ նորագոյն մեր գեղանկարչութեան մէջ:

Անոր արուեստը խոր է, բազմագան ու բազում ծալքերով օժտուած: Հասկնալու եւ մեկնաբանելու համար պէտք է հոգեվերլուծութեան ենթարկել Պզտիկեանի արուեստը:

Շարք մը միջազգային մրցանակներու արժանացած Պզտիկեանի այս ցուցահանդէսը նոր նուաճում մըն է անոր համար: Իսկ մեզի համար կարեւոր է նաեւ անոր ազգային ծագման հարցը (որուն մասին իսկապէս ան միշտ «հպարտօրէն» կը խօսի), որուն անհրաժեշտութիւնը կը զգանք մանաւանդ վերջերս Հայկական ցեղասպանութեան վերաբերող նորագոյն հարցերու լոյսին տակ:

Մ. Ճ.

ՃԱՆՈՒՑՈՂՆԵՐՈՒ ՈՒՇԱԴՐՈՒԹԵԱՆ

«Ազդակ»ի մէջ ազգային կամ առեւտրական ծանուցումներ հրատարակել փափաքողներէն կը խնդրուի ծանուցումին բնագիրը ընթեռնլի գիրով (հաստատութեանց պարագային՝ նախընտրաբար պաշտօնական թուղթի վրայ, եւ՝ հաստատուած) ներկայացնել «Ազդակ»ի ծանուցումներու գրասենեակը:

ՏՐԴԱՏ ՄԵԾԻ ԹԱԳԸ

Ստորեւ տրուած ակնարկը կը խօսի քրիստոնէութիւնը պետական կրօն ընդունած եւ հռչակած հայոց Տրդատ թագաւորի թագի յայտնաբերման մասին: Թէեւ ակնարկին մէջ բերուած փաստարկները համոզիչ են, եւ այս մասին առանձին գիրք կայ գրուած, այնուամենայնիւ անհրաժեշտ է, որ հայ մասնագէտները զբաղին այս հարցով եւ վերջնականապէս ապացուցեն յիշեալ թագի Տրդատ Մեծին պատկանելու իրողութիւնը:

Քրիստոնէութեան պետական կրօն հռչակման 1700ամեակի առիթով այս յայտնաբերումը մէկ կողմէ մեծ մշակութային նուէր մը պիտի ըլլար հայ ժողովուրդին եւ, միւս կողմէ, մեծապէս պիտի նպաստէր քարոզչական գետնի վրայ...:

Այն գտնուում է Հունգարիայի Ագգային թանգարանում եւ կրում է «Սուրբ Իշտուանի թագը» ցուցանակը: Վերջերս Պուտափէշտից իմ բարեկամ, բանաստեղծ Փեթէր Թուրչանյը ուղարկեց ինձ հունգարերէն չքեղակազմ մի գիրք՝ «Սուրբ թագի գաղտնիքը» վերնագրով, որի հեղինակը՝ Աթխենեան վանքի (Գերմանիա) աբբահայր Իշտուան Սիկետին, կարողացել է գտնել այն թելի ծայրը, որը մինչեւ Հունգարիայի առաջին արքայ Ս. Իշտուանին է հասցնում հինաւուրց թագը: Ըստ այս գրքի էլ շարադրում եմ հայերիս համար նոյնքան սուրբ թագի պատմութիւնը:

20րդ դարի քրիստոնէութիւնը, գլխաւորապէս Արեւմուտքում, գրեթէ մոռացութեան է մատնել Արեւելքի վաղ քրիստոնէական անցեալն ու ներկայ միջավայրը: Մինչդեռ այն քրիստոնէութեան հիմնական բնօրրանն է, եւ Ս. Պօղոսի թղթերի պատկառելի մասը այս տարածքին է վերաբերում: Իսկ Յովհաննու Յայտնութիւնը 7 բարգաւաճող եկեղեցիներ է թուարկում, որոնցից մէկը՝ Անտիոքը, Պետրոսի առաջին աթոռանիստն էր:

Արդեօք ի՞նչ կապ ունի Հունգարիայի առաջին սրբերի կարգը դաստւած Իշտուան արքայի թագը վաղ քրիստոնէութեան հետ, եթէ նա գահ է բարձրացել 1000 թուականին: Կապը յուշում են հէնց թագի քրիստոնէական խորհրդանիշերը, որոնք կաթոլիկական չեն եւ նոյնիսկ եւրոպական ծագում չունեն:

Տարբեր հետազօտողներ փորձել են գտնել թագի ստեղծման վայրը, բայց մի քանի տարի կամ տասնամեակ Ս. Իշտուանից ետ գնալուց յետոյ կորցրել են թելը: Պատմութեանը ստուգապէս յայտնի է հետեւեալը՝ Հունգարիան թագաւորութիւն դարձնելու գործում Իշտուանին օգնել եւ նրան թագաւոր է օծել Գերմանա-հռոմէական կայսրութեան Օթթօ Երրորդ տիրակալը: Ընդ որում, վերջինս նրբանկատօրէն թագը հունգար ժողովրդին է նուիրել Հռոմի պապի միջոցով: Բայց մեզ այս պահին աւելի շատ հետաքրքրում է, թէ պապին ինչ թագ է յանձնել Օթթօ Երրորդը: Կայսրը պաշտամունք ունէր իր հռչակաւոր նախնու՝ Քարլ Մեծի նկատմամբ, որին յիշեցնում էր գործունէութեամբ ու աշխարհաքաղաքական երեւակայութեան թափով, որոնք հարկ եղածին պէս չդրսեւորուեցին իր վաղ մահուան պատճառով (1002 թ.):

Քարլ Մեծի չիրիմն անյայտ էր Օթթօ Երրորդի օրօք, քանի որ Քարլի մահուանից (814 թ. Յունուարի 28) համարեա՝ 70 տարի անց, նորմանների 882 թ. յարձակումից առաջ գերեզմանը թաքցրել էր: Արդիւնքում նրա տեղը կորսուել էր, բայց նաեւ՝ գերծ մնացել դիակապտիչների ասպատակումներից: Օթթոն պարբերաբար որոնում է իր կուռքի դամբարանը, բայց 1000 թ. այդ գործին ձեռնամուխ է լինում հիմնաւորապէս: Նոյն տարուան Ապրիլի 28ին Մակտեմպուրկից ժամանելով Աախէն՝ այնտեղ երկու եպիսկոպոսի եւ կոմս Օթթօ Վոն Լոմելոյի ներկայութեամբ ջարդել է տալիս ենթադրական չիրմածածկը եւ մտնում դամբանախուցը: Քարլ Մեծին թաղել էին նստած, թագը գլխին ու ոսկէ գայիսոնը ձեռքին: Օթթոն որպէս մասունք իրեն վերցրեց հանգուցեալի կրծքի խաչն ու մի ատամը, հնարաւորին չափ բարենորոգեց աճիւնը, ոսկով ամրողջացրեց ջարդուած քիթը եւ սպիտակ պատանով փաթաթելով թաղեց: Երբ 1165ին չիրիմը նորից բացեցին, ո՛չ թագը կար, ո՛չ գայիսոնը: Պատմիչները կռնգել են այդ փաստը, բայց Օթթոն իր սիրեցեալ տիպարից «որպէս մասունք» առգրաւել էր նաեւ դրանք, եւ հէնց նոյն թագն էր, որը շատ չանցած զարդարեց հունգարացիների առաջին արքայի ճակատը: Օթթօ Երրորդն ինքը, որ կրում էր Օթթօ Առաջինի կողմից պատրաստուած «Reise Krone»ն՝ «ճամբորդական թագը», Իշտուանի կնքահայրն էր: Նրա բացառիկ բարեհաճութիւնն իր սանիկի հանդէպ պատմաբան Լայոշ Զոլնան բացատրում է այսպէս. «Կայսերական արժանապատուութիւնը պահելով հանդերձ՝ ցանկանում էր միայն հեղինակութեան առաւելութիւն ունենալ քրիստոնեայ տիրակալների նկատմամբ, բայց ոչ քաղաքական գերազանցութիւն ցուցաբերել: Այս ոգով էր նա գործում 999ին իր օգնութեամբ օծուած Սիլվեսթր Երկրորդ պապի հետ «Renowais Imperii Romani» չարժման շրջանակում,- գրում է Իշտուան Սիկետին,- եւ այս հոգեւոր մթնոլորտն էլ հնարաւոր դարձրեց Ս. Իշտուանի քրիստոնէական թագաւորութեան ծնունդը»:

Վերադառնալով Քարլ Մեծի թագին՝ նշենք, որ պատմիչները գրում են, թէ այն «ոչ ոք չէր կրել»: Ուշադրութիւն դարձրենք՝ ոչ թէ նոր էր, այլ՝ ոչ ոք չէր կրել: Ջէր կրել գոնէ այնպիսի մէկը, որի մասին իրենք գիտէին:

Բայց ինչո՞ւ պարզապէս չենթադրել, որ թագը նոր էր, եւ պատմիչները «ոչ ոք չէր կրել» բառակապակցութեամբ արտայայտել են այդ իրողութիւնը: Որովհետեւ թագի ուսումնասիրութիւնը ցոյց է տալիս, որ այս թագն առաջինը կրել է հայոց Տրդատ արքան:

Միանշանակ պնդումը, թէ հունգարացիների Սուրբ թագը պատկանել է Տրդատ Մեծին, կարող է չափից դուրս համարձակ թուալ, եթէ նոյնիսկ ախընեան աբբահայր Իշտուան Սիկետիի նախորդ փաստարկները մեզ համոզեին, որ թագը ստեղծել է 800 թուականից էլ առաջ, արեւելեան քրիստոնեայ երկրում: Բայց եթէ ընդունենք, որ թագը Արեւմուտքում չի ստեղծել, ընդամէնը մի քանի երկրի միջեւ պէտք է ընտրութիւն կատարուի: Առաջին քրիստոնեայ պետութիւնն Ի. Սիկետին համարում է Եդեսիայի (Ուրֆայի) թագաւորութիւնը, որի Աբգար Մեծ արքան քրիստոնէութիւն ընդունեց 206 թուականին: Ի. Սիկետին այս կապակցութեամբ որեւէ կերպ չի յիշատակում հայոց նոյնանուն թագաւորին, որին Խորենացին կոչում է Աբգար Արշամ, իսկ յոյն պատմիչ Եւսեբիոսը՝ Աբգար Ուկամա (սեւ, թուխ): Մինչդեռ նա ժամանակի միակ տիրակալն էր, ով իրեն պատած ցաւերը բժշկելու առիթով, բայց միաւորին իշխելու ակնարկով Յիսուս Քրիստոսին նամակով հրաւիրեց նոյն Եդեսիա. «Նաեւ լսեցի, թէ հրեաները քեզանից դժգոհում են եւ ուզում են քեզ չարչարել, բայց ես մի փոքր ու գեղեցիկ քաղաք ունեմ, որ երկուսիս էլ բաւական է» (Մ. Խորենացի, «Պատմութիւն» գլ. ԼԱ): Թէեւ, ըստ էութեան, այս յիշատակութիւնը միայն լրացուցիչ փաստարկ կը լինէր աչխարհում առաջին քրիստոնէական թագի հայկական ծագման վերաբերեալ, Ի. Սիկետին անժխտելի հիմնաւորում է բերում յօգուտ այն բանի, որ թագը Աբգար Մեծինը չի եղել. թագի վրայ պատկերուած նահատակներից վերջինը 305 թուականին է վախճանուել: «Բիւզանդական կոնստանդին Մեծը նոյնպէս չի կարող քննարկուել,- գրում է Ի. Սիկետին,- որովհետեւ միայն մահուան մահճում թոյլ տուեց իրեն մկրտել: Իր հռչակաւոր Միլանի հրովարտակով (313) նա նոյնիսկ քրիստոնէութիւնը լիովին չի օրինականացրել, այլ միայն նրա հանդէպ հանդուրժողութիւն է հրահանգել»: Բիւզանդիայում բազմաթիւ վայրիվերումներից յետոյ Մեծն Թէոդոսիոսի օրօք է, որ քրիստոնէութիւնը վերջապէս պետական կրօնի կարգավիճակ ստացաւ:

Որպէս կողմնակի հաստատում, որ թագը Բիւզանդիայից չի սերում, Ի. Սիկետին նշում է լատիներէնի բարբարոս համարումը այս երկրում, մինչդեռ թագի մակագրութիւնները եւ լատիներէնն են, եւ՝ յունարէն: Սա առաջին հայեացքից կարող է թուալ թագի հայկական ծագման հակափաստարկ, որովհետեւ լատիներէնը Հայաստանում էլ այդ դարերում լայն տարածում չի ունեցել: Բայց գիտնականը յիշեցնում է, որ Հռոմի Դիոկղետիանոս կայսրն է մեր Տրդատին 287ին օծել Հայոց արքայ եւ լեգէոններ տրամադրել գահին տիրանալու համար: Միաժամանակ, հիմնուելով էլիզապէթ Պաուէրի «Հայաստան» աշխատութեան վրայ, հունգար հետազօտողը չարաղրում է Տրդատի եւ Գրիգոր Լուսաւորչի պատմութիւնը եւ եզրակացնում, որ Տրդատի գործն ու քրիստոնէութիւնը պետական կրօն հռչակելը պէտք է պսակուէին նոր թագի ստեղծմամբ: Իսկ վերջինիս համար միանգամայն նպաստաւոր հող էր Հայաստանում բարձր զարգացում ունեցող ոսկերչական արուեստը, թագ պատուիրելու աւանդոյթի առկայութիւնը, որի մասին յիշատակութիւններ կան երկրի թէ նախաքրիստոնէական, թէ՝ ետքրիստոնէական պատմութեան մէջ, ինչպէս նաեւ՝ Գրիգոր Լուսաւորչի աստուածաբանական հմտութիւնը: Եւ հէնց Լուսաւորիչն էլ Ի. Սիկետին համարում է թագի նախագծի հեղինակը:

Այս պնդմանը հետեւում է «Սուրբ թագի գաղտնիքը» գրքի, իմ կարծիքով, ամենագրաւիչ ու արժէքաւոր մասը: Հայր Սիկետին վերլուծում է թագի քրիստոնէական պատկերների ու խորհրդանիշների բնոյթը: Նա ուշադրութիւն է հրաւիրում մասնաւորապէս Քրիստոսի անմիջական հարեւանութեամբ գտնուող առաքեալներից Բարդուղիմէոսի, Փիլիպոսի եւ Թովմասի վրայ: «Բարդուղիմէոսի պատկերի տեղը հայկական առնչութիւնն է որոշել,- գրում է Ի. Սիկետին,- չէ որ իր քարոզչական գործունէութիւնը նա գրեթէ ամբողջութեամբ հայերի մէջ է անցկացրել, եւ դեռ մեր օրերում էլ առանձնայատուկ յարգանքով են նրան պարուրում աչխարհասփիւռ հայերը»: Իսկ ինչ վերաբերում է Փիլիպոսին եւ Թովմասին, նրանք գործել են Կապադովկիայի եւ Պարսկաստանի սահմաններում, այսինքն հայերի բնօրրանի անմիջական մերձակայքում, ինչը լաւ նշմարւում է «Քրիստոնեայ աչխարհի քարտէսում»: Կապադովկիան էլ յաճախ Բարձր Հայք է անուանւում: «Այստեղ բնակուող հայերը սէր ունէին ճոխութեան հանդէպ: Բարդուղիմէոսի մասին էլ պատմում էին, որ թանկ հագուստներով էր չրջում, իսկ գօտին փայլփլում էր թանկարժէք քարերից»: Նկատում է Ի. Սիկետին եւ անսպասելիօրէն վերադառնում 10րդ դար: Գերմանական կայսր Օթթօ Երրորդը, որը հունգարացիների առաջին թագաւոր Իշտուանին նուիրեց Սուրբ թագը, Օթթօ Երրորդը, ում ճանաչողները «աչխարհի հրաշք» էին կոչում, նոյն այն եւրոպական տիրակալն էր, ով Ս. Բարդուղիմէոսի աճիւնը Փոքր Ասիայից փոխադրեց Հռոմ:

Պատճառը կարող էր լինել միայն կայսեր մայրը Թէոֆանոն, որը որդու կուռքն էր, մի կին, որ յունական անուն էր կրում, բայց բազմաթիւ պատմագրերի համաձայն հայկական ծագում ունէր (տես, մասնա-

ՎԱՀՐԱՄ ՄԱՐՏԻՐՈՍԵԱՆ

Շար.ը՝ էջ 10

Հասարակութիւն Եւ Ընտանեկան Միջեւ

Ռուսեր ամերիկացի կը դառնան եւ Միացեալ Նահանգներու դրօշակը կը ստանան: Սակայն ոմանց համար ցնծութիւնը ժամանակաւոր է. «Ոչ ես, ոչ ալ ընտանիքս կրնանք ընդունիլ այս երկրին արժէքները: Ոչ թէ որովհետեւ անոնք մեր արժէքներէն գէշ են, այլ պարզապէս մե՛րը չեն», կ՚ըսէ գաղթական մը:

«ԱՀԱՒՈՐ ԴԱՏԱՐԿՈՒԹԻՒՆ»

ՄԻԱՑԵԱԼ ՆԱՀԱՆԳՆԵՐ ԳԱՂԹԱԾ ՌՈՒՍԵՐ ՎԵՐԱՏԵՍՈՒԹԵԱՆ Կ՚ԵՆԹԱՐԿԵՆ ԱՄԵՐԻԿԱՅԻ ՄԷՋ ԻՐԵՆՑ ԿԵԱՆՔԸ ԵՒ ԿԸ ՆԱԽԸՆՏՐԵՆ ՎԵՐԱԴԱՌՆԱԼ

Կը թուի, թէ ռուսերը այլեւս դէպի Ամերիկա չեն խուժեր, այլ հակառակ ուղղութեամբ կը վերադառնան Մոսկուա, Ս. Փեթերսպուրկ կամ Քիւեւ, ետեւ մնացողները նկարագրելով իբրեւ «տոլարի գերիներ»: Այս գաղափարը արտայայտելով՝ անոնք իրենց ետին կը ձգեն սուր վէճ մը. ռուսերը ի՞նչպէս կը դիտեն Միացեալ Նահանգները:

Անցեալ Յուլիսին Պրուքլինի մէջ հրատարակուող «Տը Ռաշըն Պազար» շաբաթաթերթին մէջ լոյս տեսած է «Ուայ տէյ ար լիվինկ» (ինչո՞ւ կը հեռանան) վերնագիրով յօդուած մը, որուն հեղինակը Քիւեւէն 49 տարեկան լրագրող մը, որ չորս տարիէ ի վեր կ՚ապրի Միացեալ Նահանգներ, մանրամասնօրէն կը բացատրէ իրենց երկիրը վերադարձող երեք ռուս գաղթականներու դժգոհութիւնները:

Երեք գաղթականները՝ 24 տարեկան ուսանողուհի մը, 30 տարեկան լրագրող մը եւ 50 տարեկան ղպրոցի նախկին տնօրէն մը, Ամերիկա կը գտնուէին 1էն 4 տարիէ ի վեր: Անոնք կը դժգոհէին Ամերիկայի մէջ տիրող նիւթապաշտութենէն, սնամէջ զրոյցներէն, Պրուքլինի ծառէ գուրկ եւ տգեղ համայնապատկերէն, ամերիկեան ճիճգի եւ սնիքըրզի գործնական բայց անվայելուչ տարագէն:

Սակայն անոնք ամէնէն աւելի կը դժգոհէին ինչ որ ռուսերը կը կոչեն՝ «տուխովնոսթ»ի, այսինքն՝ կեանքի ոգեղէն ուղեգիծի բացակայութենէն:

Ս. Փեթերսպուրկէն ղպրոցի մը տնօրէնը, անոր կինը, որ գերմանական գրականութիւն կը թարգմանէր Ռուսիոյ մէջ, սակայն Նիւ Եորքի մէջ կ՚աշխատէր գրամատան մը մէջ, եւ անոնց մանչը, որ համակարգիչի ծրագիրներ կը պատրաստէր, նկարագրած են չորս տարուան պայքար մը, զոր մղած են իրենք գիրենք հաստատելու համար ամերիկեան կեանքի մէջ:

Երբ ի վերջոյ անոնք յաջողած են ապահովել քիչ թէ չատ յարմարաւէտ բնակարան մը, լաւ գործ մը եւ ինքնաշարժ մը, եւ երբ վճարած են իրենց բոլոր պարտքերը եւ դրամ սկսած են խնայել, յանկարծ գգացած են «ներքին ահաւոր դատարկութիւն մը»:

«Ս. Փեթերսպուրկի մէջ աղքատ կ՚ապրէինք, բայց հոգեպէս հարուստ էինք», կ՚ըսէ ղպրոցի նախկին տնօրէնը: Ոգեղէն կեանքի կորուստէ մը ետք ան անդրադարձած է, թէ «մարդիկ միայն հացով չեն ապրիր»:

«Երբ կը փորձէինք գոյատեւել Ամերիկայի մէջ, չէինք մտածեր այս մասին: Սակայն երբ ի վերջոյ կարողացանք մեր ոտքերուն վրայ կանգնիլ, սկսանք փնտռել Ամերիկայի տուխովնոսթը: Պարզապէս անգտանելի էր ատիկա: Ջեմ ուզեր ցեխարձակումներ կատարել Ամերիկայի հասցէին. երկիր մը, որ մեզ ընդունած է իբրեւ քաղաքացի: Սակայն ոչ ես, ոչ ալ ընտանիքս կրնանք ընդունիլ այս երկրին արժէքները, անոր պատկերասփիւռի չարունակական յայտադիրները, անոր երդիծանքը: Ոչ թէ որովհետեւ այս բոլորը մեր ուղեցոյցն են, այլ պարզապէս մե՛րը չեն», կ՚ըսէ ղպրոցի նախկին տնօրէնը: Ան, ինչպէս նաեւ միւս երկու ռուսերը, արդէն Ամերիկայի քաղաքացիներ են:

Նման քննադատութիւններ նորութիւն չեն, սակայն յայտնապէս անոնք ցնցած են Նիւ Եորքի, Նիւ Ճըրզիի, Քըննեքթիքըթի եւ այլ նահանգներու տարածքին ապրող աւելի քան մէկ միլիոն ռուսախօս գաղթականները: Շուրջ 10 հապար տպաքանակ ունեցող չարաթաթերթը 273 երկար նամակներ եւ բազմաթիւ հեռաձայններ ստացած է: Նամակներուն մեծամասնութիւնը գրուած է 1970ական եւ 1980ական տարիներուն Խորհրդային Միութենէն հեռանալու սարսափները ապրած եւ Ամերիկայի փառքը հիւսող գաղթականներու կողմէ, որոնք երախտագիտական գգացումներով մը ողողուած են:

Սակայն նամակներու այս հեղեղին մէջ նաեւ եղած են բացառութիւնները. անոնցմէ մէկուն հեղինակը Վիթա գրած է, թէ իրենց երկիրը վերադարձող գաղթականներուն պատմութիւնները արտասուելու մղած են գինք, որովհետեւ «ինչ որ կ՚ըսեն անոնք բացարձակ ճշմարտութիւնն է», կը գրէ ան: Վիթա նաեւ կը նշէ, թէ 6 տարի Ամերիկա ապրելէ ետք չ՚ուզեր վերադառնալ Ռուսիա, թէեւ չատ յուսախաբ է Ամերիկայէն: Ան նախկին Խորհրդային Միութենէն հասած գաղթականներուն նման կը դժգոհի գաղթականներու հարցերով զբաղող գրասենեակներու վատ վերաբերմունքէն, դրացիներուն աղմուկէն եւ նիւթական անվերջ մտահոգութիւններէն:

«Գաղթելը կը նմանի ծաղիկ մը սեւ հողէն աւազի մէջ փոխադրելու: Անիկա տակաւին կ՚ապրի, սակայն օրէ օր կը թառամի եւ կը դադրի ծաղկելէ. ի վերջոյ չորցած ցօղուն մը կը մնայ անկէ», կը գրէ կինը:

Խորհրդային Միութեան քայքայումէն ի վեր աւելի քան 380 հազար հոգի գաղթած է դէպի Միացեալ Նահանգներ: Թէեւ յստակ չէ վերադարձողներուն թիւը, սակայն ոչ ոք կ՚երեւակայէ, թէ զանգուածային ետադարձ մը կրնայ տեղի ունենալ, որովհետեւ նախկին Խորհրդային Միութեան մաս կազմող երկիրները աղքատ են, գործի կարելիութիւնները սահմանափակ են, իսկ աչխատավարձը՝ չնչին:

Այսուհանդերձ Մոսկուայի բնակիչները կը պատմեն բազմաթիւ բարեկամներու մասին, որոնք գաղթած են դէպի Արեւմտեան Եւրոպա եւ Իսրայէլ, եւ որոնք այժմ սկսած են վերադառնալ, իրենց ծննդավայրին մէջ ապրելու եւ աչխատելու համար: Երիտասարդ եւ զարգացած ռուսեր կը մտածեն, թէ Արեւմուտքի մէջ իրենց փորձառութիւնը եւ իրենց սորված նոր լեզուները կրնան նպաստել Մոսկուայի մէջ լաւ պաշտօնի հասնելու, օտար ընկերութիւններու ներկայացուցչութիւնը ստանձնելու կամ աչխատելու հետգհետէ ընդարձակուող ծանուցումի եւ չուկայական տնտեսութեան մարգերուն մէջ:

Վերադարձի այս չարժումը ցոյց կու տայ, թէ փոփոխութիւն մը տեղի կ՚ունենայ Պաղ Պատերազմի յաջորդող ժամանակներուն մէջ: Նախապէս գաղթականներ ստիպուած էին քանդել վերադարձի բոլոր կամուրջները, ծախել իրենց բնակարանները եւ իրենց նոր բնակավայրը ուղղուիլ գրեթէ դատարկ գրպանով: Սակայն վերջին տասնամեակին, համայնավար վարչակարգին քայքայումէն ետք, ճամբորդութիւնը աւելի ազատ է: Ռուսեր, ուքրանացիներ եւ նախկին խորհրդային այլ երկիրներէ գաղթականներ կը փորձեն հասնիլ Ամերիկա, գէթ տեսնելու համար, թէ ի՛նչ է անիկա:

Չորս տարիէ ի վեր Միացեալ Նահանգներու եւ Քիւեւի միջեւ երթեւեկող փաստաբան մը, որ կը նախընտրէ Ամերիկայի կեանքը, վերադարձողները կը համարէ «ձախողածներ», որոնք գուրկ են տոկունութենէ: Այսուհանդերձ ան մեծ մասամբ կը չարաբերի Ամերիկա հաստատուած ռուսերու հետ, որովհետեւ զարգացած ամերիկացիները, որոնց հետ պիտի ուզէր չարաբերիլ, «կը ստորադասեն իրեն նմանները» եւ պիտի չուզէին գործ փնտռող եւ իրենց տան վարձքը վճարելու անկարող ռուսերը ներառել իրենց չրջանակին մէջ:

ԵՒՐՈՊԱՅԻ ԳԱՂԹԱԿԱՆՆԵՐՈՒՆ ԵՐԿԱԱՅՐԻ ԸՆՏՐԱՆՔԸ

ԱԶԳԱՅԻՆ ԵՒ ՄՇԱԿՈՒԹԱՅԻՆ ՊԱՏԿԱՆԵԼԻՈՒԹԵԱՆ ՀԱՐՑԸ ՆԵՂ ԿԱՑՈՒԹԵԱՆ ԿԸ ՄԱՏՆԷ ԴԱՆԻԱ ՀԱՍՏԱՏՈՒԱԾ ԹՈՒՐՔԵՐԸ

Արեւմտեան Եւրոպայի մէջ հաստատուած միլիոնաւոր գաղթականներու երկրորդ սերունդը, որ յաճախ ինքզինք թափառողուած կը գգայ աւանդութեան եւ արեւմտեան ազատամտութեան միջեւ, ինքզինք կը գտնէ այս երկուքին հակասութենէն ծնած ձախողութիւններու դիմաց:

Եւրոպական պետութիւններ օտարներու հոսքին դիմաց անհանգիստ կը գգան եւ հետգհետէ կը չեչտեն այն տեսակէտը, թէ գաղթականները պէտք է վերացնեն իրենց կեանքը անդամալուծող հակասութիւնները՝ մերուելով իրենց ընտրած երկրին մչակոյթին:

Դանիոյ մէջ, ուր մեծ թիւով թուրք «հիւր գործաւորներ» կ՚աչխատին, պետական պատասխանատուներ հետգհետէ պատուհաս մը կը նկատեն աւանդաբար կարգադրուած ամուսնութիւնները, որոնք արգելք կը հանդիսանան գաղթականներուն ձուլումին եւ առիթ կու տան գաղթականական կեդրոններու բազմացումին: Աւելի՛ն. գանոնք կը մտահոգէ «ընտանեկան միացումի» պատճառաբանութեամբ յաւելեալ թուրքերու գաղթը դէպի Դանիա: «Այնքան ատեն որ գաղթականներ իրենց ծննդավայրին մէջ կը փնտռեն իրենց ապագայ կինը կամ ամուսինը, գաղթականական հաւաքականութիւններ պիտի չարունակեն անջատ ապրիլ», կը բացատրէ Դանիոյ ներքին գործոց նախարարութեան բարձրաստիճան մէկ ներկայացուցիչը:

Թուրք գաղթականներու երկրորդ սերունդը, ի տարբերութիւն Դանիոյ մէջ նոր հաստատուած գգուչաւոր եւ աւանդապահ սերունդին, սահուն դանիերէն կը խօսի, վարժ է արեւմտեան ընկերութեան հետ փոխյարաբերութեան, սակայն իր սեւ մազերով ու աչքերով երբեք վայքինկ մը չի կրնար ըլլալ: Ոմանք գայն կը կոչեն «նոր դանիացի», ինչ որ գայն կը գատորոչէ ուրիշներէն:

Իրօք, իրենց բնակարաններուն մէջ Աթաթուրքի նկարները կախող եւ դանիացիներուն այնքան սիրած խոզի միսը չուտող թուրք գաղթականներէ բաղկացած հաւաքականութիւններու ամբողջութեան մը, հակառակ ազգային համասեռ դիմագիծ մը պահելու իրենց ճիգերուն: Հետեւաբար անոնք տեւաբար նոր միջոցներ կը փնտռեն պահպանելու համար իրենց մչակոյթը, կամ ինչ որ վերապրած է համաչխարհայնացումի ալիքէն:

Այս պայքարը, որ յաճախ ինքնապաչտպանութեան ընոյթ ունի, կը ներկայացուի իբրեւ ամերիկեան կոտորակուած եւ բազմամչակոյթ ընկերութեան ղէմ միաձոյլ հաւաքականութեան մը օրինակը ստեղծելու ձգտում մը:

Իրօք, Պաղ Պատերազմի յաջորդող Եւրոպայի քաղաքական անդիմագիծ դաշտին մէջ ազգային ինքնութեան եւ պատկանելիութեան քաղաքականութիւն մը գարգացնելը դարձած է տարբեր կուսակցութիւններու հասարակաց մեկնակէտը:

Գերմանիոյ Քրիստոնեայ Դեմոկրատ Կուսակցութեան նոր նչանարանն է «Լայթքուլթուր»ը, այսինքն՝ «առաջնորդող մչակոյթ»ի գաղափարը, որ ինքնին ազօտ. անիկա հիմնուած է քրիստոնէական եւ գերմանական մչակոյթի մը վրայ, որուն պէտք է յարմարին գաղթականները, որոնց մեծամասնութիւնը իսլամ է:

Դանիոյ վարչապետը վերջերս յայտարարած է, թէ չի կրնար ընդունիլ «իսլամական կրօնի» որոշ երեւոյթները, ինչպէս՝ աղօթելու համար աչխատանքը ընդհատելը: «Դանիոյ մէջ պէտք է բոլորին համար յստակ ըլլայ, որ մարդիկ կ՚աչխատին աչխատատեղիին մէջ», յայտարարած է ան:

Պատգամը բաւական յստակ է. յարմարիլ աչխատանքի մէջ եւ ամուսնութեան: Դանիոյ մէջ հաստատուած թուրք գաղթականներուն 90 առ հարիւրը կին մը կամ ամուսին մը կը փնտռէ Թուրքիոյ մէջ: Դանիոյ պետութիւնը անցեալ տարի վաւերացուց օրէնք մը, որուն համաձայն 25 տարեկանէն վար գաղթական մը իրաւունք չունի իր երկրէն կողակից մը բերելու Դանիա: Ցարդ ամէն տարի աւելի քան 15 հազար օտարներ այս միջոցով կը գաղթեն դէպի Դանիա:

Նման օրէնքներուն նպատակը յստակ է. քաջալերել ձուլումը եւ գաղթականներուն պարտադրել ամբողջութեամբ մերուիլ դանիական ընկերութեան: Սակայն չատերու համար ձուլումը չափազանց բարդ ընտրանք մըն է: «Մենք»ի եւ «անոնք»ի, «հին դանիացի»ի եւ «նոր դանիացի»ի, կապուտաչեայ եւ սեւաչեայ քաղաքացիի տարբերութիւնը միշտ առկայ է:

«Կ՚ըսեն, թէ պիտի կերպարանափոխենք իրենց մչակոյթը կամ սպառնալիք մըն ենք անոր: Սակայն, եթէ իրենց մչակոյթը գօրաւոր է, ինչո՞ւ կը վախնան իսլամութենէն: Իրականութեան մէջ դանիացիք կորսնցուցած են իրենց ազգային մչակոյթին մեծ մասը. անոնք որդեգրած են ամերիկեան Հալոուինն ու Թենքսկիվինկը, Վելընթայնի օրն ու հեմպրկըրը: Անոնց մտահոգութիւն կը պատճառէ մեր անխաթար մչակոյթը», կ՚ըսէ թուրք գաղթական մը:

Դանիացիներուն մեծամասնութեան համար Թուրքիան կը խորհրդանչէ իսլամութիւնը, իսկ իսլամութիւնը՝ արմատական կանութիւնը: Ցարդ ոչ մէկ մգկիթ կառուցելու արտօնագիր չնորհուած է Դանիոյ մէջ:

Սակայն իրականութեան մէջ Դանիա Արեւմտեան Եւրոպայի բազմաթիւ այլ երկիրներու նման կարիքը ունի գաղթականներու: Կարգ մը նախատեսութիւններու համաձայն, յառաջիկայ 50 տարիներուն ընթացքին չուրջ 75 միլիոն գաղթական պէտք է հաստատուի եւրոպական երկիրներու մէջ, անոնց ծերացող բնակչութիւնը փոխարինելու համար: Իսկ Եւրոպայի «պարիսպին» տակ բազմաթիւ մարդիկ կը սպասեն ներս խուժելու: Դանիոյ նման երկիրներու ձուլումի քաղաքականութեան գլխաւոր նպատակը գաղթականներու զաւակները համաչխարհային մչակոյթի մը մէջ թրծելով զանոնք ազգային դիմագիծէ զերծ պահելն է:

ՅԱՒԻՏԵՆԱՊԷՍ ԱՆԲԱՂՁԱԼԻ՞

ԱՐԴԵՕՔ ՊՈՒԼԿԱՐԻԱ ԻՐԱՊԷ՞Ս ԼՈՒԾԱԾ Է ԱԶԳԱՄԻՋԵԱՆ ԲՈԼՈՐ ՀԱՐՑԵՐԸ. «ՍԵՆԹՐԸԼ ԵՈՒՐՈՓ ՌԻԻՈՒ»Ի ՄԷԿ ՅՕԴՈՒԱԾԸ ԿԸ ՎԵՐԼՈՒԾԷ ԳՆՂՈՒՆԵՐՈՒ ԴԷՄ ԽՏՐԱԿԱՆՈՒԹԵԱՆ ԵՐԵՒՈՅԹԸ

Պուլկարիա յաճախ կը նկարագրուի իբրեւ ազգային հանդուրժողութեան տիպարը Պալքանեան երկիրներու մէջ: Երկրին իչխանութիւնները հպարտօրէն կը յայտարարեն, թէ յաղող կերպով լուծած են ազգային հաւաքականութիւններու վերաբերող հարցերը: Անոնք համաչնավար վարչակարգի վերջին տարիներուն Պուլկարիայէն թուրքերու բռնի արտաքսումը տխրահռչակ միակ դէպքը կը համարեն:

Այսուհանդերձ մարդկային իրաւանց միջազգային կազմակերպութիւններ, ինչպէս՝ Ցեղային Խտրականութեան եւ Անհանդուրժողութեան Դէմ Պայքարող Եւրոպական յանձնաժողովը, Պուլկարիոյ մէջ կը տեսնեն ցեղային խտրականութեան քաղաքականութիւն մը փոքրամասնութիւններու նկատմամբ, մանաւանդ՝ գնչուներու հաւաքականութեան դէմ:

Արդեօք հակասութի՞ւն մը կայ այս բոլորին մէջ: Համաչնավար վարչակարգի քայքայումէն ետք Պուլկարիոյ բոլոր կառավարութիւնները դրական մօտեցում ցուցաբերած են գնչուներուն նկատմամբ, որոնք ներկայիս ունին 384 միութիւններ եւ ոչ կառավարական կազմակերպութիւններ: Աւելի՛ն. Պուլկարիոյ խորհրդարանին մաս կազմող իւրաքանչիւր կուսակցութիւն ունի գնչու ներկայացուցիչ մը:

Միւս կողմէ տեղեկագիրներ կը հրապարակուին ոստիկանութեան կողմէ գնչուներուն դէմ գործուած բռնարարքներու եւ գործի մէջ անոնց դէմ ցուցաբերուած խտրականութեան մասին: Գնչուներուն մեծամասնութիւնը կ՚ապրի չափազանց աղքատ պայմաններու մէջ. անոնց թաղամասերը սովորաբար գուրկ են ջուրէ եւ էլեկտրականութենէ, իսկ անոնց բնակարանները բնական կեանքի անհրաժեչտ պայմաններէն եւ չափանիչներէն չատ հեռու են:

ԱՆԳՐԱՃԱՆԱՉՈՒԹԻՒՆ ԵՒ ԳՈՐԾԱԶՐԿՈՒԹԻՒՆ

Գործազրկութեան համեմատութիւնը չափազանց բարձր է գնչուներու հաւաքականութեան մէջ եւ կարգ մը չրջաններու մէջ կը գերազանցէ 90 առ հարիւրը: Աւելի՛ն. 1998ին կատարուած վիճակագրութիւն մը ցոյց կու տայ, թէ գնչուներուն միայն մէկ առ հարիւրը բարձրագոյն կրթութիւն ստացած է. անոնց 36 առ հարիւրը միայն տարրական ուսում ունի, 40 առ հարիւրը՝ երկրորդական ուսում, իսկ 16 առ հարիւրը բոլորովին անգրաճանաչ է: Իսկ վերջերս կատարուած վիճակագրութիւններու համաձայն, Պուլկարիոյ տարածքին ապրող գնչուներուն 80 առ հարիւրը միայն տարրական ուսում ունի կամ անգրաճանաչ է:

Երկրորդական ուսումը ձրի է բոլոր պուլկարացիներուն համար, անկախ անոնց ազգային պատկանելիութենէն: Մինչ երկրին տարածքին ապրող այլ փոքրամասնութիւններ, ինչպէս՝ հայեր, հրեաներ եւ թուրքեր համարկուած են պուլկարական ընկերութեան մէջ, գնչուներուն պարագան տարբեր է:

Հսկայական գումարներ կը յատկացուին գնչուները պուլկարական ընկերութեան մէջ համարկելու համար: Թէեւ տարբեր ծրագիրներ դրական արդիւնքներու կը յանգին, սակայն գնչուները տակաւին չեն կրնար համերաչխ կեանք մը ապրիլ իրենց չրջապատին հետ եւ յաճախ կը դժգոհին ցեղային խտրականութենէ:

Շփոթը բացայայտ է գնչուներու բարօրութեամբ մտահոգ տարբեր կազմակերպութիւններու համար: Ցեղային Խտրականութեան եւ Անհանդուրժողութեան Դէմ Պայքարող Եւրոպական Յանձնաժողովը անցեալ Մարտին յայտարարած էր, թէ Պուլկարիոյ կառավարութեան մչակած գնչուներու համարկումի ծրագիրը իրրեւ օրինակ կրնայ ծառայել եւրոպական այլ երկիրներու: Այսուհանդերձ, միեւնոյն յայտարարութեամբ յանձնաժողովը կը քննադատէր գնչուներու հանդէպ պուլկարացիներու վատ վերաբերմունքը:

Շար.ը՝ էջ 10

Պատրաստեց՝ Լ. ԿԻՒԼՈՅԵԱՆ-ՍՐԱՊԵԱՆ

ՕՐԱՑԵՑՔ

ՇԱՐԺԱՊԱՏԿԵՐ

ՀԵՌԱՏԵՍԻԼ

♦ *ՏԷ ՍԻԼ - (Ապրաժ. Ջուք. Քոնքորտ. Ֆրիուէյ. Թրիփոլի).-* Հոչակաւոր հոգեբոյժ ճննիֆըր Լոփէզ կը յաջողի մուտք գործել ոճրագործի մը ներագիտակցութեան մէջ, ճշդելու համար անոր յաջորդ թիրախը:

♦ *ՍԻՄՓԱԹԻՔՕ- (Էսփաս. Ամփիր/ Սոտեբօ. Էլիթ. Կալաքսի).-* Շարոն Սթոնի եւ Նիք Նոլթիի ներկայութիւնը բաւարար չէ եղած, որ ֆիլմը յաջողի իր տկար «սենարիօ»ին պատճառով:

♦ *ՏԻՋՆԻՋ ՏԷ ՔԻՏ- (Էսփաս. Ամփիր/ Տիւճ. Սոտեբօ. Էլիթ. Մբալլէս 2001. Կալաքսի. Սէնթ Էլի. Լաս Սալինաս).-* Կեանքի մէջ յաջողած աճձ մը (Պրուս Ուիլիս) դէմ յանդիման կը գտնուի ծանրակշիռ տղու մը, որ տարբեր մէկը չէ, այլ՝ նոյնինքն իր աճձը:

♦ *ՎԷՐԹԻՔԱԼ ԼԻՄԻԹ- (Էսփաս. Ամփիր/ Սոֆիլ. Տիւճ. Սոտեբօ. Էլիթ. Մբալլէս 2001. Կալաքսի. Սէնթ Էլի. Լաս Սալինաս. Սթարկէյթ).-* Քրիս Օտանըլ փրկելու համար իր քոյրը, որ ձիւնի սահնաքի մը հանդիպած է, կը բարձրանայ լեռ, իր նախկին զբաղումին:

♦ *ՓԱՇԸՆ ԱՖ ՄԱՅՆՏ- (Ամփիր/ Սոտեբօ. Էլիթ. Կալաքսի. Սէնթ Էլի).-* Տէմի Մուր երկու կեանք կ'ապրի, Նիւ Եորքի եւ Փարիզի մէջ, բայց չի կրնար գիտնալ, թէ որ կեանքն է իսկականը եւ որ մէկը նրազ:

♦ *ՕՐՏԻՆՐԻ ՏԻՍԸՆԹ ՔՐԻՄԻՆԼԼ- (Փլաճէթ / Ապրաժ. Քասիք. Քոնքորտ).-* Իրական պատմութիւն: Քեվըն Սփէյսի ստացնած է իրաւնտացի հոչակաւոր «կանկսթէր» Մարթին Քահնլի դերը:

♦ *ԹԻՆԿԷ ԵՈՒ ՔԼՆ ԹԼԼ ՕԱՍԹ ՊԱՅ ԼՈՒՔԻՆԿ ԷԹ ՀԸՐ- (Փլաճէթ / Ապրաժ. Ջուք. Քոնքորտ).-* Հինգ մտերիմ կիներ, որոնք միասնաբար կը վերլուծեն հոգեկան եւ սիրային հարցեր: Գլ. դերակատարներ՝ Կլէն Քլոզ, Քամերոն Տիազ եւ Հոլի Հանթըր:

♦ *ՏԷ ՍԻՔՍԹ ՏԷՅ- (Ամփիր / Տիւճ. Սոտեբօ. Մբալլէս 2001).-* Այս անգամ տարբեր խորագիրով Արնոլտ եւ իր աւերները դարձեալ կ'երեւին պատառի վրայ:

♦ *ՊԻՏԱՋԸԼՏ- (Ամփիր/ Սոտեբօ).-* Երգիծական. երիտասարդ մը հոգին կը ծախէ սատանային, փոխարէնը իր փափաքներուն տիրանալու համար:

♦ *ՕՒԸՄՆ ԻՆ ՆԻՒ ԵՈՐՔ- (Էսփաս. Ամփիր/Սոֆիլ. Տիւճ. Սոտեբօ. Մբալլէս 2001. Կալաքսի. Սէնթ Էլի. Լաս Սալինաս. Սթարկէյթ).-* 48 տարեկան Ռիչըրտ Կիր կը սիրահարի 22 տարեկան Ուինոնա Ռայտըրին: Սակայն ի յայտ կու գայ, թէ մանկամարդուհին կը տառապի քաղցկեղէ եւ մահամերձ է:

♦ *ԿԼԱՔ ՔԱՐԹԸՐ- (Փլաճէթ / Ապրաժ. Ջուք. Ֆրիուէյ. Քոնքորտ).-* Սիլվէսթըր Սթալոն դարձեալ շուկայ իջած է ջարդելու եւ փշրելու, իր նդրօր վրէժը լուծելու համար:

♦ *ԼՒՏ ՓԼԱՆԷՔ- (Փլաճէթ / Ապրաժ. Ջուք. Քոնքորտ).-* Մասնագէտներ կը գործուղուին Հրատ մոլորակ: Իրենց պարտականութիւնն է Հրատը վերածել բնակելի միջավայրի:

♦ *ՇԱՆԿՀԱՅ ՆՈՒՆ- (Ամփիր/ Մբալլէս 2001).-* Չին իշխանուհի մը կ'առեւանգուի Մ. Նահանգներու մէջ: Իշխանուհիին հայրը «ազատարար» խմբակ մը գործի կը լծէ ազատելու իր դուստրը: Դերասան՝ Ճէքի Չէն:

♦ *ՄԻԹ ՏԸ ՓԱՐԸՆԹՑ- (Փլաճէթ/ Ապրաժ. Ջուք. Քոնքորտ. Ֆրուիէյ. Թրիփոլի).-* Կրէկ սիրահարած է Փէմին եւ ասոր «ձեռքը պիտի խնդրէ» ծնողքէն: Իսկ աղջկան հայրը Սի. Այ. Էյ.ի նախկին գործակալ, խստաբարոյ Ռոպըրթ Տը Նիրոն է...

♦ *ՔՈՅՈՒԹ ԱԿԼԻ- (Էսփաս. Ամփիր/ Սոտեբօ. Մբալլէս 2001).-* Պարմանուհի մը պաշտօնապէս կ'ընդունուի գիշերային «փապ»ի մը մէջ, որուն աշխատակիցները «արկածախնդիր» հիւրասիրողներ են:

♦ *ՏԸ ԿՐԻՆՉ- (Փլաճէթ/ Ապրաժ. Ջուք. Փլազա. Քոնքորտ).-* Կրինչ-ը եկած է Երկիր, վրէժ լուծելու Կաղանդ Պապայէն:

♦ *ԹՐԻ ԹՈՒ ԹԱՆԿՕ- (Փլաճէթ/ Ջուք. Փլազա).-* Օսքար աղջիկ կը ծպտուի իր ընտանիքի՝ գեղեցիկ Ալիիին հետ մտերմանալու համար:

ՍՐԱՀՆԵՐՈՒ ՀԵՌԱՁԱՅՆԻ ԹԻՒԵՐԸ.- Քոնքորտ.- 738439- Փլաճէթ/ Ապրաժ.- 292192- Փլաճէթ/ Քասիք.- 912503/4. Փլաճէթ/ Փլազա.- 04/ 718690. Ասպասատ.- 217490, Էլիթ.- 840286- Ամփիր/ Սոտեբօ.- 616706/7- Ֆրիուէյ.- 485590/1- Էսփաս.- 212526- Սէնթ Էլի.-406706- Ամփիր/ Տիւճ.- 792123/4- Ամփիր/ Սոֆիլ.- 204080- Սաժէս.- 562006/7- Կալաքսի.- 05/ 455182/3/4:

ԹԷ. ԷԼ.
7:30.- *Արաբերէն լուրեր*
8:00.- *Եուրոնիուզ*
8:30.- *Կենդ. գծանկար*
9:00.- *Սապահօ*
12:00.- *Արաբերէն լուրեր*
12:05.- *Ճաշացուցակ*
12:30.- *Ֆրանս. ֆիլմաշար*
14:00.- *Եուրոնիուզ*
14:30.- *Լիբանանեան լուրեր*
15:00.- *Քլիփս*
16:00.- *Լիբանանեան ֆիլմաշար*
17:00.- *Արաբական ֆիլմ*
17:30.- *Կենդ. գծանկար*
18:00.- *Էքոլոժի*
18:30.- *Մոտելօ*
19:30.- *Արաբերէն լուրեր*
20:00.- *Տը պոլտ էնտ տը պիութիֆուլ*
20:30.- *Ֆասթ թրաք*
21:30.- *Քոնան*
22:30.- *Քարաոքէ*
23:30.- *Լուրեր*
00:00.- *Վաւերագրական*

ԷՄ. ԹԻ. ՎԻ.
7:15.- *Շուֆ Ուա Իշթիրի*
7:30.- *Թելէ Մաթէն*
9:30.- *Սի. Էն. Էն.ի լուրեր*
10:00.- *Մորիքօ Թի. Վի. Շուիինկ*
10:30.- *Ուա թընասա*
11:00.- *Մորիքօ Թի. Վի. Շուիինկ*
11:30.- *Թլէթ Պէնէթ*
12:15.- *Մորիքօ Թի. Վի. Շուիինկ*
12:45.- *Էս. Էլ. Շի.*
13:30.- *Մորիքօ Թի. Վի. Շուիինկ*
13:45.- *Շուֆ Ուա Իշթըրի*
14:00.- *Թէ. Էֆ. Իի լուրեր*
14:45.- *Սի. Էն. Էն.ի լուրեր*
15:15.- *Աղանի Աղանի*
16:30.- *Կենդ. Գծանկար*
17:00.- *Մինի Սթիւտիօ*
17:45.- *Էմ. Թի. Վի.*
18:45.- *Մեքս. ֆիլմ*
20:00.- *Արաբերէն լուրեր*
21:30.- *Ասժըլ Մաուքաֆ*
22:45.- *Էմ. Թի. Վի. Սփորթց*
23:00.- *Էն. Պի. Էյ. Էքշըն*
00:00.- *Ժուր տէօ ֆութ*

ԷԼ. ՊԻ. ՍԻ.
7:00.- *Սի. Էն. Էն.ի լուրեր*
7:35.- *Էէրի քինկ*
8:25.- *Մա ըլաք իլլա Հայֆա*
9:00.- *Սինեմա 2000*
10:00.- *Ճաշացուցակ*
10:30.- *Նահարքում Սայիտ*
13:30.- *Սի. Էն. Էն.ի լուրեր*
14:00.- *Մեքսիքական ֆիլմաշար*
15:00.- *Յայտագիր*
15:15.- *Ֆիլմաշար*
16:30.- *Սի. Էն. Էն. տոթքում*
17:00.- *Կ. Գծանկար*
17:30.- *Մանկ. յայտ.*
18:00.- *Խաղեր*
19:00.- *Ալ Ասասր*
20:00.- *Արաբերէն լուրեր*
20:30.- *Սի. Ասի.*
21:00.- *Պէսթ սելլըրզ*
22:45.- *Թելէսփոր 2001*
00:00.- *Ամեր. երկար ժապաւէն*

ՄՈՒՍԹԱՔՊԱԼ
7:00.- *Ալամ Ալ Սապահ*
13:00.- *Ֆլէշ Ինֆօ*
13:05.- *Նոթց Լէնտինկ*
14:00.- *Մեքսիքական ֆիլմ*
15:00.- *Արաբերէն լուրեր*
15:30.- *Արաբ. ֆիլմաշար*
16:30.- *Թելեթիւպիկ*
17:00.- *Ըվղար Ըքպար*
17:15.- *Հայ. լուրեր*
17:30.- *Ֆրանս. լուրեր*
17:45.- *Անգլ. լուրեր*
18:00.- *Խաղեր*
19:00.- *Արաբ. ֆիլմ*
20:00.- *Արաբերէն լուրեր*
20:30.- *Ռուսում Մութահարիրա*
20:35.- *Արաբ. ֆիլմաշար*
21:30.- *Արաբ. ֆիլմաշար*
22:30.- *Ֆիթց*
23:30.- *Սոլ մէն*
00:00.- *Ես. երկար ժապ.՝ «Պլատ. Պրաքթըզ»*

ԷՆ. ՊԻ. ԷՆ.
15:00.- *Լուրեր*
15:30.- *Արաբ. յայտագիր*
16:30.- *Պիկնըս Սփէշըլ*
17:30.- *Սինեմա*
17:45.- *Միուզիք*
18:00.- *Իքթիսատ*
19:00.- *Լուրեր*
20:00.- *Մարվական լուրեր*
20:30.- *Մարվական յայտագիր*
23:00.- *Մարվական լուրեր*
23:00.- *Սփորց Նիուզ*
23:30.- *Թահքիք Ալ Եաում*
00:00.- *Լուրեր*

Ր1 ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ԱԶԳԱՅԻՆ ՀԵՌՈՒՍՏԱՏԵՍՈՒԹԻՒՆ
15:00.- *Հայլուր*
15:20.- *Մուլտսերիալ*
15:45.- *Փոքրիկ վայրի կենդանիներ*
16:00.- *Ֆիլմ- օփերա «Անուշ»*
18:00.- *Ձեռագիր*
18:35.- *Տուն - տունիկ*
19:40.- *1 Լուր*
19:50.- *20րդ դարի 100 հայերը*
19:55.- *Հեռուստաքաթալոք*
20:05.- *«Մեղքերի թողութիւն»*
21:00.- *Հիթ Շքերթ*
21:25.- *Մանրամասներ*
21:40.- *Հայլուր*
22:00.- *Հայլուր (ռուսերէն)*
22:05.- *Հայլուր (անգլերէն)*
22:20.- *Կէս գիշերային ձեպընթաց*
23:10.- *«Ընտանեկան ալպոմ» առաջին մաս*

* Վերոյիշեալ յայտագիրները ենթակայ կրնան ըլլալ որոշ փոփոխութիւններու:

Ի՞նչ կ'ըսեն ԱՍՏՂԵՐԸ

ՀՈՒՅ (21 *Մարտէն 20 Ապրիլ*)

Զգացական ձեր աշխարհը հարուստ պիտի ըլլայ: Աշխատանքի մարզը բնական է, բայց այս առնչութեամբ ձեր ոտքերը ամուր դրէք գետին, այսինքն եղէք իրապաշտ եւ ոչ երազատես:

ՅՈՒԼ (21 *Ապրիլէն 21 Մայիս*)

Գործի մարզին մէջ ձեր ուժը կեդրոնացուցէք միայն ստիպողական եւ անհրաժեշտ հարցերու: Ժամանակ գտէք քիչ մը հանգստանալու լուրթեան մէջ:

ԵՐԿՈՒՈՐԵԱԿ (22 *Մայիսէն 21 Յունիս*)

Ձեր ժամանակէն բաժին հանեցէք յետաձգուած աշխատանքի մը կամ անհրաժեշտ գործի մը: Մնացեալ ժամերուն զբաղեցէք ձեր սիրած ժամանցով, ըստ ձեր խառնուածքին՝ զբօսնելով:

ԽԵՑԳԵՏԻՆ (22 *Յունիսէն 23 Յուլիս*)

Ձեր հմայքը պիտի ըլլայ վարակիչ, առանց ձեր ուզելուն, ձեր շուրջը պիտի համախմբուին շատեր, պիտի ունենաք զգացական տեսակի հաճելի անակնկալներ: Օգտուեցէք առիթներէն:

ԱՌԻԻԾ (24 *Յուլիսէն 23 Օգոստոս*)

Օրուան առաջին ժամերը յատկացուցէք ձեր աշխատանքին կազմակերպական գործերուն, յետոյ միացէք մտերիմ բարեկամներու եւ միասնաբար անցուցէք հաճելի երեկոյ մը՝ ընթրիքի սեղանին շուրջ:

ԿՈՅՍ (24 *Օգոստոսէն 23 Սեպտեմբեր*)

Մի հետեւիք ձեր բարդոյթներուն, որոնք ձեզ պիտի մղեն սատանայնելու երկրորդական դերեր: Մնացէք ձեր դիրքին վրայ, առանց երկմտելու:

ԿՇԻՌՔ (24 *Սեպտեմբերէն 23 Հոկտեմբեր*)

Կ'ուզէք հաճելի թուիլ բոլորին, բայց նոյն ատեն ձեր սեփական տեսակէտը պաշտպանելու մի՛ վախնաք եւ ըսէք ճշմարտութիւնը: Օրը ունի լաւ անակնկալներ:

ԿԱՐԻՃ (24 *Հոկտեմբերէն 23 Նոյեմբեր*)

Ուրիշներու խօսքերէն մի՛ ազդուիք, ուրիշներուն հոգերը ձեր վրայ մի՛ առնէք. խաղցէք ձեր «ճատրակը» ձեր բարերը տեղաւորելով եւ դիմելով դէպի ձեր նպատակը:

ԱՂԵՂՆԱՒՈՐ (24 *Նոյեմբերէն 21 Դեկտեմբեր*)

Մօտիկ անձ մը իր սիրտը պիտի բանայ ձեզի եւ պիտի ըսէ իր գաղտնիքները, որոնց քնաւ չէիք կասկածեր: Օգտակար խորհուրդներ պիտի տաք անոր:

ԱՅԾԵԼՔԻՒՐ (22 *Դեկտեմբերէն 20 Յունուար*)

Աշխատանքի մարզին մէջ պիտի կարենաք արտայայտել ձեր կարողութիւնները եւ պիտի նկատուիք ազդեցիկ: Պիտի կարենաք «բռնել» թռչող առիթները եւ պիտի դիմէք դէպի յաջողութիւն:

ԾՈՎԱՆՈՑՔ (21 *Յունուարէն 19 Փետրուար*)

Աշխատանքի մարզին մէջ եղէք քիչ մը դիւանագէտ. «ճանճը քացախով չեն որսար» կ'ըսէ առածը: Հետեւեցէք «աւուշ լեզուն օձը ծակէն կը հանէ» իմաստութեան: Գիտցէք, որ «լռութիւնը ոսկի է»:

ՁՈՒԿ (20 *Փետրուարէն 20 Մարտ*)

Եթէ նոր աշխատանք մը կը փնտռէք կամ տեղ մը դիմումի ըրած էք, պիտի կարենաք գործարար եւ դիմող գիրար հասկնալ եւ ընդունուիլ: Մնացէք խոնարհ եւ ժպտուն:

EDOX
SWISS MADE
ՀԱՅԿԱԶ ԵԱՐՏՄԵԱՆ
Հեռ. 01-260889 եւ 01-265070

ԼՈՅՍ ՏԵՍԱԾ
ՄԱՐԶԻԿ
ՄԱՐԶԱԿԱՆ ԱՄՍԱԹԵՐԹ
Ի. ՏԱՐԻ, 2001
ԹԻՒ 1 (223)
ՆՈՐ ԲԱԺԻՆ՝ ԲԺԻՇԿԻՆ ԷՋԸ
ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԹԻՒՆ՝ Հ.Մ.Ը.Մ.Ի ԿԵԴՐՈՆԱԿԱՆ ՎԱՐՉՈՒԹԵԱՆ

«Մարզիկ»ի այս թիւով տեսնել՝

●Խմբագրական- *Օրինակելի ըլլալու մարտահրաւէրը*
●Ամրապնդենք բարոյական արժէքները (Ա.)- *Յարութ Չէքիճեան*
●Մեր Տեսակցութիւնները / Եղբ. Յ. Գեղարդի հետ
●Էջեր Պատմութենէն / Հ.Մ.Ը.Մ.Ի առաքելութիւնը դէպի Հայաստան
●Մարվական Առողջապահութիւն / Մկանային հարցեր - *տոքթ. Թովմաս Յակոբեան*
●Հայկական մարմնամարզի «առասպել»ը՝ Հրանդ Շահինեան - *Խաչիկ Մուրատեան*
●Արդի ֆութպոլիստներու արժեւորումի հարցը - *Գ. Թորոյեան*
●2001ի միջապգային մարվական տարուան օրացոյցը

Թիւը կ'ընդգրկէ նաեւ հայրենի մարվաշխարհի, ինթըրնէթի, սկաուտական եւ մանկապատանեկան բաժիններ, ինչպէս նաեւ՝ Հ.Մ.Ը.Մ.ական կեանքի անդրադարձներ: 40 գունաւոր էջեր: Սակ՝ 3000 լ.ռ.:

Ներդիր՝ Հ.Մ.Ը.Մ.Ի Լիբանանի ֆութպոլի կրտսերներու ներկայացուցչական խումբերուն մեծադիր նկարը:

Ստանալու համար դիմել «Մարզիկ»ի ցրուիչ Յակոբ Գարակէօզեանին, Պուրճ Համուտի գրախանութներ եւ Supermarket Master Mall: Անթիլիասի մէջ «Մարզիկ» կը վաճառուի «Իտէալ», «Obelix» գրախանութներուն մօտ:

Կ'ՈՒԶՈՒԻ

● Երկրաչափական ընկերութիւն մը (Արեւմտեան Պէյրութ) կարիքը ունի փորձառու օգնական հաշուապահուհիի մը. լաւ անգլերէն, արաբերէն եւ լաւ համակարգիչ գիտնալը պայման է (տարիքը 24 - 32 տարեկան): Հեռ. 01-378801/5 03-816189, FAX.- 01-378800:

Պ. ՀԱՅՐԻԿԵԱՆ. ՊԵՏՈՒԹԻՒՆԸ...

Շարունակուած՝ 5րդ էջէն

Յաճախ արտապատիլ ցանկացողները երկընտրանքի առաջ են կանգնում՝ գնա՞լ, թէ՞ չգնալ: Այդօրինակ չատերին է Հայրիկեանը կոչ արել եւ համոզել մնալ: Մնանք՝ ասել է եւ վստահեցնում է, որ եթէ արտագաղթելու հարց լինի, ինքը կը լինի նախաձեռնիչը:

Աւելի առաջ դնալով, Հայրիկեանը մեղադրանքներ ուղղեց սփիւռքահայութեանը, որոնցից չատերն անկախ Հայաստանում ապրելու բաղձանքով էին լցուած, բայց կեանքը ցոյց տուեց, որ դրանք սնանկ են:

Սփիւռքահայերի այս վերաբերմունքի համար նա մեղադրեց պետութեանը: Քանզի վերջինս չարունակ յետաձգում է երկքաղաքացիութեան հարցը: Այդպիսով տարեկան 50 հազար Հայաստանի նախկին քաղաքացիներ դադարում են հայրենիքի հետ իրաւական կապ պահպանելուց:

«Պետութիւնը հո իշխանաւո՞րը չի: Պետութիւնը մենք ենք: Եթէ իշխանաւորը վատն է, ուրեմն վերջա՞ց Հայաստանը: Ուրեմն՝ Հայաստանը ոչ թէ ես եմ, այլ Ռ. Քոչարեանը կամ Լ. Տէր Պետրոսեա՛նը: Ամէն մարդ այսպէս պիտի մտածի, բայց սա հրամայել չես կարող: Պիտի ուղղակի խնդրես, կոչ անես, հոդերանօրէն ընկալելի դարձնես:

«Այսինքն՝ իշխանութիւններին քննադատելու հետ պէտք է իւրաքանչիւրս առանձին - առանձին մտածենք նրանց որոշակի քաղաքականութեան դրդելու մասին պատասխանատուն իր մակարդակով, չարքային քաղաքացին իր օրինակով: Յանկացած հայ մարդ պիտի դիտակցի, որ որոշակի դժուարութիւնների առաջ ընկրկելով Հայաստանը լքելը, մանաւանդ Հայաստանի հետ կապերը խզելը, նշանակում է ինչ-որ չափով իրականացնել «Հայաստանն առանց հայերի» քաղաքականութիւնը»:

«Հայոց Աշխարհ»

ՄԵՂԱԴՐԱԿԱՆ ՃԱՌԻ ...

Շարունակուած՝ 4րդ էջէն

ԴԱՏԱԽԱԶՈՒԹԻՒՆԸ 15 ՏԱՐՈՒԱՆ ԲԱՆՏԱՐԿՈՒԹԻՒՆ ԿԸ ՊԱՀԱՆՋԷ ՍԱՄՈՒԷԼ ԲԱԲԱՅԵԱՆԻ ՀԱՄԱՐ

Ջորեքշաբթի, 31 Յունուարին, 22 Մարտի մահափորձի դատավարութեան ընթացքին դատախազ Վահրամ Աւագեան 15 տարուան բանտարկութեան պատիժ պահանջեց ամբաստանեալներ Սամուէլ Բարայեանի, Սասուն Ազաջանեանի եւ Լեւոն Միրզոյեանի համար:

Դատախազը ներկայացուց ամբաստանեալներուն յանցանքը ապացուցող բոլոր փաստերը, որոնք յայտնաբերուած էին գործի նախաքննութեան եւ դատավարութեան ընթացքին, եւ մահափորձը նախապատրաստող էրիք Փարամագեանին՝ 14 տարուան, Դաւիթ Ղուլեանին՝ 10 տարուան, Գառնիկ Մատրեանին՝ 8 տարուան բանտարկութեան վճիռ պահանջեց:

Ան միաժամանակ պահանջեց, որ 6 ամբաստանեալները իրենց պատիժը կրեն խիստ հսկողութեան տակ:

Անձնական գոյքերու գրաւումով եւ նիւթական տուգանքով:

Մնացեալ ամբաստանեալներուն համար դատախազը առաջարկեց պայմանական պատիժներ. դատավճիռը օրինականացուելէ եւ անոնք ազատ պիտի արձակուին: Այսպէս, Արմէն Անտոնեանին, Արարատ Մուսայէլեանին եւ Գագիկ Ահարոնեանին համար 6ական տարի, Արմէն Մուսայէլեանին, Վաւերի եւ Հենրիկ Մատրեաններուն՝ 5ական տարի, Ալպէրթ Առուտամեանին 4, Խաչատուր Պետրոսեանին եւ Վարուժան Մելքումեանին իմանալ - չյայտնելուն համար՝ 3ական տարի, իսկ Վարդան Թաշճեանին՝ 2:

Վերոյիշեալ ամբաստանեալներուն համար դատախազը առաջարկեց նաեւ ջնջել անոնց գոյքերու բռնագրաւումը:

Դատախազին խօսքէն ետք դատարանը կողմերու պաշտպանական ելոյթներուն նախապատրաստութեան համար մինչեւ 13 Փետրուար պադար յայտարարեց:

HIGH CONSTRUCTION
LA BELLE RESIDENCE III
ԾԱԽՈՒ ՅԱՐԿԱԲԱԺԻՆՆԵՐ ԵՒ ԽԱՆՈՒԹՆԵՐ
ՆԱԲՔԱՇԻ ՄԷՋ

● *Նաբքաշի մէջ ծովահայեաց եւ արդիական բոլոր հանգստութեամբ օժտուած յարկաբաժիններ*
● *210, (duplex) 210, 280 քառ. մեթր տարածութեամբ*
● *Խանութներ այլազան չափերով*
Լաւ պայմաններ եւ վճարման դիւրութիւններ
Նաեւ Մըզհէրի մէջ, յարկաբաժիններ եւ խանութներ
Մանրամասնութեան համար դիմել
HIGH CONSTRUCTION ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆ
ԳԷՈՐԳ ԵՒ ԺԱՆ ԷՏՈՅԵԱՆՆԵՐ
LA BELLE RESIDENCE. MEZHER. ANTELIAS
Հեռ. 03-714030. 03-813040, 04-520905. 04-412904

ՄԱՐԶԱԿԱՆ-ԱՇԽԱՐՀ

ՊԱՍՔԵԹՊՈԼ. ԼԻԲԱՆԱՆԻ ԱՂՋԿԱՆՑ ԱԽՈՅԵԱՆՈՒԹԻՒՆ

ԱՆԴՐԱՆԻԿ – Հ. Մ. Ը. Մ.՝ 83–62

Լիբանանի աղջկանց պասքեթպոլի ախոյեանութեան 8րդ հանգրուանի մրցումներուն, Հ. Մ. Ը. Մ.ի ներկայացուցչական կազմը երեկ 83–62 արդիւնքով պարտութիւն մը կրեց Անդրանիկէն՝ այս վերջինին դաշտին վրայ. կիսախաղ՝ 45–31, ի նպաստ Անդրանիկի:

Հ. Մ. Ը. Մ.ի մարզիկներէն՝ Էլենա Նովաք նշանակեց 21 կէտ, իսկ 15ական կէտ նշանակեցին Սէնտի Սիմոնեան (խմբապետ) եւ Ալին Լոշխաճեան:

9րդ հանգրուանին Հ. Մ. Ը. Մ. կը ճակատի Էօ. Էն. Պ.ի դէմ, այս վերջինին դաշտին վրայ. մրցումը տեղի կ'ունենայ Հինգշաբթի, 8 Փետրուարին, ժամը՝ 19:00ին:

ՊՈՒՆՏԸՍԼԻԿԱ

ՊԱՅԷՐՆ ՄԻՒՆԻԽ ԳՐԱՒԵՑ ՊԱՐԱԳԼՈՒԽԻ ԴԻՐՔԸ

Գերմանիոյ ֆութպոլի ախոյեանութեան *(Պունտըսլիկա)* 20րդ հանգրուանի մրցումներուն, Պայէրն Միւնիխ Շալքէէն խլեց պարագլուխի դիրքը, 3–1 արդիւնքով յաղթական վերադառնալէ ետք Վոլֆսպուրկի (9րդ) դաշտէն, մինչ Շալքէ 4–1 արդիւնքով պարտուած հեռացաւ Քոթպուսի դաշտէն (12րդ):

Վոլֆսպուրկի դէմ տեղի ունեցած մրցումին, Պայէրն Միւնիխի կոլերը նշանակեցին Ճիովանի Էլպէր (13րդ եւ 59րդ) եւ Մեհմէթ Շոլ (45րդ), իսկ Վոլֆսպուրկի կոլը՝ Անտրէյ Եուսքովիաք (27րդ):

Իր արձանագրած այս յաղթանակէն ետք Պայէրն երկու կէտի առաւելութիւն ունեցաւ Շալքէի վրայ, որ Քոթպուսի դէմ ճակատումը աւարտեց տասը մարզիկով, Եորկ Պոհիմէի կարմիր *քարտ* ստանալէն ետք (62րդ), որմէ ետք Քոթպուս նշանակեց իր վերջին երկու կոլերը:

Շալքէի նման 37 կէտ ունեցաւ (սակայն աւելի տկար *կոլէվրերէյճ* մը) Պայէր Լեւերքուզընը, որ 2–1 արդիւնքով յաղթական վերադարձաւ Ունթըրհախինկի դաշտէն (16րդ): Ուլֆ Քիրշթըն (26րդ) եւ Օլիվըր Նէօվիլ (53րդ) նշանակեցին Լեւերքուզընի կոլերը. Ունթըրհախինկ իր կոլը նշանակեց 32րդ վայրկեանին:

Համպուրկ նահանջեց 14րդ դիրք, 3–1 արդիւնքով պարտուած հեռանալէ ետք Վերտըր Պրեմընի դաշտէն (10րդ): Քլաուտիօ Փիսարօ (45րդ եւ 89րդ) եւ Այլթոն (71րդ) նշանակեցին Պրեմընի կոլերը, իսկ Մարէք Հայնց՝ Համպուրկի կոլը (56րդ):

Թոմաս Հէսլըրի կողմէ նշանակուած կոլը (53րդ փենալթիով) բաւարար եղաւ, որ անոր կակիը 1860 Միւնիխ 1–0 արդիւնքով պարտութեան մատնէ իր հիւրը՝ Պորուսիա Տորթմունտը:

Ստորեւ՝ 20րդ հանգրուանի մրցումներուն արդիւնքները.

Ունթըրհախինկ – Պայէր Լեւերքուզըն	1–2
Հանսա Ռոսթոք – Այնթրախթ Ֆրանքֆորթ	0–2
Վոլֆսպուրկ – Պայէրն Միւնիխ	1–3
Քէօլն – Ֆրայպուրկ	0–1
Քոթպուս – Շալքէ	4–1
Պոխում – Հերթա Պերլին	1–3
Վերտըր Պրեմըն – Համպուրկ	3–1
1860 Միւնիխ – Պորուսիա Տորթմունտ	1–0
Շթութկարթ – Քայզըրսլաուտըրն	6–1

ԴԱՍԱԻՈՐՈՒՄ	ԿԷՏ
1.– Պայէրն Միւնիխ	39
2.– Շալքէ	37
3.– Պայէր Լեւերքուզըն	37
4.– Պորուսիա Տորթմունտ	36
5.– Հերթա Պերլին	34
.....	
16.– Ունթըրհախինկ	21
17.– Հանսա Ռոսթոք	21
18.– Պոխում	18

ԼԻԲԱՆԱՆԻ ՖՈՒԹՊՈԼԻ ԱԽՈՅԵԱՆՈՒԹԻՒՆ

ԹԱՏԱՄՈՆ ՍՈՒՐ ԲԱՐՁՐԱՑԱԻ ԱՌԱՋԻՆ ԴԻՐՔ

Լիբանանի ֆութպոլի ախոյեանութեան 12րդ հանգրուանը յատկանշուեցաւ գլխաւոր երկու իրադարձութիւններով. մէկ կողմէ՝ սաստիկ անձրեւ եւ լճակներու վերածուած դաշտեր, միւս կողմէ՝ ընդհանուր դասաւորման մէջ Թատամոն Սուրի ոստումը դէպի պարագլուխի դիրք:

Այլ գետնի վրայ, շաբթուան գագաթի ճակատումը Նըժմէի եւ Անսարի միջեւ աւարտեցաւ 2-2 հաւասարութեամբ, 25 հպար համակիրներու ներկայութեան: Թատամոն Սուր 3-0 արդիւնքով յաղթեց Ահլի Սայտայի, մինչ Ախա Ահլի Ալէյ արձանագրեց անակնկալ հաւասարութիւն մը Ռասինկի հետ (2-2) եւ պարագլուխի դիրքէն նահանջեց երկրորդ դիրք, *կոլէվըրէյճի* տարբերութեամբ ետ մնալով Թատամոն Սուրէն:

Պուրճ Համուտի Քաղաքապետարանի դաշտին վրայ, Հ.Մ.Ը.Մ. 3-1 արդիւնքով պարտութիւն մը կրեց Սաֆայէնի եւ մնաց 9րդ դիրքին վրայ, որովհետեւ անոր ետին գտնուող խումբերը՝ Հ.Մ.Մ., Ռասինկ եւ Ահլի Սայտա իրենց կարգին չկրցան յաղթել իրենց մրցակիցներուն: Հ.Մ.Ը.Մ. 12 մրցումէ ունի երկու յաղթանակ, երկու հաւասարութիւն եւ 8 պարտութիւն:

Ստորեւ՝ 12րդ հանգրուանի արդիւնքները.

Նըժմէ - Անսար	2-2
Ռասինկ - Ախա Ահլի Ալէյ	2-2
Սաժէս - Հ.Մ.Մ.	3-2
Թատամոն Սուր - Ահլի Սայտա	3-0
Շապաք Սահէլ - Սալամ	0-1
Հ.Մ.Ը.Մ. - Սաֆա	1-3

ԴԱՍԱԻՈՐՈՒՄ	ԿԷՏ
1. Թատամոն Սուր	28 (30-12)
2. Ախա Ահլի Ալէյ	28 (29-11)
3. Նըժմէ	26 (27-12)
4. Սաժէս	23 (26-17)
5. Սալամ	20 (23-20)
6. Սաֆա	18 (17-16)
7. Անսար	17 (19-20)
8. Շապաք Սահէլ	11 (15-22)
9. Հ.Մ.Ը.Մ.	8 (16-24)
10. Հ.Մ.Մ.	7 (19-29)
11. Ռասինկ	7 (12-30)
12. Ահլի Սայտա	6 (9-29)

ՕՍԿԱՆԵԱՆ ԻՐԱՆՑԻ...

Շարունակուած Ա. Էջէն

Իրանի կառավարութեան եւ ժողովուրդին, Իրանի իսլամական յեղափոխութեան տարեդարձին առիթով:

ՔԱՌՈՒՊԻԻ ՀԵՏ

Խորհրդարանի նախագահ Մ. Քառուպիի հետ հանդիպումին նախարար Օսկանեան գնահատեց Իրանի չրջանային հաւասարակշռուած քաղաքականութիւնը, որ կը նպաստէ Կովկասի կայունութեան պահպանման:

Մ. Քառուպի ըսաւ, որ բոլոր երկիրներու, մասնաւորաբար դրացիներու հետ փոխադարձ յարգանքի եւ ազգային չահերու պաշտպանման հիմամբ յարաբերութիւններու ամրապնդումը եւ զարգացումը Իրանի արտաքին քաղաքականութեան առանցքն է եւ խորհրդարանը միշտ գօրավիգ կը կանգնի այդ ուղղութեան: Ան կարեւոր նկատեց խորհրդարաններու դերակատարութիւնը՝ կառավարութիւններու միջեւ գործակցութեան ամրապնդման իմաստով:

Նախարար Օսկանեան նշեց, որ հայ–իրանական միջկառավարական յանձնախումբի վերջին նիստը օրինակ մըն է երկու երկիրներու միջեւ տնտեսական, քաղաքական, մշակութային եւ խորհրդարանական յարաբերութիւնները:

ՆԱԽԱՐԱՐ ԽԱՐԱԶԻԻ ՀԵՏ

Նախարարներ Խարազի եւ Օսկանեան քննարկեցին երկկողմանի յարաբերութիւններու ընդլայնման կարելիութիւններուն, չրջանային եւ միջազգային չրջանակներու մէջ գործակցութեան, ինչպէս նաեւ Լեռնային Ղարաբաղի տագնապին առընչուող հարցեր:

Անոնք իրենց երկիրներու վճռակամութիւնը յայտնեցին գանգատ մարգերու մէջ գործակցութեան ընդլայնման համար:

Գնահատելով երկու երկիրներու միջեւ գործակցութեան մակարդակը, նախարար Խարազի ըսաւ. «Մենք չատ կարեւոր կը նկատենք Հայաստանի հետ յարաբերութիւնները»: Ան ողջունեց երկու երկիրներու միջեւ տնտեսական կապերու ընդլայնումը, որոնց կարգին Իրան – Հայաստան կազատարի կառուցման համաձայնագիրին իրագործման ուղղութեամբ քայլերը:

Նախարար Խարազի ըսաւ, որ Իրան զօրավիգ կը կանգնի Լեռնային Ղարաբաղի տագնապի լուծման համար Հայաստանի եւ Ազրպէյճանի նախագահներուն միջեւ ուղղակի երկխօսութեան:

Իր կարգին, նախարար Օսկանեան ըսաւ, որ իր երկիրը մեծ կարեւորութիւն կու տայ Իրանի հետ կապերուն եւ կ'ուզէ բոլոր մարգերու մէջ ընդլայնել երկկողմանի յարաբերութիւնները: Ան յոյս յայտնեց, որ կազատարին ծրագիրը կարելի եղածին չափ չուտ կ'իրագործուի: կարեւոր նկատելով Իրան – Հայաստան – Ցունաստան եռակողմանի գործակցութիւնը՝ նախարար Օսկանեան յոյս յայտնեց, որ այդ գործընթացին զարկ կը տրուի երեք երկիրներու արտաքին գործոց նախարարներու յառաջիկայ ժողովին, որ տեղի պիտի ունենայ Աթէնքի մէջ: Նշելով, որ 2001ը քաղաքակրթութիւններու երկխօսութեան տարի եւ Հայաստանի մէջ քրիստոնէութիւնը պետական կրօն հռչակման տարի յայտարարուած է, նախարար Օսկանեան Երեւանի մէջ միացեալ սեմինարի մը կազմակերպման կոչ ուղղեց:

ՌՈՀԱՆԻԻ ՀԵՏ

Իրանի Ազգային Ապահովութեան Գերագոյն Խորհուրդի քարտուղար Հ. Ռոհանիի հետ հանդիպումի ընթացքին նախարար Օսկանեան նշեց, որ Իրանի եւ Հայաստանի միջեւ կապերու զարգացումը կրնայ ազդել չրջանային դործընթացներուն, ինչպէս նաեւ նպաստել չրջանային ապահովութեան: Ան ըսաւ, որ Հայաստան ՕԹԱՆի անդամակցելու մտադրութիւն չունի եւ չրջանային ապահովական հարցերու ուղղութեամբ կը խորհրդակցի Իրանի հետ: Նախարար Օսկանեան ըսաւ, որ Իրանի եւ Միացեալ Նահանգներու միջեւ յարաբերութիւններու վերականգնումը կրնայ ազդել չրջանի պետութիւններու ճակատագրին վրայ եւ կրնայ նպաստել չրջանային խաղաղութեան եւ կայունութեան:

Հ. Ռոհանի ըսաւ, որ երկու երկիրները ուժանիւթի փոխադրման մարգի մէջ գործակցութիւնը կրնան նկատի ունենալ իբրեւ հիմք՝ տնտեսական երկարատեւ կապերու: Ան ըսաւ, որ չրջանին մէջ օտար ուժերու ներկայութիւնը կրնայ տկարացնել չրջանին պետութիւնները եւ կոչ ուղղեց չրջանի բոլոր երկիրներուն, որպէսզի գործակցին չրջանային ապահովութեան եւ կայունութեան նպաստելու ուղղութեամբ: Ան ըսաւ, որ Քլինթընի վարչակազմը բազմաթիւ սխալներ գործեց Իրանի նկատմամբ վարած իր քաղաքականութեան մէջ եւ չեշտեց, որ Ուաշինկթընի նոր վարչակազմը պէտք չէ չարունակէ այդ սխալ ընթացքը:

Հանդիպումի աւարտին նախարար Օսկանեան Հ. Ռոհանին հրաւիրեց Հայաստան այցելելու:

ՔԱԼՉԻՕ

Ա. ԷՍ. ՌՈՄԱ ՅԱՂԹԱԿԱՆ ՎԵՐԱԴԱՐՁԱԻ ՓԱՐՄԱՅԷՆ

Իտալիոյ ֆութպոլի ախոյեանութեան (Քալչիօ) 17րդ հանգրուանին, պարագլուխի դիրքը գրաւող Ա. Էս. Ռոմա Փարմայի դաշտին վրայ 2–1 արդիւնքով ոսկի յաղթանակ մը արձանագրեց եւ տուն վերադարձաւ 6 կէտի առաւելութիւն մը ձեռք ձգելով երկրորդին՝ Եուվենթուսի վրայ, որ տեղի տուաւ Աթալանթայի դէմ, 2–1 արդիւնքով:

Փարմա – Ա. Էս. Ռոմա ճակատումին ներկայ էր 28 հպար համակիր, մինչ Աթալանթա – Եուվենթուս մրցումին՝ 25 հպար: Փարմայի կոլը նշանակեց Մարքօ Տի Վայօ, իսկ մայրաքաղաքի կակմին կոլերը՝ արժանթինցի Կապրիել Պաթիսթութա:

Աթալանթայի կոլերը նշանակեցին Սթեֆանօ Լորենցի եւ Նիքոլա Վենթոլա, իսկ Եուվէի կոլը՝ Մասիմօ Փականին, ինքն իր բերդէն ներս:

3րդ դիրքը գրաւող Լացիօ Ռոմա իր դաշտին վրայ եւ 55 հպար համակիրներուն առջեւ 3–2 արդիւնքով յաղթեց իր հիւրին՝ Լեչէի: Լացիոյի կոլերը նշանակեցին արժանթինցիներ Հերնան Քրեսփօ (2 կոլ) եւ Խուան Վերոն: Լեչէի կոլերը նշանակեցին Ալեսանտրօ Քոնթիչիօ եւ Քրիսթիանօ Լուքարելլի:

Ա. Սէ. Միլան իր դաշտին՝ *«Սան Սիրօ»*ի մէջ 1–0 արդիւնքով պարտութեան մատնեց Ռեճինան, շնորհիւ Լէոնարտոյի նշանակած կոլին, մինչ Միլանոյի երկրորդ կակմը՝ Ինթեր Միլան 3–0 յաղթական վերադարձաւ Պոլոնիայէն, շնորհիւ Քրիսթիան Վիերիի, Լուիճի Տի Պիաճիոյի եւ Վլատիմիր Եուկովիչի նշանակած կոլերուն:

Ստորեւ՝ 17րդ հանգրուանի մրցումներուն արդիւնքները.

Պարի – Պրեշիա	*1–3*
Պոլոնիա – Ինթեր Միլան	*0–3*
Լացիօ – Լեչէ	*3–2*
Ա. Սէ. Միլան – Ռեճինա	*1–0*
Փարմա – Ա. Էս. Ռոմա	*1–2*
Վիչենցա – Ուտինեզէ	*1–2*
Փերուճիա – Վերոնա	*1–0*
Աթալանթա – Եուվենթուս	*2–1*
Նափոլի – Ֆիորենթինա	*1–0*
ԴԱՍԱԻՈՐՈՒՄ	*ԿԷՏ*
1.– Ա. Էս. Ռոմա	*39*
2.– Եուվենթուս	*33*
3.– Լացիօ	*33*
4.– Աթալանթա	*29*
5.– Ա. Սէ. Միլան	*27*

ԻՍՐԱՅԷԼԱՑԻՔ ՎԱՂԸ...

Շարունակուած Ա. Էջէն

Մինչ Պարաք եւ Շարոն կը պատրաստուէին վաղուան ընտրութիւններուն, Կապայի եւ Այսըրյորդանանի մէջ բախումները շարունակուեցան: Հեպրոնի մէջ, իսրայէլեան ուժեր գնդացիրներու փամփուշտներու թիրախ դարձուցին բնակարան մը, ուրկէ ենթադրաբար պաղեստինցի վինեալներ կրակ բացած էին հրէական բնակեցման վայրի մը վրայ: Զոհերու եւ վիրաւորներու մասին ոչինչ հաղորդուեցաւ:

Միւս կողմէ, իսրայէլեան բանակը հաղորդեց, որ վինուորներ կրակ բացած են պաղեստինցիներու վրայ, որոնք Կապայի հարաւէն կը փորձէին Իսրայէլ թափանցել: Զինուորները վիրաւորած են երկու պաղեստինցիներ: Կապայի մէկ այլ շրջանին մէջ վիրաւորուեցաւ ուրիշ պաղեստինցի մը, երբ խումբ մը վինեալներ կը փորձէին ական մը պետեղել, աւելցուց բանակը: Պաղեստինեան աղբիւրներ իրենց կարգին հաղորդեցին, որ իսրայէլացի վինուորներ վիրաւորած են 14ամեայ պատանի մը Քֆար Տարոմ բնակեցման վայրին մօտ:

ՖԱԹԷ ԹԱՓ ՊԻՏԻ ՏԱՅ ՊԱՅՔԱՐԻՒ

Պաղեստինեան իշխանութեան նախագահ Եասէր Արաֆաթի ղեկավարած Ֆաթի շարժումը յայտարարեց, որ Իսրայէլի վարչապետի ընտրութիւններէն ետք թափ պիտի տայ *ինթիֆատային*'ով ալ ըլլայ նոր վարչապետը:

Ֆաթիի բարձրաստիճան պաշտօնատարներէն՝ Մարուան Պարղութի ըսաւ, որ պայքարը պիտի շարունակէ իսրայէլեան գրաւման դէմ:

Պաղեստինցիներուն մեծ մասը մեծ տարբերութիւն չի տեսներ Պարաքի եւ Շարոնի միջեւ: Անոնք դժգոհ են Պարաքէն, որովհետեւ գործադրութեան չդրաւ պաղեստինցիներուն հետ նախապէս ստորագրուած խաղաղութեան համաձայնագիրները: «Պարաքէն որքա՞ն գէշ կրնայ ըլլալ Շարոնը» հարց տուաւ Պարղութի: Ան աւելցուց, որ հաւանաբար Շարոն շատ բան չունի աւելցնելիք Պարաքի հրահանգած սպանութիւններուն, ահաբեկումներուն եւ հալածանքին վրայ:

Պարղութի դիտել տուաւ նաեւ, որ եթէ վաղուան ընտրութիւններուն Շարոն յաղթանակ ապահովէ, ան շուտով պիտի նկատէ, թէ Իսրայէլի ապահովութիւնը չի կրնար երաշխաւորել, եթէ պաղեստինեան շրջաններուն գրաւումին վերջ չտրուի:

●ԻՍՐԱՅԷԼԻ նախկին վարչապետ Շիմոն Փերէս երեկ ըսաւ, թէ կը յուսայ, որ տակաւին պիտի շարունակէ դերակատար ըլլալ խաղաղութիւն հաստատելու համար Իսրայէլի ու պաղեստինցիներուն միջեւ: Սակայն Փերէս շեշտեց, որ Իսրայէլի վարչապետի աթոռին աչք չունի: Փերէս ըսաւ նաեւ, որ հանգստացած ու շունչ մը քաշած է, երբ Պարաք յետս չկոչեց թեկնածութիւնը՝ առիթը իրեն տալու համար:

(ՌՈՅԹԵՐՍ)

ԱՆԳԼԻԱՅԻ ՖՈՒԹՊՈԼԻ ԱԽՈՅԵԱՆՈՒԹԻՒՆ

ԼԻՎԸՐՓՈՒԼ ԲԱՐՁՐԱՑԱԻ 3ՐԴ ԴԻՐՔ

Անգլիոյ ֆութպոլի ախոյեանութեան 26րդ հանգրուանի մրցումներուն, պարագլուխի դիրքը գրաւող Մանչեսթըր Եունայթըտ իր դաշտին՝ *«Օլտ Թրէֆորտ»*ի մէջ 1-0 արդիւնքով պարտութեան մատնելէ ետք իր հիւրը՝ Էվըրթընը (15րդ), աւելիով ամրապնդեց իր դիրքը: Աւելի քան 67 հազար համակիրներու ներկայութեան Սթիւ Ուաթսըն նշանակեց մրցումին «որբ» կոլը (52րդ՝ սխալմամբ իր բերդէն ներս):

Իր արձանագրած այս յաղթանակէն ետք, Եունայթըտ իր ունեցած 15 կէտի առաւելութիւնը պահեց իր անմիջական մրցակիցին՝ Արսենալի վրայ, որովհետեւ այս վերջինը եւս յաղթանակ մը արձանագրեց 1-0 արդիւնքով, նախավերջին դիրքը գրաւող Քովենթրիի դէմ: Տենիս Պերկքամփ նշանակեց հիւր կակմին կոլը (78րդ):

Լիվըրփուլ բարձրացաւ 3րդ դիրք, 3-0 արդիւնքով պարտութեան մատնելէ ետք իր հիւրը՝ Ուէսթ Համը, *«Էնֆիլտ»*ի մէջ տեղի ունեցած մրցումին, որուն ներկայ էր 44 հպար համակիր: Լիվըրփուլի կոլերը նշանակեցին Վլատիմիր Սմիչէր (20րդ) եւ Ռոպի Ֆաուլըր (45րդ եւ 57րդ):

Սանտըրլէնտ նահանջեց 4րդ դիրք, 1-0 արդիւնքով պարտութիւն մը կրելէ ետք Տերպի Քաունթիէն: Քրէյկ Պըրլի նշանակեց Քաունթիի կոլը (42րդ):

Նիւքէսըլ - Սաութհէմբթըն մրցումը ճիւնին պատճառով յետաձգուեցաւ:

Ստորեւ՝ 26րդ հանգըրուանի մրցումներուն արդիւնքները.

Պրէտֆորտ Սիթի - Ասթըն Վիլա 0-3
Քովենթրի - Արսենալ 0-1
Տերպի Քաունթի - Սանտըրլէնտ 1-0
Իփսուիչ - Լիծ 1-2
Լայսթըր Սիթի - Չելսի 2-1
Լիվըրփուլ - Ուէսթ Համ 3-0
Մանչեսթըր Եունայթըտ - Էվըրթըն 1-0
Միտըլսպրօ - Մանչեսթըր Սիթի 1-1
Թոթենհամ - Չարլթըն 0-0
Նիւքէսըլ - Սաութհէմբթըն (յետաձգուած)

ԴԱՍԱԻՈՐՈՒՄ	ԿԷՏ
1. Մանչեսթըր Եունայթըտ	62
2. Արսենալ	47
3. Լիվըրփուլ	44
4. Սանտըրլէնտ	43
5. Իփսուիչ	40
.....	
18. Մանչեսթըր Սիթի	23
19. Քովենթրի	21
20. Պրէտֆորտ Սիթի	16

ՅԱՒԻՏԵՆԱՊԷՍ ԱՆԲԱՂՁԱԼԻ՞

Շարունակուած՝ 7րդ էջէն

Դժուար է փնտռել այս վիճակին պատասխանատուն: Դժուար է նաեւ ստուգել գնչուներուն թիւը: Պուլկարիոյ մէջ վերջին մարդահամարը տեղի ունեցած է 1992ին: Այնուհետեւ բազմաթիւ պուլկարացիներ, աւելի քան կէս միլիոն հոգի, մեծ մասամբ՝ ուսեալ եւ վարգացած մարդիկ գաղթած են երկրէն: Կարգ մը ուսումնասիրութիւններու համաձայն, գնչուներու բնակչութեան աճին համեմատութիւնը երկրին բնակչութեան միջին համեմատութեան եռապատիկն է:

Շուրջ 350 հազար պուլկարացիներ իրենց գնչուական ծագումը հաստատած են 8 տարի առաջ, երբ Պուլկարիոյ բնակչութեան ընդհանուր թիւը կը հասներ 8.5 միլիոնի: Կ'ենթադրուի, որ նոյնիսկ այդ ժամանակ գնչուներուն թիւը շատ աւելի բարձր էր, սակայն անորոշ կը մնար, որովհետեւ շատեր չէին ուզեր բացայայտել իրենց ինքնութիւնը: Ներկայիս վանապան գնահատումներու համաձայն, Պուլկարիոյ տարածքին գնչուներու թիւը կը տարուբերի 600 հազարէն մէկ միլիոնի միջեւ:

ՄԵԾԱՄԱՍՆՈՒԹԻՒՆ 2050ԻՆ

Վերջերս Գնչու Հիմնարկներու եւ Կազմակերպութիւններու Ազգային ընկերակցութեան համագումարին մասնակցած ղեկավարներ նախատեսած են, որ մինչեւ 2050 թուականը ազգային փոքրամասնութիւնները մեծամասնութիւն պիտի կազմեն Պուլկարիոյ մէջ:

Յայտնապէս գնչուներու փոքրամասնութիւնը Պուլկարիոյ համար լուրջ հարց է: Երկրին միջազգային պատկերը տեւաբար խաթարուած պիտի մնայ գնչուներու ահաւոր աղքատութեան, անոնց դէմ ի գործ դրուած ցեղային խտրականութեան, անհաւասար կարելիութիւններու ընձեռման եւ անհանդուրժողութեան երեւոյթով: Ի տարբերութիւն Պուլկարիոյ մէջ ընկերային այլ հարցերու, գնչուներու իրավիճակին փոփոխութիւնը կախեալ չէ կառավարութենէն: Պուլկարիոյ ընկերութիւնը իր ազգային տարբեր հաւաքականութիւններով պէտք է փոխակերպուի, որպէսզի վիհերը կամրջուին գնչուներու եւ այլոց միջեւ:

Յստակ է, որ երկրին բնակչութեան շուրջ 10 առ հարիւրը կազմող հաւաքականութիւն մը կայ, որ կ'ապրի աղքատութեան մէջ եւ մեկուսացուած է: Քաղաքագէտներ կը գիտակցին, թէ կացութիւնը պէտք է դարմանուի կարելի արագութեամբ: Սակայն նախ որո՞նք պէտք է փոխուին. պուլկարացինե՞րը, թէ գնչուները: Իսկ նման փոփոխութիւն մը ի՞նչպէս կարելի է քաջալերել, երբ յաճախ կը նշուի, թէ գնչուները ունին իրենց յատուկ մշակոյթը, որ պէտք է պահպանել, մինչդեռ պուլկարացիք այնքան ալ հետաքրքրուած չեն գնչուներու բարօրութեամբ եւ յաճախ կանոնք կը համարեն երկրորդ կարգի քաղաքացիներ:

Բազմաթիւ գնչու տղամարդիկ ամրան եղանակին իբրեւ բանուոր կ'աշխատին շինարարական կեդրոններու մէջ: Սակայն բազմաթիւ ուսանողներ եւ գործազուրկ մարդիկ եւս նոյն միջոցին կը դիմեն իրենց ապրուստը ապահովելու համար: Մինչ պուլկարացի այլ ուսանողներ կը յաջողին դրամ խնայել եւ Սեւ ծովու ափերուն անցընել իրենց արձակուրդը, գնչուները կը ստիպուին մուրալ եկեղեցիներու, թանգարաններու, ճաշարաններու, վաճառատուներու եւ վարչական կեդրոններու առջեւ, իսկ քաղաքավար ձեւով անոնց դրամ տալէ խուսափիլը յաճախ ժխտական արդիւնք կու տայ:

Ահաւասիկ ա՛յս է գլխաւոր հարցը. պուլկարացիները ստիպուած են ընդունիլ, թէ մուրալը գնչուներուն մշակոյթին անբաժան մէկ մասն է: Արդեօք պէտք է հանդուրժե՞լ զայն: Եթէ գնչուներուն 90 առ հարիւրը գործազուրկ է, պարզապէս որովհետեւ աւելի դրամ կը շահի մուրալով եւ մանր ոճիրներ գործելով, ապա տուրք վճարող եւ աշխատող քաղաքացին ի՞նչպէս կրնայ օգնել անոր:

«Կ'ԱՏԵՄ ՉԻՐԵՆՔ»

«Կ'ատեմ վիրենք», կ'ըսէ պուլկարացի մը. «Կ'ատեմ գնչուները, որովհետեւ ծոյլ են, աղմկարար, անգրաճանաչ, աղտոտ եւ հարբեցող, որովհետեւ գող են եւ ոճրագործ»:

Վերջերս Պուլկարիոյ ոչ գնչու հաւաքականութիւններուն վրայ կատարուած ուսումնասիրութիւն մը ցոյց կու տայ, թէ անոնց նուազ քան 1 առ հարիւրը կ'երազէ ամուսնանալ գնչուի մը հետ եւ նուազ քան 10 առ հարիւրը պիտի ուզէր գնչու դրացի մը ունենալ:

Պուլկարիոյ քաղաքացիները կրնան ատել գնչուները: Սակայն Պուլկարիոյ նախագահ Փիթար Սթոյանով վերջերս յայտարարած է. «Դէպի Եւրոպական Միութիւն տանող ճամբան կ'անցնի գնչուներու հարցերուն լուծման ընդմէջէն»: Իրօք, գնչուներու նկատմամբ ատելութիւնը աւելի «գեղագիտական» եւ բարոյական խորք ունի, իսկ անոնք, որոնք պուլկարացի չեն, այս ատելութեան մէջ կը տեսնեն ցեղային մոլուցք, խտրականութիւն եւ անհանդուրժողութիւն:

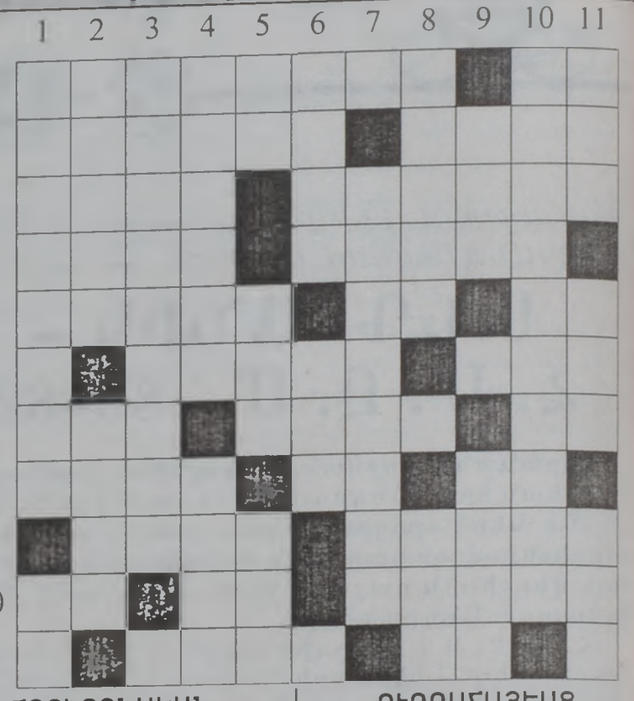
Իսկ եթէ գնչուներու դէմ ժխտական կեցուածքին պատճառը նախապաշարուածութիւնն է, ապա հարցին լուծումը դարձեալ դիւրին չէ: Պուլկարացիները գնչուներու վերաբերող բազմաթիւ ասացուածքներ ունին. օրինակ. «կը ստես գնչուի մը պէս», «կը խռնչես գնչուի մը ձիուն պէս»: Նոյնիսկ ցորենի այն հատիկները, որոնք չեն պայթիր եւ կաթսային յատակը կը մնան, «գնչու» կը կոչուին: Պուլկարացիք նաեւ «գնչուի գործ» կ'որակեն այն, ինչ որ լաւ ձեւով չի կատարուիր:

Սակայն Պուլկարիոյ մէջ վարմանալի չի թուիր, որ գնչուները իրե՞նք եւս նմանօրինակ պատկերացումներ ունին այլ հաւաքականութիւններու նկատմամբ եւ «պուլկարացիի գործ» բացատրութիւնը ժխտական իմաստ ունի իրենց խօսակցութեան մէջ, թեեւ իրենք ալ չեն գիտեր անոր բուն իմաստը...

...Անոնք «քիչ դրամ կու տան», ինչպէս փորձած է բացատրել մուրացկան կին մը:

ԽԱՉԲԱՌ ԹԻՒ 4777

Պատրաստեց՝ Տ.Մ. ԱՂԱԶԱՐԵԱՆ

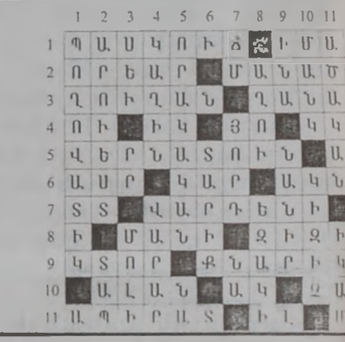
ՀՈՐԻԶՈՆԱԿԱՆ

1. Ներբող - Հինտու անծանօթի աստուածը:
2. Աննման - Հոլանդի:
3. Պուրճ Համուտի թագաւոր - Մովսէս Մարգարէի երէց եղբայրը:
4. Եփին դարձած օտար աղջիկ - Առաջին մարդասպանը:
5. Ատեան - 2000 տարի առաջ - Լծորդութիւն:
6. Անհետանալ - Ջրոտի:
7. Աստուած - Որկրամոլ - Նաեւ:
8. Կարչն - Հոլովակերտ մասնիկ - Կենդանական սեռ:
9. Արական օտար անուն - Լիպիոյ վերջին թագաւորը:
10. Անձնական դերանուն - Ո՞ւր - Պատկերէ:
11. Դրոշմէ՛ - Ինք:

ՈՒՂՂԱՀԱՅԵԱՑ

1. Հայոց կաթողիկոս՝ Պետրոս Ա. - Լծկան անասուն:
2. Ջրուռի - Աթենասի վահան:
3. Արու թռչուն:
4. Մուկերու թակարդ - Համանման:
5. Յուցական ածական - Մանգաղի կոթ - Մանելիք:
6. Լուսաւորիչի հայրը - Իրերայաջորդ տառեր:
7. Բովային, քրէական:
8. Կամչոտութիւն - Անվերջ անգօր:
9. Որսի կենդանի - Ջեփիւռ, մեղմ հով:
10. Ժամանակագիր:
11. Թուրքիոյ Քեմալիէ աւանի հայկական անուանումը - Ֆրանսական քաղաք - Յորխորա:

ԹԻՒ 4776 ԽԱՉԲԱՌԻՆ ԼՈՒԾՈՒՄԸ

ՏՐԴԱՏ ՄԵԾԻ ...

Շարունակուած՝ 6րդ էջէն

ւորապէս՝ Moltmann, «Theophano, die Gemahlin Ottos II»): *Իշտուանի թագադրումն էլ Քէօլնում տեղի ունեցաւ, քանզի այնտեղ էր ամփոփուած Թէոֆանոն, ու կայսրն այդ տարուան ծննդեան տօներն անցկացնում էր մօր չիլիմի մօտ: Բարդուղիմէոսի թեման պսակւում է այն փաստով, որ արդէն 20րդ դարում մի հունգարացի ճարտարապետ նկատեց Սուրբն ինքը թագակիր է թագի արձանապատկերում: Թովմաս առաքեալի մասին Աւետարանը համարեա ոչինչ չի ասում, բայց Օրիգինէսը* (253) *յայտնում է, որ նա նաեւ ասորիների եւ հայերի առաքեալն էր: Թող որ առաջին նահատակըՍտեփանոսն էր, որ Երուսաղէմում էր ապրում: Թող Սեբաստիանը մարտիրոսւի Հռոմում ծանր տանջանքներով, Սուրբը թագի հայ հեղինակը փոքրասիական սրբերից է առաջարկում օրինակ վերցնել», վստահեցնում է Ի. Սիկետին:*

Հետազօտողն ուշադրութիւն է դարձնում նաեւ Սուրբ թագի սրբապատկերների մարդաբանական առանձնայատկութիւններին: Եթէ Սթեֆան Լոխնէլի կամ Տիւրէրի կտաւներում սրբերն ու հրեշտակները խարտեաշ են, եւ միայն Սուրբը ընտանիքը հրէական ծագմանը համապատասխան թխահեր, ապա թագին պատկերուած երկու հրեշտակների սեւ, իրտ, ոլորուած մազերը Ի. Սիկետիին էլի-

զապէթ Պաւէրի գրքում կարդացած հայկական արտաքինի նկարագրութիւնն են յիշեցնում. «Կրէոլական մաշկի գոյն ունեցող այս տեսակի ամենաբնորոշ գծերն են՝ երկարաւուն դէմքը, կլոր գլուխը, խիտ մազերը եւ արծուաքիթը: Արմէնոիի արտաքին արտայայտութիւնը մտաւորականութեան եւ ազնուականութեան կնիքն է եղել, եւ այդպիսով մշակութակրի մեծ տպաւորութիւն է ներշնչել դիմացինին»:

Ոսկերչական արուեստը հայոց մէջ հին աւանդոյթներ ունի, եւ սեւահեր հրեշտակները պատահարար չէ, որ սեւահեր են: Ոսկերչական արուեստի մակարդակն Արեւելքում խիստ բարձր է եղել: Այնքան, որ էյնհարտը աւարական դանձերին ի տես խոստովանում է. «Գտագիտարար իսկ չունէինք այսպիսի բաներից»: Իսկ քոչուոր աւարները, բնականաբար, իրենք չէին հեղինակները դանձերի, այլ հեղինակն էին բազմաթիւ յաջող ասպատակութիւնների: Այդ թւում եւ՝ Հայաստան: Այդ թւում եւ հայերիս սրբազան պատերազմի Աւարայրի ճակատամարտի ընթացքում, որին, ըստ պատմիչների յիշատակութիւնների, պարսից կողմից մասնակցել են նաեւ աւարները: Յիշատակութիւն կայ ճակատամարտից յետոյ կոդոպտուած դանձերի մէջ մի թագի առկայութեան մասին («Ռեւայի Մեծ Բառարան», Պուտափէշթ, 1977, II հատոր, էջ 332):

Սուրբ թագի ծննդավայրը որոնելու ճանապարհին Իշտուան Սիկետին բացառիկ դեր է վերապահում «հայկական» առաքեալին Բարդուղիմէոսին, որի պատկերի վերեւում գրուած է «ԱՐԹՈԼՕ»: «Արթոլօ»ն նա համարում է անուան հայացուած մտերմական ձեւը այս առթիւ չեչտելով «ար» արմատի առանցքային նշանակութիւնը մի երկրում, որի անունն իսկ նոյն այդ տառով է սկսւում՝ «ԱՐմենիա», որի գլխաւոր աշխարհագրական խորհրդանիշի անւանման մէջ սոյն հնչիւնախումբը կրկնւում է երկու անգամ՝ «ԱՐ-ԱՐատ»:

«Ս. Թագի ամբողջ կտրէչ պսակը, փոքրիկ արձանապատկերներում հրեշտակների չղարշահանդերձն ու թեւերը, առաքեալների եւ Սուրբ ընտանիքի անդամներից երկուսի հագուստները գերագանցապէս մուգ կապոյտ երանգաւորման են,- շարունակում է իր տեսութիւնը նոր հիմնաւորումներով համալրել Իշտուան Սիկետին:- Եւ այս ամէնը պատահական չէ: Պատճառը որոնելիս բախւում ենք հայկական կղերական պաշտամունքային գոյնին, որը նոյնպէս մուգ կապոյտ է: Այս գոյնի անունը լատիներէն pigmentum armeniacum է, այսինքն՝ հայկական կապոյտը, որը ստացւում է lapis lazuli կիսաթանկարժէք քարից, եւ մենք այն ճանաչում ենք ուլթրամարին- կապոյտ անուամբ»:

Հունգար հետազօտողն, անկեղծօրէն խոստովանելով, որ իրեն գոյում է Թուլթանխամոնի դամբարանը յայտնաբերողի կամ Քոլոմպոսի վիճակում, կատարում է նաեւ Թագի մանրակրկիտ աստուածաբանական վերլուծութիւն: Եւ, ի վերջոյ, յանգում այն եզրակացութեան, որ հէնց Սուրբ Թագի մէջ են ամենադաստակն կերպով միահիւսուած Աստծոյ երկնային ու երկրային թագաւորութիւնները: Իսկ այդպիսի միահիւսմամբ աչքի են ընկնում հէնց հայկական եկեղեցիները, որոնց գմբէթներում Աստուած, երկնային հրեշտակները եւ սրբերն են իշխում: Եւ գմբէթը՝ երկնային թագաւորութիւնն ու գօրութիւնը, հոգածու պատրաստարում է Աստծոյ տան հիմնատարածքը, որտեղ կանգնած են հաւատացեալները՝ Աստծոյ երկրային թագաւորութիւնը: Այս մտածելակերպը ժամանակի ընթացքում հասաւ նաեւ Բիւզանդիա: «Աւելի ճիշդ,- գրում է Ի. Սիկետին,- հայերն այս պատկերացման հիման վրայ են կառուցել բիւզանդական եկեղեցիները, այդ թւում է եւ ամենասքանչելին՝ Այա Սոֆիան»:

Բազմաթիւ են վկայութիւնները, որ պետականօրէն քրիստոնէութիւն ընդունելուն Հայաստանը նախապատրաստուած էր հիմնաւորապէս: Եւսեբիոս Կեսարացին մասնաւորապէս յիշատակում է Ալեքսանդրիայի հայրապետ Դիոնեսիոսի 254 թուականին գրած նամակը, որ նա հասցէագրել է Հայոց Մեհրուժան եպիսկոպոսին: Իսկ «Հայոց եկեղեցին» աշխատութեան մէջ Մադաքիա արքեպիսկոպոս Օրմանեանը յիշում է «աւանդութիւն մը, որ Արտագի աթոռին վրայ եօթ եպիսկոպոսներու անունը կու տայ, որք են. Զաքարիա՝ 16 տարի, Զեմենտոս՝ չորս, Աբրներսէհ՝ 15, Մուշէ՝ 30, Շահէն՝ 25, Շաւարշ՝ 20 եւ Ղեւոնդիոս՝ 17: Այս տարեթուերը գումարելով՝ կը հասնէինք երկրորդ դարուն վերջերը»:

Գարուն,
Դեկտեմբեր 1999

